

Waterschap Brabantse Delta

Jaarstukken 2024

Colofon

De Jaarstukken 2024 is een uitgave van waterschap Brabantse Delta.
Meer informatie over het waterschap vindt u op www.brabantsedelta.nl

Datum:

28 mei 2025

Afbeelding kaft:

Project Dijkversterking Standhazensedijk, gemeente Drimmelen

JAARSTUKKEN 2024

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap Brabantse Delta in de openbare vergadering van 25 juni 2025.

Waarnemend dijkgraaf

Handwritten signature of Mw. (Rian) A.E.J. Govers – Gabriëls.

Mw. (Rian) A.E.J. Govers – Gabriëls

De secretaris-directeur

Handwritten signature of dr. A.F.M. Meuleman.

dr. A.F.M. Meuleman

Documentnummer: 906348

JAARREKENING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

NETTO LASTEN

BEGROOT

186,7 mln

WERKELIJK

183,1 mln

BELASTINGOPBRENGSTEN EN BIJDRAGE PROVINCIE

176,5 mln

182,0 mln

WIJZIGING RESERVES

-10,2 mln

-1,1 mln

ALLE PROJECTEN

BEGROOT

Netto 86,6 mln

Bruto 105,2 mln

WERKELIJK

Netto 70,7 mln

Bruto 86,1 mln

VERBETERING REGIONALE KERINGEN

Vijftien kilometer dijk verspreid over de gemeenten Steenbergen, Etten-Leur, Breda, Moerdijk en Terheijden voldoet weer aan de waterveiligheidsnormen. De dijken zijn verbeterd zodat inwoners, bedrijven en de natuur weer jarenlang kunnen beschermen tegen hoogwater. Een prachtige mijlpaal voor de waterveiligheid van ons gebied. Maar ons werk stopt nooit, want klimaatverandering en nieuwe inzichten vragen om blijvend onderhoud.

NOORDRAND MIDDEN

Project Noordrand Midden bestaat uit 5 deelprojecten. Binnen de deelprojecten Natuurontwikkeling Weimeren en Kering Weimeren hebben we de eerste fase afgerond. Dat betekent dat de dijk in het gebied nu hoogwaterveilig is. Ook ontwikkelden we de helft van polder Weimeren tot waterrijke natuur, met moeras, waterplassen, ruigtevel-

den en kruiden- en faunarijke graslanden. Nu kunnen we verder met fase 2 van beide deelprojecten: een extra bovenlaag op de kering én de natuurontwikkeling in de andere helft van Weimeren. Daarvoor realiseerden we een overslaglocatie langs de Mark, zodat we de veengrond vanaf nu per schip kunnen afvoeren.

BELUCHTINGSBUIZEN OP RWZI BATH VERVERGEN.

Op RWZI Bath waren de beluchtingsbuizen aan vervanging toe. De beluchtingsbuizen vormen het hart van de zuivering, want daardoor krijgen de bacteriën zuurstof. RWZI Bath heeft 10 beluchtingstanks en iedere tank werd één voor één schoongemaakt en van nieuwe buizen voorzien. Met de nieuwe beluchtingsbuizen optimaliseerden we het proces én besparen we energie.

KIJK NAAR EEN VIDEO
OVER DIT PROJECT

SPEERPUNTEN 2024

HOOGWATER- INSPECTEURS

Ons klimaat verandert. Hoogwater komt steeds vaker voor. Daarom hebben we zo'n 60 medewerkers opgeleid tot hoogwaterinspecteur. De hoogwaterinspecteurs gaan lopend de dijken inspecteren op het moment dat er hoogwater is en er extra mensen nodig zijn.

OPEN DAG WATERSCHAP

Maar liefst 3.000 bezoekers bezochten de open dag van het waterschap. Bezoekers, jong en oud, ontdekten ons waterwerk. Vele leuke gesprekken werden gevoerd, rondleidingen gegeven en activiteiten aangeboden om meer te leren over het werk van het waterschap maar over ook de (klimaat) uitdagingen die er zijn. De bijdragen van partners als de gemeente Breda, Staatsbosbeheer en Bijenlandschap West-Brabant maakten de dag nog specialer.

PHA2USE VALT IN DE PRIJZEN

Het waterschap is initiatiefnemer van het project PHA2USE. Achter deze bijzondere naam schuilt een innovatie voor het maken van een natuurlijk afbreekbare plasticvervanger uit afvalwater. In 2024 was er nationale erkenning met de toekenning van de Circular Award 2024. En kort daarna kreeg PHA2USE zelfs de Europese EP-SA-award. Een stimulans om verder samen te werken aan innovaties. Kijk voor meer informatie op:

www.brabantsedelta.nl/van-afvalwater-naar-een-natuurlijke-plasticvervanger

ONZE KERNTAKEN

BEGROOT

186,7 mln

WERKELIJK

183,1 mln

VEILIGE DIJKEN

Veilig wonen, werken en genieten dankzij 568 kilometer dijken, 227 gemalen en 17 sluizen en waterbergingsgebieden.

SCHOON WATER

Gezonde natuur dankzij een goede waterkwaliteit. Schoonmaken van rioolwater van huizen en bedrijven in 17 rioolwaterzuiveringen.

VOLDOENDE WATER

Genieten van water dankzij het maaien en baggeren van 8.115 kilometer sloten, beken en rivieren. Zorgen dat het niet te droog is dankzij 1.752 stuwen.

Inhoudsopgave

Colofon.....	2
Deel I: Jaarverslag 2024.....	7
1. Verslag ter verantwoording van het financieel beheer	7
1.1 Inleiding.....	7
1.2 Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	9
1.3 Bedrijfsvoering	12
1.4 Resultaat exploitatie 2024	17
1.5 Resultaat investeringen 2024	23
1.6 Incidentele baten en lasten	26
1.7 Begrotingsrechtmatigheid	29
1.8 Waterschapsbelastingen	31
1.9 Risicoparagraaf	35
1.10 Weerstandsvermogen	38
1.11 Openbaarheidsparagraaf	40
1.12 Financiering	42
1.13 EMU-saldo	44
2. Jaarverslag programma's	45
2.1 Inleiding.....	45
3. Verbonden partijen	58
Deel II: Jaarrekening 2024	71
4. Jaarrekening 2024 per wettelijke taak	71
4.1 Inleiding.....	71
4.2 Exploitatierekening 2024 taak Watersysteembeheer	71
4.3 Exploitatierekening 2024 taak Zuiveringsbeheer	71
4.4 Exploitatierekening 2024 Vaarwegenbeheer	72
5. Jaarrekening 2024 naar lasten en baten	73
6. De jaarrekening 2024 naar programma's.....	75
7. De balans en de toelichting op de balans.....	79
7.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling	79
7.2 Balans per 31 december 2024	82
7.3 Toelichting op de balans	83
7.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	101
7.5 Schatkistbankieren	103
7.6 Wet normering topinkomens.....	104
7.7 Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen	106

Bijlage 1: Staat van reserves en voorzieningen	107
Bijlage 2: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de taken	108
Bijlage 3: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de programma's.....	111
Bijlage 4: Staat van activa.....	114
Bijlage 5: Staat van geldleningen (gecomprimeerd)	118
Bijlage 6: Principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend ...	119
Bijlage 7: Overzicht van de door het bestuur toegekende kredieten in 2024	120
Bijlage 8: Overzicht onderhanden werken met een restantkrediet eind 2024.....	122
Bijlage 9: Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen en provinciale middelen (SiSa-methode)	132
Bijlage 10. Financiële verantwoording – Regeling Uitvoeringskosten NPLG Waterschappen	136
Bijlage 11: Overzicht van de door het waterschap actief openbaar gemaakte documenten in 2024 in het kader van de Wet open overheid	137
Bijlage 12: Resultaattabellen programma's	138
Bijlage 13: Jaarrekening 2024 gemeenschappelijke regeling.....	158
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	163

Deel I: Jaarverslag 2024

1. Verslag ter verantwoording van het financieel beheer

1.1 INLEIDING

De Kadernota 2024-2029 vormde de basis voor de koers van het waterschap in 2024. In de jaarstukken 2024 wordt inhoudelijk en financieel gerapporteerd ten opzichte van de begroting 2024. De jaarstukken 2024 zijn opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingsregels uit het Waterschapsbesluit en de daarbij behorende ministeriële regeling “Beleidsvoorbereiding en verantwoording Waterschappen” (BBVW).

In 2024 zijn de producten en diensten grotendeels conform de begroting uitgevoerd. Vanwege de moeilijke marktomstandigheden, zoals bijvoorbeeld personeelskrapte (ook bij derde partijen), zijn de werkzaamheden soms over de jaargrens geschoven. Waar dit het geval is, wordt dit toegelicht in het jaarverslag. Het jaar is afgesloten met een nadelig exploitatiesaldo van € 1,1 miljoen. In de Begroting 2024 was rekening gehouden met een nadelig saldo van € 10,2 miljoen.

Het [jaarverslag](#) geeft een beeld van de activiteiten van het waterschap in het jaar 2024 en de daaruit voortvloeiende financiële gevolgen. De opbouw is als volgt:

- In hoofdstuk 1 ‘Verslag ter verantwoording van het financieel beheer’ wordt verantwoording afgelegd over de financiële consequenties van het gevoerde beleid. Hier zijn ook de verplichte paragrafen uit het Waterschapsbesluit opgenomen.
- In hoofdstuk 2 ‘Jaarverslag programma’s’ wordt per programma inzicht gegeven in de realisatie van de doelstellingen, de prestatie-indicatoren en de financiën. Hier worden ook de grootste financiële verschillen ten opzichte van de Begroting 2024 toegelicht.
- In hoofdstuk 3 worden de resultaten en ontwikkelingen bij de verbonden partijen weergegeven.

De [jaarrekening](#) bevat:

- Hoofdstuk 4: ‘De Jaarrekening 2024 per wettelijke taak’.
- Hoofdstuk 5: ‘De jaarrekening 2024 naar kosten- en opbrengsten’.
- Hoofdstuk 6: ‘De jaarrekening 2024 naar programma’s’
- Hoofdstuk 7: ‘De balans en de toelichting op de balans’ geeft de financiële positie van het waterschap weer ultimo 2024 en ultimo 2023, inclusief een toelichting. Hier is ook de verplichte informatie over de topinkomens opgenomen.

In de [bijlagen](#) is de volgende informatie opgenomen:

De verplichte [uitvoeringsinformatie](#):

- De staat van reserves en voorzieningen (bijlage 1);
- De BBP-productenlijsten met de gerealiseerde nettolasten naar beleids- en beheerproducten en de toerekening van de nettolasten aan de taken (bijlage 2);
- De BBP-productenlijsten met de gerealiseerde nettolasten naar beleids- en beheerproducten en de toerekening van de nettolasten aan de programma’s (bijlage 3);
- De staat van activa (bijlage 4);
- De gecompriëerde staat van geldleningen (bijlage 5);
- Principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend (bijlage 6).

Behorende bij de [toelichting op de balans](#) zijn de volgende overzichten opgenomen:

- Het ‘Overzicht van de door het bestuur toegekende investeringskredieten in 2024’ bevat alle werken die in het jaar 2024 zijn gestart (bijlage 7);

- Een overzicht met werken die eind 2024 nog een restantkrediet hadden, inclusief een weergave van de verwachtingen over het vervolg van deze werken (bijlage 8).
- De verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen volgens de SiSa-methode¹ (bijlage 9).
- Een overzicht van de financiële verantwoording Regeling Uitvoeringskosten NPLG Waterschappen (bijlage 10).
- Een overzicht van de door het waterschap actief openbaar gemaakte documenten in 2024 in het kader van de Wet open overheid (Bijlage 11):

Tot slot is In bijlage 12 de 'Jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant' opgenomen. Waterschap Brabantse Delta is uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling 'Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant' en is belast met de administratie en financiering. Alle baten en lasten die uit de regeling voortvloeien, worden verantwoord in de wettelijke taak Watersysteembeheer.

Als algemene opmerking bij deze jaarstukken dient te worden gemeld dat door het afronden op duizendtallen mogelijk kleine afrondingsverschillen kunnen voorkomen. Deze verschillen hebben geen invloed op het resultaat.

¹ Gemeenten, provincies en waterschappen moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze bijdragen uit specifieke uitkeringen hebben besteed. Dit doen zij via de methodiek SiSa: single information, single audit. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. Deze verantwoording hoort als bijlage bij de jaarstukken.

1.2 ONTWIKKELINGEN IN HET BEGROTINGSJAAR

In deze paragraaf worden kort de belangrijkste algemene ontwikkelingen uit 2024 geschetst. Voor de belangrijke ontwikkelingen in de diverse programma's wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Ontwikkelingen in de Waterketen

De "Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater" is in november 2024 door het Europees parlement vastgesteld. Deze moet worden vertaald naar landelijke regelgeving. De eerste acties om de gevolgen in kaart te brengen zijn in 2024 opgestart. Het beeld is dat de eisen uit de richtlijn veelal soepeler zijn dan de huidige regels en voor het waterschap vooral invloed hebben op de grote zuiveringen voor wat betreft het verwijderen van medicijnresten.

Voor het waterschap wordt de Kaderrichtlijn Water (KRW)-impuls belangrijk, zo ook voor de waterketen. We gaan meer meten, monitoren en bronnenanalyses uitvoeren om de oorsprong van micro- en nutriëntenverontreiniging te identificeren. Inmiddels is er meer duidelijk geworden over interpretatie van de huidige regels voor zuiveringen en er zijn afspraken gemaakt over wat verstaan kan worden onder "KRW-proof" zuiveren. Doordat de KRW geen eisen aan zuiveringen stelt maar aan oppervlaktewater, leiden maatregelen op de zuiveringen niet automatisch tot het voldoen aan de KRW. Samen met gemeenten wordt nog beter gekeken naar de gevolgen van de KRW.

Ontwikkelingen Waterveiligheid

In 2050 moeten alle primaire waterkeringen in Nederland aan de norm voldoen. Dit gebeurt binnen het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Vrijwel de gehele verbeteropgave voor waterschap Brabantse Delta is opgenomen op het hoogwaterbeschermingsprogramma. De projecten lopen volgens planning. Eind 2023 is geconstateerd dat landelijk gezien meer primaire keringen verbeterd moeten worden dan eerder werd ingeschat én er significante prijsstijgingen zijn opgetreden.

Hierdoor sluiten de totale beschikbare programmakosten van het hoogwaterbeschermingsprogramma niet langer aan bij de opgave. Om zekerheid te bieden op de middellange termijn (2030-2036) hebben bestuurders van de waterschappen uitgesproken te willen verkennen of het verhogen van de solidariteitsbijdrage draagvlak heeft. Het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta heeft in de vergadering van mei 2024 een positieve grondhouding uitgesproken om de solidariteitsbijdrage te verhogen. De verwachting was dat het Rijk eind 2024 hierover een uitspraak zou doen. Parallel aan de discussie rondom de financiële uitdagingen in het hoogwaterbeschermingsprogramma zijn in 2024 landelijke verkiezingen gehouden. De nieuwe coalitie heeft een regeerakkoord (september 2024) opgesteld waarin een herijking van het Hoogwaterbeschermingsprogramma is opgenomen door het scherper bepalen van de verbeteropgave, het verbeteren van de sturing en het vernieuwen van financiële afspraken. Eind 2025 worden bestuurlijke afspraken worden gemaakt over deze herijking.

Ontwikkelingen Watersystemen

In 2024 zijn de handelingsopties van het KRW-impulsprogramma vertaald naar maatregelen voor Brabantse Delta die een vervolg krijgen in 2025. In 2024 heeft het dagelijks bestuur ook het handelingsperspectief 'Water en bodem sturend' vastgesteld, dat als basis dient voor regionale processen en beleidsuitwerkingen. Daarnaast is het waterschap toegetreden tot de Ontwerptafel Powerport Regio Moerdijk en heeft rijksmiddelen verkregen voor een grensoverschrijdend gebiedsproces.

Krapte arbeidsmarkt

Met de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt blijft het een uitdaging om sommige openstaande vacatures tijdig en met de juiste kandidaten in te vullen. Deze krapte heeft niet alleen invloed op onze eigen organisatie, maar ook op de prestaties van onze partners en leveranciers. Hierdoor

kunnen werkzaamheden, diensten, activiteiten en de levering van materialen of grondstoffen soms vertraging oplopen. De langere doorlooptijd van vacatures kan leiden tot hogere kosten, zoals het inhuren van dure externe krachten en extra investeringen in het opleiden van nieuw personeel.

Ondanks deze uitdagingen blijven we ons maximaal inspannen om de vacatures snel en effectief in te vullen, wat vaak succesvol is. Met ons werkgeversmerk 'Waterwerk raakt ons allemaal' werken we al enige tijd aan een sterker imago op de arbeidsmarkt. Daarnaast versterken we onze relaties met onderwijsinstellingen door middel van voorlichting, stages en samenwerking aan het curriculum. We intensiveren onze wervingsinspanningen via platforms zoals LinkedIn en schakelen headhunters in voor functies die moeilijk te vervullen zijn.

Extra aandacht voor het onboarden van nieuwe medewerkers zorgt ervoor dat zij sneller kunnen bijdragen. Daarnaast is het doel dat zij (langer) binnen de organisatie blijven. De arbeidsmarkt is in beweging, door te investeren in de opleiding en ontwikkeling van onze medewerkers, streven we naar het behoud en de verhoging van kwaliteit. Daarnaast legt het waterschap de verbinding met scholen en young potentials, zoals door het aanbieden van stages, BBL-trajecten (beroepsbegeleidende leerweg) en traineeships.

Aanpassing belastingstelsel

Hervorming van het belastingstelsel is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de waterschappen hun taken efficiënt en duurzaam kunnen blijven uitvoeren, met oog voor klimaatadaptatie en milieubescherming. Modernisering van het stelsel is een belangrijke stap om de toekomstige waterveiligheid en -beheer in Nederland te garanderen. Het nieuwe belastingstelsel zorgt voor een eerlijkere verdeling van de lasten over huishoudens, bedrijven en landbouwers en is eenvoudiger en transparanter gemaakt. Het voorstel biedt oplossingen voor de meest urgente knelpunten. Ook geeft het mogelijkheden om het profijtbeginsel in de watersysteemheffing beter toe te passen, waarbij de lasten afhangen van de mate waarin verschillende categorieën belanghebbenden (zoals huishoudens, landbouwers en bedrijven) profiteren van de waterbeheeractiviteiten. Deze aanpak zorgt voor een betere afstemming van de heffingen op de specifieke omstandigheden en behoeften van ieder gebied. De aanpassing wordt daarnaast benut om ruimte te geven aan een aantal ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, de circulaire economie en de energietransitie. Met de voorstellen om de zuiverings- en verontreinigingsheffing aan te passen willen de waterschappen bereiken dat er minder milieu- en mens belastende stoffen gebruikt hoeven te worden. Daarnaast kunnen er plusvoorzieningen – de kosten van activiteiten die waterschappen uitvoeren boven op hun normale taakuitoefening – in rekening worden gebracht en is er de mogelijkheid een lagere heffing op te leggen aan bedrijven als er waardevolle grondstoffen uit het afvalwater kunnen worden gehaald.

Op 18 april 2024 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel voor het nieuwe belastingstelsel voor waterschappen. Inmiddels is het voorstel ook door de Eerste Kamer behandeld, en treedt de nieuwe wet op 1 januari 2026 in werking. Waterschap Brabantse Delta is gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van dit nieuwe stelsel. Hiervoor is een projectgroep ingericht die verantwoordelijk is voor een zorgvuldige uitvoering. In deze aanpak worden de leerpunten uit het kostentoedelingsproces van 2023 meegenomen. Dit betreft zowel de bestuurlijke vragen en aandachtspunten die destijds zijn ingebracht, als de eigen ervaringen en de aanbevelingen uit het eerder uitgevoerde kostentoedelingsonderzoek. Door de wetswijziging verandert ook de systematiek van kostentoedeling. In plaats van een waarde gebaseerde benadering wordt nu gewerkt met de methode Gebiedskenmerken, die uitgaat van objectieve en stabiele kenmerken van het beheergebied. In dat kader is in 2025 een nieuw kostentoedelingsonderzoek uitgevoerd, dat dient als onderlegger voor het opstellen van de kostentoedelingsverordening die per 2026 van kracht wordt.

Nieuwe verslaggevingsregels waterschappen

De nieuwe verslaggevingsregels waterschappen zijn ingegaan per 1 januari 2025. In november 2024 is de bijbehorende Ministeriële Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen gepubliceerd in de Staatscourant.

De wijziging van deze verslaggevingsregels heeft ook invloed op de verordening ex artikel 108 Waterschapswet (Verordening financieel beleid, beheer en organisatie) en ex artikel 109 Waterschapswet (Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie). Het algemeen bestuur heeft in december 2024 de verordening artikel 109 voor waterschap Brabantse Delta en in april 2025 de verordening artikel 108 vastgesteld (met terugwerkende kracht per 1 januari 2025). Hierbij is gebruik gemaakt van de modelverordeningen van de Unie van Waterschappen, die in de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen 13 december 2024 is vastgesteld.

Compensatie-uitkering kinderopvangtoeslagaffaire

Het kabinet heeft toegezegd dat de waterschappen de verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartners die zij kwijtschelden volledig vergoed krijgen en dat zij ook compensatie krijgen voor de uitvoeringskosten die in het kader van deze operatie door hen worden gemaakt. Voor het jaar 2023 heeft het waterschap een bedrag van € 18.500 ontvangen. Voor het jaar 2024 wordt een compensatieverzoek ingediend van € 24.400,-. De beide bedragen zijn in boekjaar 2024 verwerkt in de voorliggende jaarrekening.

1.3 BEDRIJFSVOERING

In deze paragraaf worden kort de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering beschreven.

Strategische personeelsplanning en -ontwikkeling

In het derde kwartaal van 2024 is Brabantse Delta gestart met strategische personeelsplanning en -ontwikkeling (SP(P)O). SP(P)O is een cruciaal instrument om het personeelsbestand te versterken en toekomstbestendig te maken. Tijdens deze sessies is drie jaar vooruit gekeken, de uitdagingen in kaart gebracht en bepaald wat deze betekenen voor zowel onze medewerkers als leidinggevendenden. Samen wordt onderzocht hoe onze toekomstbestendigheid gewaarborgd kan blijven en welke concrete stappen nodig zijn om de ambities en doelen voor de korte en lange termijn te kunnen realiseren. Doordat waterschap Brabantse Delta wordt geconfronteerd met uitdagingen zoals digitale transformatie, een krappe arbeidsmarkt en een hoge natuurlijke uitstroom, worden strategische keuzes gemaakt. Hierbij spelen bewuste afwegingen zoals 'make, buy, or ally', maximale ontwikkeling en benutting van intern talent en aantrekkelijk werkgeverschap een centrale rol. Brabantse Delta positioneert zich als een ontwikkelingsgerichte werkgever met maatschappelijke meerwaarde, wat ook wordt benut in onze arbeidsmarktbenadering.

Organisatieontwikkeling

Waterschap Brabantse Delta is als modern waterschap continu in ontwikkeling. De organisatie blijft zich verder ontwikkelen langs de lijnen van Buiten Gewoon Doen.

Uit het externe organisatieonderzoek dat in 2024 is uitgevoerd blijkt dat de organisatie het rapportcijfer 8 scoort. Een mooi cijfer om trots op te zijn. Echter de 8 van vandaag is de 7 van morgen en dus blijven we ons inzetten op alle gebieden om ons verder te ontwikkelen.

De aanbevelingen uit het rapport worden voortvarend opgepakt en liggen op het gebied van:

- Meer en bredere afweging tussen programma's
- Versterkte sturing per programma
- Verduidelijken en versimpelen van de besluitvorming
- Meer aandacht voor de gewenste cultuur binnen ons waterschap
- Meer datagedreven werken

De programmasturing krijgt steeds beter vorm door het organiseren van management overleggen programmasturing (MOPS) met daaronder regieteams. We raken steeds beter op elkaar ingespeeld en voor de ontwikkelprogramma's en bedrijfsvoering thema's fungeert het MT-PD overleg als MOPS.

Professionalisering assetmanagement

In het maken van optimale afwegingen op het gebied van onderhoud en investeringen speelt asset management een grote rol. Momenteel loopt een professionaliseringstraject assetmanagement, dat het waterschap gaat helpen om zorgvuldig af te wegen en hierdoor de juiste keuzes te maken.

Risicomanagement

Afgelopen jaar zijn veel risicodialogen gevoerd, ook voor programma's. Deze dialogen helpen in het maken van keuzes en het aanbrengen van focus op die zaken die het meeste risico voor het waterschap met zich meebrengen en die zaken die de grootste kansen bieden op het behalen van de doelstellingen. Voor komend jaar staat de update van de Visie op Risicomanagement op de agenda. Afgelopen jaar is geïnventariseerd dat er behoefte is aan een verdere verdieping van de huidige Visie op Risicomanagement, gebaseerd op onderscheid in visie, beleid en proces.

Doorontwikkeling Planning & Control

Er worden ambtelijk en bestuurlijk stappen gezet om onze P&C-cyclus en -instrumentarium verder door te ontwikkelen. Thema's die daarin centraal staan zijn de focus op (de voortgang van) doelrealisatie, sturen op hoofdlijnen, programmasturing, loskoppelen kadernota (voorjaar) van de begroting (najaar) en twee bestuursrapportages in plaats van vier managementletters per jaar.

Strategische agenda

De strategische agenda van waterschap Brabantse Delta richt zich op grote toekomstige uitdagingen in waterbeheer, zoals klimaatbestendigheid, waterkwaliteit en innovatie. Deze agenda helpt het waterschap om vooruit te denken en actief te blijven in het aanpakken van belangrijke vraagstukken. De strategische agenda wordt voortdurend bijgewerkt om ervoor te zorgen dat het waterschap altijd klaar is om de beste beslissingen te nemen voor haar water-gerelateerde taken. Dit maakt het waterschap beter voorbereid op de toekomst en helpt bij het verantwoordelijk en effectief reageren op nieuwe uitdagingen.

Management Development-traject

Het management development (MD) traject is erop gericht om enerzijds alle leidinggevendenden de gelegenheid te geven zich door te ontwikkelen in hun rol als leidinggevendenden en anderzijds door te ontwikkelen in de bedoeling van Buiten Gewoon Doen (ook op de daar beschreven cultuur, houding & gedrag aspecten), o.a. door dezelfde taal te spreken en dezelfde inspirerende richting en voorbeeld te geven.

Intervisie

Binnen waterschap Brabantse Delta vindt op kleine schaal intervisie plaats. Vanuit proces Organisatie wordt het initiatief gestart om meer intervisie begeleiders op te leiden, om zo meer collega's in staat te stellen om in een intervisie omgeving van elkaar te leren en elkaar zo ook beter te leren kennen.

Interne Communicatie

In Buiten Gewoon Doen staat in de werkfilosofie ook inhoudelijk uitgewerkt welke cultuur, houding & gedrag we voorstaan. In de beginjaren is er flink in de interne communicatie hierover geïnvesteerd. Dat is in de laatste jaren minder intensief geworden. De laatste jaren zijn echter wel jaren dat er heel veel nieuwe medewerkers bij het waterschap zijn komen werken, die de beginfase van Buiten Gewoon Doen niet hebben meegemaakt. Daarom wordt de interne communicatie weer geïntensiveerd en opgefrist.

Programma Innovatie en Digitale transformatie

Binnen dit programma is er een apart spoor voor de ontwikkeling van data management. In het programmaplan zijn de volgende zaken als verbeterinitiatieven opgenomen:

- Slim en informatie gestuurd werken, hieronder valt professionaliseren van datamanagement (niveau 3 DataManagement Body of Knowledge en andere initiatieven zoals Building Information Modeling, Digital Twins, doorontwikkeling Centrale Regie Kamer, etc.)
- Bewustwordingsactiviteiten en aanbieden van gepaste interventies/ ontwikkelmogelijkheden
- Nieuwe ontwikkelingen zoals omgaan met/inzet van AI en digitale ethiek
- Traject professionalisering functioneel beheer

Nieuw team IV

In 2024 is een nieuw team Informatievoorziening gestart. Hiermee krijgen we meer grip op informatievoorziening, nieuwe initiatieven en portfolio van informatievoorzieningsinvesteringen. Het

team is momenteel nog niet compleet, maar gaat in de toekomst zorgen voor een professionalisering op informatievoorzieningsvlak.

Project Digitale Werkomgeving

Dit traject loopt momenteel en schept de voorwaarden voor medewerkers om overal en altijd op een veilige manier hun werk te kunnen doen omdat de middelen en informatie beschikbaar zijn.

Vertraging in uitvoering projectportfolio

De projectenportfolio van het waterschap kent een grote diversiteit aan type projecten. Dat maakt ook dat er meerdere factoren meespelen in de voorbereiding en realisatie van projecten. De belangrijkste risico's voor vertraging in de realisatie van projecten en daarmee de doelrealisatie zijn: grondverwerving (t.b.v. KRW-doelen), weerextremen (vertraging of beperkte uitvoeringsperiode door te natte of te droge omstandigheden), nieuwe en complexere regelgeving (waaronder de recente uitspraak over intern salderen van stikstof), social return, netcongestie, levertijden van materialen en de handhaving van de wet DBA die consequenties heeft voor de flexibele schil.

Met betrekking tot grondverwerving is afgelopen jaar voortgang geboekt door het team Planvorming en de adviseurs bij vastgoed wat heeft geleid tot meer grondtransacties. De verwachting is dat in 2025 meer KRW-projecten richting uitvoering kunnen. De taskforce stikstof is een netwerkteam die de ontwikkelingen op gebied van stikstof volgt en de (on)mogelijkheden onderzoekt in overleg met de provincie Noord-Brabant. Met betrekking tot de handhaving op de wet DBA is het waterschap in overleg met de detacheringsbureaus bezig om contracten van zzp'ers om te zetten naar loondienstverband (bij het betreffende bureau) of een duidelijke productomschrijving te formuleren. Daarnaast is vorig jaar een efficiëntieslag bereikt door de mandateringsperiode te verkorten en het maximale voorbereidingskrediet te verhogen.

Een groot issue is de beschikbare capaciteit in de markt om projecten te realiseren. De markt voor de waterketen wordt landelijk gezien overvraagd. Dit drijft de prijs voor uitvoering op. Mitigerende maatregelen zijn ten dele te realiseren, bijvoorbeeld door werkzaamheden in de uitvoering op te splitsen waardoor werk bij kleinere (regionale) aannemers wordt neergelegd die vaak goedkoper en wel beschikbaar zijn. Dit vraagt wel meer interne coördinatie en inzet van experts. Mitigerende maatregelen om vertraging te voorkomen zijn vaak project specifiek en door externe factoren als weerextremen ook lang niet altijd te voorkomen. Wel kan door prioritering van projecten (bijvoorbeeld waar netcongestie een probleem vormt) worden besloten om een tijdelijke maatregel eerst te realiseren en de renovatie met verzwaring uit te stellen. Bij RWZI-projecten spelen met name de risico's van netcongestie, stikstof en nieuwe (steeds complexer wordende) regelgeving.

Rechtmatigheid

Na de Rijksoverheid, gaan ook gemeentes, provincies en waterschappen een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, waarbij het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur verantwoording aflegt over het rechtmatig handelen van de organisatie in het betreffende boekjaar. Voor waterschappen gaat deze verplichting gelden vanaf boekjaar 2025. Het betreft hier de zuivere financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur kan dit doen aan de hand van de door de organisatie uitgevoerde verbijzonderde interne controle, de zogenaamde VIC. Onze visie op risicomanagement heeft ervoor gezorgd dat we goed zijn ingericht, met een onafhankelijke interne audit in de derde dijk. In 2024 hebben we de zuivere rechtmatigheid opgenomen in de VIC en hierop de eerste audits uitgevoerd. Ondersteund door de Unie van Waterschappen hebben we bekeken op welke vlakken deze VIC uitgebreid dient te worden om zo de drie criteria, begrotingscriterium, voorwaarden criterium en het misbruik of oneigenlijk gebruik criterium af te dekken. Het algemeen bestuur heeft

de verantwoordingsgrens en de rapporteringstolerantie vastgesteld. Ook de bijbehorende verordening is aangepast. Zo zijn we goed voorbereid om over het boekjaar 2025 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording af te geven.

Fraudebeleid

Fraude betreft een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met Governance belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen. Als maatschappelijke organisatie merken wij dat fraude meer aandacht heeft gekregen. Binnen Waterschap Brabantse Delta is fraude en hoe daar mee om te gaan vastgelegd in het integriteitsbeleid. Tevens heeft WBD een integriteitscoördinator.

Frauderisicofactoren zijn gebeurtenissen of omstandigheden die wijzen op een stimulans of druk om fraude te plegen of die een gelegenheid scheppen om te frauderen. De frauderisico's en -factoren worden jaarlijks (her)beoordeeld tijdens de actualisatie van de proces control raamwerken. In de bij het proces behorende risico en controle matrix (RCM) is vastgelegd waar een potentieel frauderisico bestaat en welke beheersingsmaatregel(en) al dan niet zijn ingeregeld om dit risico te verkleinen / te mitigeren. De uitgevoerde werkzaamheden zijn niet expliciet gericht op het ontdekken van fraude. Verder wordt opgemerkt dat fraude als gevolg van samenspanning niet kan worden voorkomen en deze moeilijk te detecteren is. Samenspanning valt derhalve buiten de scope.

In voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording wordt onder andere bij het inrichten van het proces voor het verstrekken van subsidies rekening gehouden met de risico's op het vlak van misbruik- en oneigenlijk gebruik, zodat daarvoor direct de juiste beheersingsmaatregelen ingericht kunnen worden.

Naast "harde" maatregelen is er binnen het waterschap ook een groeiende aandacht voor het belang van een veilige cultuur waarin het onderwerp fraude bespreekbaar is. Hiervoor is onder andere een themabijeenkomst georganiseerd voor het management.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het dagelijks bestuur rapporteert in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de begroting en het jaarverslag over de plannen en voortgang van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid, bedoeld in artikel 109a van de Waterschapswet, en de uitputting van de bijbehorende budgetten. Jaarlijks worden er diverse onderzoeken uitgevoerd die bijdragen aan de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie. Denk hierbij aan interne onderzoeken, externe audits op onderwerpen of thema's, benchmarks, rekenkameronderzoeken en accountantsrapporten. Bij de start van de nieuwe bestuursperiode is in het coalitieakkoord besloten tot het doen van een organisatieonderzoek. Dat is in 2024 uitgevoerd, met als centrale onderwerpen doelmatigheid en doeltreffendheid. De uitkomsten van dit onderzoek zijn positief. Uiteraard is er ook ruimte voor verbetering, waarmee we aan de slag zijn gegaan. Kortom, er gebeurt veel op het vlak van doelmatigheid en doeltreffendheid maar op dit moment niet expliciet met het label 109A-onderzoek zoals opgenomen in de Waterschapswet. Hiervoor is op dit moment ook geen budget gereserveerd in de begroting.

Informatiebeveiliging

Het afgelopen jaar hebben we vooruitgang geboekt op de verbeterpunten die uit de externe audit van eind 2023 naar voren kwamen. De meeste verbeteringen zijn doorgevoerd of liggen op koers. Veel aandacht is geschonken aan de beveiliging van onze objecten. Er zijn risicodialogen gevoerd en

vanuit hier zijn de uitgangspunten vastgesteld die nodig zijn om onze objecten beter te beveiligen. Hierbij is de CyberSecurity Implementatie Richtlijn (CSIR) die speciaal ontwikkeld is om objecten te beveiligen als uitgangspunt genomen. In 2024 zijn de voorbereidingen begonnen voor de deelname (gezamenlijke waterschappen) aan een Security Operations Center. Een Security Operations Center (SOC) is een centrale plek waar beveiligingsexperts continu de IT-omgeving van een organisatie monitoren, analyseren en reageren op cyberdreigingen. De aanbesteding is inmiddels afgerond en begin 2025 zal de implementatie starten. Met deze maatregel wordt een belangrijke stap gezet naar een hoger beveiligingsniveau.

Nieuw financieel systeem

In 2024 zijn alle aanbestedingen gedaan voor aanschaf van de software (clouddienst) en noodzakelijke implementatietrajecten. Er zal namelijk ook een nieuw projectmanagement systeem op maat worden opgezet voor projectbeheersing en projectsturing. Eveneens is besloten een nieuw tijdschrijfsysteem aan te schaffen om onder andere projecturen gemakkelijker te verantwoorden. In Q4 2024 is het implementatietraject van start gegaan met als doelstelling de nieuwe systemen op 1 januari 2026 in gebruik te nemen.

1.4 RESULTAAT EXPLOITATIE 2024

De Jaarrekening 2024 sluit met een nadelig exploitatiesaldo van € 1,1 miljoen. In de Begroting 2024 was rekening gehouden met een nadelig saldo van € 10,2 miljoen:

Bedrijfsresultaat 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2024
Totale bruto lasten ²	208.833	212.015
Totale baten (inclusief bijdrage provincie N-B)	-207.782	-201.847
Bedrijfsresultaat	+1.051	+10.168

Tabel 1.1: Bedrijfsresultaat 2024 (bedragen x € 1.000, - / + = nadelig, - = voordelig)

De Jaarrekening 2024 resulteert in de volgende resultaten per taak:

Resultaat per taak	Water-systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Vaarwegen-beheer	Totaal 2024
Netto lasten	90.734	90.192	2.173	183.099
Belastingheffingen/omslagen	-90.697	-89.178		-179.875
Bijdrage Provincie			-2.173	-2.173
Resultaat per taak	37	1.014	0	1.051

Tabel 1.2: Resultaat per taak (bedragen x € 1.000, - / + = nadelig, - = voordelig)

Voorgesteld wordt het negatieve bedrijfsresultaat als volgt te bestemmen:

Resultaatbestemming per taak	Water-systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Vaarwegen-beheer	Totaal 2024
Toevoegen bestemmingsreserve Cloudsoftware	+353	+220	n.v.t.	+574
Toevoeging bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid	+1.135	+1.218	n.v.t.	+2.353
Onttrekking bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid	-1.514	-771	n.v.t.	-2.285
Mutatie tariefegalisatiereserve	-11	-1.682	n.v.t.	-1.693
Resultaatbestemming per taak	-37	-1.014	0	-1.051

Tabel 1.3: Resultaatbestemming per taak (bedragen x € 1.000, - / + = toevoeging, - = onttrekking)

² Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

Toelichting op de resultaatbestemming

Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

Bij de Kadernota 2017–2026 heeft het bestuur een belangrijke stap gezet om te komen tot een duurzaam financieel beleid en in het bijzonder het beperken van de schuldenlast. Vanaf 2017 zijn diverse maatregelen genomen. Deze maatregelen leiden per direct tot een lagere schuld en lagere rentelasten en op de langere termijn ook tot lagere netto lasten voor het waterschap. In eerste instantie leiden ze echter tot een stijging van de lasten. Om deze tijdelijke extra lasten op te kunnen vangen zonder de belastingtarieven te verhogen, is besloten om (toekomstige) financiële meevallers toe te voegen aan een bestemmingsreserve. Voor 2024 hebben de voordelen betrekking op:

De dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank

In 2016 is bij de vaststelling van de Kadernota 2017-2026 afgesproken dat dividend wordt beschouwd als een financiële meevaller die volledig ingezet kan worden voor Duurzaam Financieel Beleid (DFB). Deze jaarlijkse meevaller is in 2016 voorzichtig ingeschat op € 0,5 miljoen per jaar. Dit bedrag wordt conform afspraak jaarlijks voor 100% ingezet voor DFB. In 2019 heeft de NWB nieuw dividendbeleid vastgesteld. De meerjarige raming van het verwachte dividend is hierdoor verhoogd van € 0,5 miljoen naar € 1,4 miljoen per jaar. Dit extra dividend (€ 0,9 miljoen) wordt conform het Bestuursakkoord 2019-2023 50% ingezet voor Duurzaam Financieel Beleid en 50% voor taken en ambities. Indien het werkelijke dividend hoger is dan € 1,4 miljoen, wordt het extra dividend eveneens voor 50% toegevoegd aan de bestemmingsreserve. In 2024 is € 2,55 miljoen aan dividend ontvangen. Hiervan wordt voorgesteld € 1,525 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve.

Het rentevoordeel vanwege het gedeeltelijk herstructureren van de leningenportefeuille

De afgelopen jaren was het vanwege de lage rentestand mogelijk om tweemaal een deel van de leningenportefeuille te herstructureren. Voorgesteld wordt om het berekende rentevoordeel (€ 0,83 miljoen) – conform afspraak – toe te voegen aan de DFB-reserves.

Onttrekking uit de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

De maatregelen die vanaf 2017 zijn genomen in het kader van Duurzaam Financieel Beleid leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. De berekende extra lasten als gevolg van de reeds genomen maatregelen worden jaarlijks onttrokken aan de reserve. Voor 2024 gaat het om een onttrekking van in totaal € 2,29 miljoen.

Instellen bestemmingsreserve cloudsoftware en toevoegen doorgeschoven uitgaven

Vanaf de Begroting 2023 zijn de kosten van cloudsoftware overgeheveld van de investeringen naar de exploitatie. Er is voor deze kosten een door het algemeen bestuur geautoriseerde bestemmingsreserve ingesteld. Bij de uitvoering van cloudsoftware projecten zijn er veel afhankelijkheden die van invloed kunnen zijn, waardoor de financiële planning afwijkt van de werkelijke realisatie. Dit betekent dat kosten doorschuiven met een ophoging van de nieuwe begroting tot gevolg. Met een bestemmingsreserve kan dit worden voorkomen en kunnen de kosten gelijkmatiger verdeeld worden. Bij de besluitvorming van de Jaarrekening 2024 wordt voorgesteld: Een bedrag van € 574.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Cloudsoftware.

Het bedrag van € 574.000 betreft in 2024 begrote bedragen voor cloudsoftwareprojecten waarvan de kosten doorschuiven naar 2025 of 2026. Van projecten die goedkoper zijn gerealiseerd of zijn komen te vervallen, worden de bedragen niet gereserveerd, deze vallen vrij in de Jaarrekening 2024. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting de hoogte van de bestemmingsreserve beoordeeld.

Toevoeging/onttrekking egalisatiereserve

Voorgesteld wordt het resterende bedrijfsresultaat te verrekenen met de egalisatiereserves:

- De voorgestelde onttrekking aan de egalisatiereserve Watersysteembeheer bedraagt € 0,01 miljoen. Er was een onttrekking van € 5,12 miljoen begroot.
- De voorgestelde onttrekking aan de egalisatiereserve Zuiveringsbeheer bedraagt € 1,682 miljoen. Er was een onttrekking van € 5,07 miljoen begroot.

Alle reserves worden aangehouden per wettelijke taak. Voor de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2024 wordt verwezen naar de toelichting op de balans (hoofdstuk 7) en bijlage 1 'Staat van reserves en voorzieningen'.

Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van bestuursrapportage 2024-2

Op basis van de planning- en controlcyclus 2024 zijn in het boekjaar twee bestuursrapportages opgesteld, met als doel het bestuur tussentijds te informeren over de inhoudelijke en financiële voortgang van de bedrijfsprocessen en projecten. De inschatting van het resultaat, zoals gemeld bij de tweede bestuursrapportage (Burap 2) was € 4,4 miljoen nadelig. Het bedrijfsresultaat in de voorliggende jaarrekening is € 1,1 miljoen nadelig.

Bedrijfsresultaat 2024	Rekening 2024	Burap 2-2024	Te verklaren verschil
Bedrijfsresultaat 2024	1.051	4.397	-3.387

Tabel 1.4: bedrijfsresultaat ten opzichte van Burap 2 (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

In hoofdstuk 6 wordt een toelichting gegeven op de grootste financiële verschillen ten opzichte van de begroting 2024. Hieronder worden de verschillen >€ 200.000 ten opzichte van Burap 2 per proces of specifiek budgetniveau toegelicht. Tevens wordt hierbij aangegeven of de ontwikkelingen die leiden tot de verschillen waren te voorzien bij het opstellen van Burap 2.

Waterbeleid & Plannen (€ 1,8 miljoen voordelig)

De uitgaven met betrekking tot de stimuleringsregelingen Klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling en Klimaatadaptatie zijn uitgesteld. Er is meer tijd nodig om een stimuleringsregeling van de grond te krijgen waar derden gebruik kunnen maken op een manier die transparant, bestuurlijk gedragen is en tevens de rechtmatigheid borgt. Dit zorgt voor een verschil van € 0,6 miljoen aan lagere kosten. In 2023 waren er minder aanvragen voor de bijdragen aan aanpak diffuse emissies, dit is er in 2024 extra bijgekomen. Kosten voor de thema- en gebiedsgerichte plannen vallen € 0,46 miljoen lager uit. Dit komt deels doordat het waterschap afhankelijk is van initiatieven die door derden worden opgestart. Bij burap 2 was de verwachting van deze partijen dat de kosten nog gerealiseerd konden worden, dit bleek echter achter te blijven. Daarnaast zijn de advieskosten niet volledig uitgenut (€ 0,35 miljoen lager). In 2024 zijn de advieskosten hoger begroot omdat er gestart is met planvorming, door opstartproblemen is dit pas in april gestart waardoor de kosten lager zijn uitgevallen. Daarnaast zijn personeelskosten € 0,2 miljoen lager uitgevallen, team Plannen is in de loop van 2024 gestart en deze bemensing kostte tijd.

Belastingopbrengsten (€ 1,7 miljoen voordelig)

De belastingopbrengst watersysteembeheer is € 1,5 miljoen hoger, met name vanwege de WOZ-waardeontwikkeling (categorie gebouwd) € 1,1 miljoen hoger. Daarnaast is de verontreinigingsheffing € 0,3 miljoen hoger.

De belastingopbrengst zuiveringsbeheer is € 0,3 miljoen hoger, met name zuiveringsheffing bedrijven.

Juridische Zaken, Financiën, Inkoop & Vastgoed (€ 0,8 miljoen voordelig)

De deelnemersbijdrage aan de BWB is € 0,65 miljoen lager uitgevallen door een verschuiving van de lasten van het waterschap naar de gemeenten. Deze wijziging is voornamelijk het gevolg van veranderingen in de kostenverdeling naar de deelnemers. De dienstverlening aan alle gemeentelijke deelnemers is aanzienlijk gestegen, terwijl de dienstverlening aan het waterschap is gedaald. Dit resulteert in een kostenverschuiving.

De vervolgingskosten zorgen voor een voordeel van € 0,14 miljoen. In 2024 heeft de BWB de achterstand op openstaande belastingaanslagen ingehaald. Deze achterstanden zijn ontstaan tijdens de coronaperiode en de overgang naar het nieuwe belastingstelsel. Hierdoor zijn de opbrengsten uit vervolgingskosten ook hoger.

De Rijksfactuur zorgt hier ook voor een voordeel van € 0,05 miljoen. Deze kosten worden deels ondergebracht bij andere processen en een project. Voor een uitgebreide toelichting op deze post zie hoofdstuk 6. Het betreft een verschuiving van kosten.

Verder in 2024 zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan die niet opgevangen konden worden binnen de begrote netto lasten van de programma's en zorgt hier voor een voordeel van € 0,15 miljoen.

Facilitair en ICT (€ 0,73 miljoen voordelig)

De begrote uitgaven voor de vervanging van het financieel systeem verschuiven grotendeels door naar 2025 en 2026, dit zorgt voor een verschil van € 0,25 miljoen. Daarnaast is de teruggave van het Waterschapshuis hoger dan verwacht, wat zorgt voor een voordeel van € 0,3 miljoen. Doordat er minder projecturen zijn geschreven is de dekking voor de kosten van huisvesting & ICT lager, dit zorgt voor een nadeel van € 0,29 miljoen.

Het overige verschil van 0,47 miljoen voordelig bestaat uit kleine verschillen op posten onder de € 0,2 miljoen. Dit betreft voordelen in onder meer de kosten voor computerapparatuur, kosten voor huur van apparatuur en verkoop van duurzame goederen.

Kapitaallasten (€ 0,24 miljoen voordelig)

Het verschil van € 0,24 miljoen komt enerzijds door lagere rentelasten van € 0,21 miljoen. Dit komt doordat nieuw aangegane leningen in 2024 een lager rentepercentage kennen dan werd verwacht en het moment van aantrekken voor een deel afwijkt van de prognose bij Burap 2. Anderzijds zijn de buitengebruikstellingen sinds Burap 2 € 0,19 miljoen hoger. Dit verschil bestaat grotendeels uit de verkoop van trafo's (€ 0,18 miljoen). Ten slotte zijn de afschrijvingen € 0,25 miljoen lager dan verwacht bij de Burap 2. Met name doordat voor een groot project de realisatie lager is uitgevallen dan verwacht bij Burap 2.

Bestuur en Communicatie (€ 0,69 miljoen nadelig)

De berekening voor de pensioenvoorziening bestuur wordt ons aangeleverd door een externe partij en de uitkomst is afhankelijk van moeilijk in te schatten parameters zoals sterftetabel en rekenrente. Dit zorgde met € 0,52 miljoen euro aan extra kosten voor het grootste deel van het verschil.

Onderhouden (€ 0,48 miljoen nadelig)

Door achterstallig onderhoud aan de luchtleiding van RWZI Bath moesten complexe werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor is er een overschrijding van de kosten onderhoud zuiveringsinstallaties van ongeveer € 0,5 miljoen euro. Verder zijn de kosten voor onderhoud zuiveringsinstallaties € 0,9 miljoen overschreden door onverwachte situaties aan objecten, die we in de lucht dienen te houden. Daarnaast zijn de kosten voor onderhoud maaien watersystemen € 0,28 miljoen euro hoger uitgevallen. Enerzijds doordat er op het bestek problemen waren met een aannemer en dit werk door meerdere nieuwe aannemers is afgerond. Anderzijds door een grotere hoeveelheid exoten (ongewenste vegetatie), die afgelopen jaren ook fors groeide. Dit bracht meerkosten met zich mee om deze exoten te verwijderen. Personeelskosten zijn € 0,6 miljoen hoger uitgevallen dan verwacht bij de Burap 2. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door een hogere verlofreservering zie voor toelichting daarop paragraaf 1.6.

In 2024 is een bijdrage gekomen van de Unie van Waterschappen voor de muskusrattenbestrijding van € 0,17 miljoen die niet werd verwacht bij de Burap 2. Ook zijn de kosten voor baggeren waterlopen achtergebleven met € 0,32 miljoen. Verder zijn er nog diverse kleinere verschillen die samen leiden tot € 1,3 miljoen lagere kosten voor het proces onderhouden. Deze kleine verschillen zitten met name in lagere advieskosten en kosten voor baggeren waterlopen zowel elektrisch als mechanisch onderhoud.

Programmeren & Monitoren (€ 0,43 miljoen nadelig)

Er zijn niet begrote kosten van 0,29 miljoen voor het afboeken van geactiveerde rente. In de staat van activa was dit bedrag nog aan geactiveerde rente opgenomen. In 2024 is de boekwaarde hiervan afgeboekt. Deze boeking is gedaan omdat we al met ingang van 2017 gestopt zijn met het activeren van rente, waardoor van dit geactiveerde bedrag niet langer het duurzame nut voor het waterschap conform de huidige verslaggevingsregels en grondslagen kan worden aangetoond.

Organisatie (€ 0,35 miljoen nadelig)

In 2024 heeft het pensioenfonds een controle uitgevoerd. Uit deze controle bleek dat er nog een nabetaling plaats dient te vinden voor de pensioenpremie over de uitkeringen van het waarderend belonen. Dit zorgt voor niet begrote kosten van € 0,17 miljoen. De regeling vervroegd uittreden zorgt voor € 0,15 miljoen aan extra kosten omdat een verplichting moet worden opgenomen voor medewerkers die gebruik (kunnen) gaan maken van de regeling en dat recht in 2024 verworven hebben op basis van de cao. Hierdoor nemen zij eerder verlof dan hun pensioenleeftijd tegen een lagere uitbetaling van salaris.

Bedienen (€ 0,15 miljoen nadelig)

Het verschil is het saldo van hogere personeelskosten (€ 0,27 miljoen) en lagere netto directe kosten (€ 0,13 miljoen).

1.5 RESULTAAT INVESTERINGEN 2024

In de begroting 2024 is € 105,2 miljoen bruto investeringsuitgaven en € 86,6 miljoen netto investeringsuitgaven opgenomen. De realisatie bedraagt € 86,1 miljoen bruto en € 70,7 miljoen netto.

Realisatie investeringsuitgaven 2024

Investeringsuitgaven ³	Rekening Netto uitgaven 2024	Rekening Subsidies / Bijdragen 2024	Rekening Bruto uitgaven 2024
Programma Waterketen	25,7	0,2	25,9
Programma Watersystemen	7,7	8,6	16,4
Programma Waterveiligheid	34,2	6,6	40,8
-Reguliere projecten (WV)	5,0	4,3	9,3
-Regionale keringen	16,8	0,4	17,1
-HWBP	8,7	-	8,7
-Vaarwegenbeheer	1,9	-	1,9
-Achterstand baggeren vaarwegen	1,9	1,9	3,8
Bedrijfsvoering	3,0	-	3,0
Totaal investeringsuitgaven	70,7	15,4	86,1

Tabel 1.5: Gerealiseerde bruto en netto investeringsuitgaven 2024 (bedragen x € 1 miljoen)

Verwachte investeringsuitgaven bij bestuursrapportage 2024-2

Investeringsuitgaven	Burap 2024-2 Netto uitgaven 2024	Burap 2024-2 Subsidies / Bijdragen 2024	Burap 2024-2 Bruto uitgaven 2024
Programma Waterketen	27,0	0,1	27,1
Programma Watersystemen	11,8	5,3	17,1
Programma Waterveiligheid	35,1	7,4	42,5
-Reguliere projecten (WV)	4,9	5,3	10,2
-Regionale keringen	17,8	0,3	18,1
-HWBP	8,6	-	8,6
-Vaarwegenbeheer	2,1	-	2,1
-Achterstand baggeren vaarwegen	1,7	1,8	3,5
Bedrijfsvoering	3,5	-	3,5
Totaal investeringsuitgaven Burap 2	77,4	12,9	90,3

Tabel 1.6: Verwachte bruto en netto investeringsuitgaven Burap 2 (bedragen x € 1 miljoen)

³ De uitgaven zijn exclusief de in de staat van activa apart gerapporteerde projectfacturen die over het jaar heen lopen. Ook zijn in deze cijfers de mutaties in het project voor strategische en anticiperende grondaankopen niet meegenomen. Zodra aangekochte gronden worden ingezet op investeringsprojecten worden deze gerapporteerd in de investeringsuitgaven.

Begrote investeringsuitgaven 2024

Investeringsuitgaven	Begroting Netto uitgaven 2024	Begroting Subsidies / Bijdragen 2024	Begroting Bruto uitgaven 2024
Programma Waterketen	38,0	0,7	38,7
Programma Watersystemen	12,2	9,5	21,7
Programma Waterveiligheid	33,3	8,4	41,7
-Reguliere projecten (WV)	4,7	5,5	10,2
-Regionale keringen	17,1	-	17,1
-HWBP	8,0	-	8,0
-Vaarwegenbeheer	2,3	0,8	3,1
-Achterstand baggeren vaarwegen	1,2	2,1	3,3
Bedrijfsvoering	3,1	-	3,1
Totaal begrote investeringsuitgaven	86,6	18,6	105,2

Tabel 1.7: Begrote bruto en netto investeringsuitgaven 2024 (bedragen x € 1 miljoen)

Algemene toelichting

In paragraaf 1.2 zijn reeds enkele algemene aandachtspunten in de projectuitvoering benoemd.

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen

Waterketen

De ambities uit het coalitieakkoord 2023 zorgen voor een hoger investeringsvolume bij het programma waterketen. De organisatie is volop bezig met de uitwerking van het tactisch plan waterketen en meer specifiek de voorbereiding van grote, innovatieve projecten als 'Realisatie toekomstbestendige RWZI Nieuw Vossemeer' en 'Renovatie en ontwikkelingen RWZI Baarle-Nassau.' Ook voor het Europese samenwerkingsproject 'Vivimag' is voorbereiding vereist om de organisatie en de onderlinge overeenkomsten vast te leggen. In de voorbereidingsfase zijn de uitgaven relatief laag. Daarnaast is door de veranderende aanbestedingsstrategie van project 'Renovatie en optimalisatie Ontvangstwerk RWZI Nieuwveer' de planning aangepast en daarmee de uitgavenspreiding. De einddatum blijft ongewijzigd. De uitgaven van AWP 2.0 zijn in 2024 lager doordat er in 2024 minder risico's zijn opgetreden dan voorzien. Na maart 2025 zijn de meest kritische ombouwfasen voor locatie AWP-Hoeven afgerond en wordt de risicovoorziening opnieuw beoordeeld. Daarnaast is de geplande buitengebruikstelling van de Slibindikker op Bath in 2024 uitgesteld omdat de bypass aangepast moest worden. Hierdoor verschuiven uitgaven naar 2025.

Watersystemen

Door vertraging vanuit het LPN (landelijk programma natuur) kan de provincie het project 'Monitoring en uitvoeringrestopgave natuurinrichting Westelijke Langstraat (fase 2)' nog niet financieren. In overleg met de provincie is besloten om de werkzaamheden en daarmee uitgaven én opbrengsten van 2024 naar 2025 te verschuiven. Daarnaast is er vertraging in het project 'Aanpassen kunstwerken t.b.v. vismigratie 2022-2027' waardoor twee gemalen niet in 2024 opgeleverd worden. In het project Vismigratie is sprake geweest van een Europese aanbesteding, hierdoor waren de subsidievoorwaarden lange tijd onduidelijk en zijn deze conservatief toegepast. Ondertussen duurde het lang (najaar 2024) voordat er vanuit de subsidieverstrekker duidelijkheid is verkregen over de subsidievoorwaarden. In december is een hernieuwde beschikking getekend en zijn de toegerekende opbrengsten in 2024 verhoogd. Voor beide projecten hebben de genoemde zaken geen effect op de doelrealisatie eind 2027.

Het projectplan waterwet Strijpen/De Berk voor project 'Uitvoering inrichting natte natuurparel Noordrand Midden' is in juni ingetrokken en in december opnieuw ingediend met de toevoeging dat de verwachting is dat de provincie het onteigeningsinstrument mogelijk zal maken. Er zijn inmiddels beroepen ingediend en de behandeling zal zeker tot medio 2025 duren. Hierdoor verschuiven de uitvoeringswerkzaamheden van dit deelproject waarschijnlijk naar 2026.

Waterveiligheid

In het project 'Verbetering primaire kering traject Moerdijk – Drimmelen' was een verdere verfijning van de scope nodig op basis van beschikbaar gekomen (grond) onderzoeken waardoor een aantal werkzaamheden (met bijbehorende uitgaven en opbrengsten) zijn verschoven naar 2025. De uiteindelijk mijlpaal van de Verkenningsfase blijft intact. Het project Verbetering Regionale Keringen is in 2024 opgeleverd en het traject is dijkveilig. Dit omvangrijke project is binnen tijd en budget gerealiseerd. Een aantal resterende werkzaamheden zijn eind 2024 uitgesteld vanwege de natte omstandigheden buiten.

1.6 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In deze begroting zijn incidentele baten en lasten opgenomen. Omdat deze de reguliere nettolasten kunnen vertekenen en tevens relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie zijn ze hieronder in beeld gebracht.

Begrotingspost	Rekening 2024	Begroting 2024	Omschrijving
Cloudsoftware projecten	240	1.174	De gemiddelde meerjarige uitgaven voor cloudsoftware projecten zijn berekend op € 620.000 per jaar. De verwachte uitgaven 2024 - inclusief inleen voor de betreffende processen - bedragen € 1.794.000. Er is dus € 1.174.000 tijdelijk extra opgenomen. In 2024 is er € 240.000 extra uitgegeven. Niet alle cloudsoftware projecten zijn in 2024 gerealiseerd, dit zal in de komende jaren plaatsvinden.
Budget Onderhouden	770	770	Er is tijdelijk extra budget opgenomen vanwege een inhaalslag om procesgebonden onderdelen, zoals gebouwen, weer op een acceptabel onderhoudsniveau te krijgen. Binnen het reguliere onderhoudsproces moeten een aantal hoog risico componenten op het gebied van proces-automatisering worden vervangen om uitval te voorkomen. Dit blijkt ook het geval voor een aantal onderhoudsactiviteiten bij persleidingen. Bij watersystemen zijn een aantal slecht functionerende lange overkluizingen nader geïnspecteerd. Hier moet groot onderhoud aan worden uitgevoerd. Tevens is een bedrag opgenomen voor het implementeren van onderhoudsmanagement in vervolg op de "Visie op onderhouden". Dit extra budget is volledig benut voor het bekostigen van extra kosten voor bovenstaande onderdelen.
Bijdrage AQUON	149	122	De covid-bemonstering is in 2024 flink afgeschaald, maar minder sterk dan werd begroot. De kosten worden volledig vergoed.
Kwartiermaker	71	100	Er is in 2024 een kwartiermaker ingeleend ten behoeve van de herinrichting van de centrale regiekamer (akkoord 'Water verbindt ons', onderdeel 'Slim en informatiegestuurd').
Budget Organisatie	7	100	Er is in 2024 € 100.000 extra opgenomen voor personeelswerving. Voor het kunnen realiseren van de doelen uit het akkoord 'Water verbindt ons' zijn extra FTE's nodig. Ook is de formatie voor de going concern werkzaamheden (kostenneutraal) uitgebreid, is het personeelsverloop hoog, o.a. vanwege pensionering van medewerkers, en zijn openstaande vacatures lastig in te vullen i.v.m. de krapte op de arbeidsmarkt. Bij de bestuursrapportage bleek dat er maar beperkt gebruik

Begrotingspost	Rekening 2024	Begroting 2024	Omschrijving
			werd gemaakt van het incidentele budget vanwege succesvolle werving in 2024. Derhalve is dit destijds al bijgesteld en voor 2025 is het bedrag tevens lager.
Budget VTH	59	25	Er is in 2024 eenmalig een bedrag opgenomen voor de aanschaf van drones. De werkelijke kosten zijn hoger uitgevallen maar hierin zitten tevens alle ondersteunende pakketten, vergunningen en nachtverlichting. Hierdoor zijn de kosten uiteindelijk hoger uitgevallen dan begroot.
Budget VTH	0	20	Er is in 2024 eenmalig een bedrag opgenomen voor datawarehouse PowerBrowser. In 2024 is een datadump kosteloos aangeboden waardoor dit bedrag in de toekomst ook niet meer besteed hoeft te worden.
Budget Financiën	85	20	Betreft extra kosten voor het kostentoedelingsonderzoek naar aanleiding van de aanpassing van het belastingstelsel. De kosten zijn hoger uitgevallen dan begroot, mede door het inschakelen van extern juridisch advies en een aanvullend onderzoek op verzoek van het bestuur. Beide trajecten waren noodzakelijk om het kostentoedelingsproces zorgvuldig en transparant te kunnen uitvoeren.
Nabetaling pensioenafdracht waarderend belonen	188	0	In 2024 heeft APG een controle uitgevoerd. Hieruit is een bevinding gekomen omtrent de uitkeringen van waarderend belonen. Uit deze controle bleek dat er nog een nabetaling dient plaats te vinden omdat dit niet was meegeteld als pensioengevend inkomen.
Ophoging verplichting verlof (opname klokuren, opslag sociale lasten en opslag IKB)	2.091	0	Ten behoeve van het verlofsaldo is in eerdere jaren gerekend tegen het kale uurtarief, echter dient dit op basis van de cao gewaardeerd te worden inclusief sociale lasten en opslag IKB. Daarnaast was voor de klokuren in het vorige boekjaar geen verplichting opgenomen in de jaarrekening. Hierdoor is een extra ophoging van de verplichting verlof in het boekjaar 2024 verwerkt.
RVU regeling medewerkers	152	0	Verplichting voor medewerkers die gebruik (kunnen) gaan maken van de Regeling voor Vervroegde Uittreding en dat recht in 2024 verworven hebben op basis van de cao. Hierdoor nemen zij eerder verlof dan hun pensioenleeftijd tegen een lagere uitbetaling van salaris.
Afboeken eerder geactiveerde rente	290	0	In de staat van activa was nog een bedrag van 290k euro aan geactiveerde rente opgenomen. In 2024 is de boekwaarde hiervan afgeboekt. Deze boeking is gedaan omdat we al met ingang van 2017 gestopt zijn met het activeren van rente, waardoor van dit geactiveerde bedrag niet langer het duurzame nut voor het waterschap conform de huidige verslaggevingsregels en grondslagen kan worden aangetoond.
Totaal	4.102	2.331	Incidentele lasten 2024

Tabel 1.8: incidentele lasten 2024 (bedragen x € 1.000,-)

Begrotingspost	Rekening 2024	Begroting 2024	Omschrijving
Compensatie kinderopvang- toeslagenaffaire	43	0	Vergoeding van het Rijk voor kwijschelding van verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartners, inclusief compensatie voor de uitvoeringskosten.
Bijdrage RIVM	75	122	De kosten die het waterschap maakt voor covid-bemonstering worden voor 100% vergoed door het RIVM. Daarnaast hebben we ook een afrekening over 2023 ontvangen die is opgenomen in de cijfers 2024.
Totaal	118	122	Incidentele baten 2024

Tabel 1.9: incidentele baten 2024 (bedragen x € 1.000,-)

1.7 BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Begrotingsrechtmatigheid exploitatie

In de Waterschapswet is vastgelegd dat de accountant bij de controle van de jaarrekening zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid van de financiële beheershandelingen controleert. Bij de rechtmatigheidscontrole gaat het onder meer over de vraag of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hierin opgenomen programma's. Op grond hiervan dient in de jaarrekening een analyse plaats te vinden van de rechtmatigheid en eventuele overschrijdingen op de netto lasten van de programma's (begrotingsrechtmatigheid). Het waterschap kiest ervoor alleen begrotingswijzigingen op te stellen voor grote nieuwe initiatieven. Financiële afwijkingen worden gerapporteerd in de bestuursrapportages en zoveel mogelijk opgevangen binnen de begroting. Doelstelling is budget- en begrotingsbeheer op een adequaat niveau in te vullen met respect voor het budgetrecht, een pragmatische aanpak en het voorkomen van extra bureaucratie.

In het Waterschapsbesluit is vastgelegd dat een waterschap in de begroting rekening dient te houden met onvoorziene uitgaven en een bedrag dient op te nemen om onvoorziene lasten te kunnen dekken. In 2024 zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan die niet opgevangen konden worden binnen de begrote netto lasten van de programma's. Er is dan ook geen beroep gedaan op de post Onvoorzien die voor € 500.000 in de Begroting 2024 is opgenomen.

In het Besluit mandatering Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Brabantse Delta heeft het algemeen bestuur aan het dagelijks bestuur de volgende bevoegdheid verstrekt:

“Het besluit om de netto-kosten van een programma met 10% van de netto kosten te overschrijden, met een maximum van € 2.000.000 per programma, onder de voorwaarden dat de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en de hiervoor benodigde financiële ruimte elders binnen de begroting kan worden gevonden”.

In onderstaande tabel is te zien dat er in de Jaarrekening 2024 op geen enkel programma een overschrijding heeft plaatsgevonden ten opzichte van de Begroting 2024. Op alle programma's is er sprake van een financieel voordelig resultaat. Ook zijn er geen kostenoverschrijdingen geconstateerd betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid.

Netto lasten en dekking	Rekening 2024	Begroting 2024	Vershil
Programma Waterketen	90.078	92.430	-2.352
Programma Watersystemen	63.412	64.203	-791
Programma Waterveiligheid	29.380	30.024	-644
Toevoeging reserves	229	-	229
Totaal netto lasten	183.099	186.657	-3.558
Waterschapsbelastingen	-179.832	-174.438	-5.394
Compensatie Rijk	-43	-	-43
Bijdrage Provincie	-2.173	-2.051	-122
Totaal dekking	-182.048	-176.489	-5.559
Resultaat	+1.051	+10.168	-9.117

Tabel 1.10: netto lasten en dekking (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

Begrotingsrechtmatigheid investeringen 2024

Ten aanzien van de verstrekte kredieten voor investeringsprojecten geldt dat er voor een aantal projecten sprake is van een overschrijding boven de norm. Het gaat om zeven overschrijdingen op investeringsprojecten met een totale overschrijding van € 55.963. In bijlage 1 bij de aanbiedingsbrief van de jaarrekening is een overzicht opgenomen van alle projecten waar in 2024 een kredietoverschrijding is ontstaan. Hierbij is per project vermeld waardoor de overschrijding wordt veroorzaakt en of deze al eerder is gemeld in de tussentijdse bestuursrapportages. Op basis van het begrotingscriterium is autorisatie van de hogere kosten door het algemeen bestuur noodzakelijk om de rechtmatigheid in materiële zin te borgen. In de aanbiedingsbrief wordt daarom expliciet aan het algemeen bestuur gevraagd om deze overschrijdingen te autoriseren.

Het verschonen van kleine overschrijdingen bij de jaarrekening doet recht aan de pragmatische aanpak die het waterschap voorstaat, waarbij beoogd wordt extra bureaucratie en administratieve kosten te voorkomen.

Voor een overzicht van alle toegekende kredieten in 2024 wordt verwezen naar bijlage 7 bij deze jaarrekening en voor een overzicht van alle projecten met een restantkrediet eind 2024 wordt verwezen naar bijlage 8.

1.8 WATERSCHAPSBELASTINGEN

De taken van het waterschap worden bekostigd door het heffen van belastingen. Deze belastingen bestaan uit de watersysteemheffing, verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing. De belastingtarieven 2024 voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing zijn gelijktijdig vastgesteld met de Begroting 2024 en zijn hieronder weergegeven:

Heffing (bedragen in €)	Tarief 2024
<i>Watersysteemheffing</i>	
- ingezetenen	76,03
- gebouwd (basis 2.500)	0,827
- gebouwd % WOZ waarde	0,0331%
- natuur	5,34
- ongebouwd openbare wegen	247,27
- overig ongebouwd	70,65
<i>Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing</i>	74,65

Tabel 1.11: Belastingtarieven

Lastendruk

Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de begrote lastendruk per groep als volgt:

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting 2024	Begroting 2023	% 2024 t.o.v. 2023
Voorbeeldaanslagen huishoudens			
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	€ 300	€ 277	+8,3%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	€ 151	€ 139	+8,2%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 250.000, 3 v.e.	€ 383	€ 351	+9,1%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 250.000, 1 v.e.	€ 233	€ 213	+9,5%
Voorbeeldaanslagen (agrarische)bedrijven			
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 13.000.000, 300 v.e.	€ 26.695	€ 24.488	+9,0%
Agrarisch bedrijf, € 500.000, 50 ha grond, 3 v.e.	€ 3.922	€ 4.000	-2,0%
Groothandel, € 2.600.000, 7 v.e.	€ 1.383	€ 1.251	+10,6%
Overige voorbeeldaanslagen			
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 5.340	€ 5.227	+2,1%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 148.362	€ 218.763	-32,2%

Tabel 1.12: Voorbeeldaanslagen (bedragen x € 1.000)

Watersysteemheffing: kostentoedelingsverordening en grondslagen

Kostentoedelingsverordening

De Waterschapswet verplicht het waterschap tenminste eenmaal in de vijf jaar de kostentoedelingsverordening te herzien waarmee de kosten voor het watersysteembeheer worden toegedeeld aan de heffingsplichtige categorieën. Hier gaat meestal een kostentoedelingsonderzoek aan vooraf. In 2023 heeft het kostentoedelingsonderzoek voor het jaar 2024 plaatsgevonden.

De verdeling van de kosten van het Watersysteembeheer is voor 2024 als volgt vastgesteld:

Categorie Watersysteembeheer	Verdeling 2024
Ingezetenen	29,90%
Gebouwd	60,4%
Ongebouwd - Verharde openbare wegen - Overig ongebouwd	9,5%
Natuur	0,2%

Tabel 1.13: Kostentoedelingsverordening

Verdeling kosten watersysteembeheer

Ingezetenen nemen 29,9% van de watersysteemheffing voor hun rekening. Dit aandeel hangt samen met de gemiddelde inwonersdichtheid (het aantal inwoners per vierkante kilometer). De heffing die de categorie gebouwd betaalt, hangt samen met de economische waarde van het gebouwde goed (WOZ-waarde). De heffing die de categorie ongebouwd betaalt, hangt samen met de ongebouwde hectares grond. Voor openbare wegen geldt een tariefdifferentiatie van 250%. Onder natuurterreinen worden ongebouwde onroerende zaken verstaan waarvan de inrichting en het beheer (nagenoeg) geheel en duurzaam zijn afgestemd op behoud of ontwikkeling van natuur. Ook bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare behoren tot natuurterreinen.

De heffing voor de taak Watersysteembeheer is afgeleid van de aantallen ingezetenen, de economische waarde (gebouwd) en de belastbare hectares (ongebouwd en natuur). Het waterschap is voor de Jaarrekening 2024 uitgegaan van de volgende grondslagen:

Grondslagen Watersysteembeheer	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
Ingezetenen (hoofdbewoners)	365.391	363.729	362.286
- waarvan kwijtschelding/oninbaar	-/-20.216	-/-24.668	-/-21.232
Gebouwd: totale WOZ-waarde (miljarden €)	166.3	157.6	156.8
Ongebouwd			
- openbare landwegen (hectares)	5.958	6.100	6.106
- overig ongebouwd (hectares)	94.512	94.903	94.331
Natuur (hectares)	30.928	30.740	30.621

Tabel 1.14: Grondslagen Watersysteembeheer

Grondslagen voor het berekenen van het tarief Zuiveringsbeheer

De hoogte van de zuiveringsheffing hangt af van het aantal vervuilingseenheden (v.e.'s). Een aantal huishoudens en bedrijven betaalt geen heffing, omdat zij in aanmerking komen voor kwijtschelding of omdat de heffing oninbaar is. Per saldo resulteert dit in de volgende vervuilingseenheden:

Vervuilingseenheden belastingjaar	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
Huishoudens	861.554	853.000	851.545
Bedrijven	367.862	371.261	356.611
Kwijtschelding	-34.082	-40.151	-35.706
Oninbaar	-7.191	-8.315	-7.907
Netto vervuilingseenheden 2024	1.188.143	1.175.795	1.164.541

Tabel 1.15: Netto vervuilingseenheden

Verontreinigingsheffing

Belasting voor het bestrijden van kosten voor maatregelen tot het tegengaan en voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater als gevolg van het direct lozen vanuit woon/bedrijfsruimte op het oppervlaktewater. De heffing wordt met het zuiveringstarief opgelegd, maar komt ten gunste van de taak Watersysteembeheer.

Belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024
Watersysteemheffing	90.674	86.665
Watersysteemheffing 2024	89.995	86.665
Watersysteemheffing voorgaande jaren	679	0
Zuiveringsheffing	89.159	87.773
Zuiveringsheffing 2024	88.695	87.773
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	464	0
Totaal waterschapbelastingen	179.832	174.438

Tabel 1.16: Belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)

Kwijtschelding en oninbaar belastingjaar 2024

Waterschap Brabantse Delta hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100%.

In de Begroting 2024 is rekening gehouden met kwijtschelding en oninbaarheid van belastingen, wat resulteert in hogere belastingtarieven. De kwijtscheldingen hebben grotendeels betrekking op ingezetenen en huishoudens. De bedragen die samenhangen met oninbaarheid variëren van jaar tot jaar. De hoogte wordt onder andere beïnvloed door faillissementen van bedrijven.

Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024
Watersysteemheffing	1.379	1.608
Ingezetenen	1.378	1.608
Gebouwd	0	0
Zuiveringsheffing	2.544	2.997
Huishoudens	2.544	2.997
Bedrijven	0	1
Totaal kwijtschelding	3.923	4.605

Tabel 1.17: Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)

Oninbaar (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024
Watersysteemheffing	258	368
Ingezetenen	159	268
Gebouwd	92	86
Overig gebouwd	7	14
Zuiveringsheffing	537	621
Huishoudens	294	352
Bedrijven	243	269
Totaal oninbaar	795	989

Tabel 1.18: Oninbaar (bedragen x € 1.000)

1.9 RISICOPARAGRAAF

Inleiding

De koers van ons waterschap bevat doelstellingen waaraan risico's verbonden zijn. Risicomanagement is een middel wat ons helpt bij het bereiken van onze doelen. Het helpt te focussen op wat ertoe doet. Het is verweven met alles wat we doen en besluiten, vaak zonder het te beseffen (houding) en geregeld ook expliciet (activiteit). Het wordt op alle niveaus van de organisatie ingezet: voor de beheersing van processen en projecten, voor de besturing van primaire taken en programma's en voor de besturing van het waterschap als geheel. Actief en expliciet risicogestuurd werken stimuleert het risicobewustzijn en kansenbewustzijn van alle medewerkers.

Proces risicomanagement

Risicomanagement omvat het identificeren, analyseren, beoordelen en evalueren van risico's. Ook het benoemen, uitvoeren en monitoren/ auditen van risicobeheersingsmaatregelen is een onderdeel van risicomanagement. Onze bedrijfswaarden spelen een essentiële rol bij het beoordelen van risico's en het prioriteren van beheersmaatregelen. Bij het vaststellen van deze maatregelen richten we ons op activiteiten die de kans van optreden verkleinen of de gevolgen ervan beperken.

Bij de identificatie en kwalificatie van risico's maken we onderscheid in risico's met financiële gevolgen en risico's met gevolgen op onze bedrijfswaarden. In het kader van de jaarrekening ligt hier de focus op de risico's met financiële gevolgen.

(Rest)risico's met gevolgen op onze bedrijfswaarden

Op basis van de bij de bedrijfswaarden behorende waardenmatrix is bepaald welke geïdentificeerde risico's het grootste zijn. Om deze risico's te verminderen zijn/ worden maatregelen opgesteld. Zo fungeren onze bedrijfswaarden als leidraad voor strategische keuzes en bijbehorende investeringen. Ze dragen bij aan een bewuste en transparante besluitvorming vanuit een dialoog. Daarnaast ondersteunen ze assetmanagement, het toetsen op doelmatigheid en besturing op hoofdlijnen. De top tien van deze risico's voor het waterschap als geheel wordt sinds 2024 gerapporteerd in de bestuursrapportage.

(Rest)risico's met financiële gevolgen

Vanuit de Waterschapswet zijn waterschappen verplicht om inzicht te hebben in hun risico's en hun financiële middelen om deze risico's af te kunnen dekken. Bij de bepaling van het Weerstandsvermogen worden bij de identificatie en kwalificatie van restrisico's de financiële gevolgen in beeld gebracht. De totale impact van deze risico's wordt vergeleken met de bestuurlijk vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Op deze manier zorgt het waterschap ervoor dat het voldoende weerstandscapaciteit heeft om financiële tegenslagen op te vangen. Dit wordt vastgelegd in de jaarlijkse rapportage rondom het weerstandsvermogen. De omvang van een risico wordt berekend met de formule 'Risico = Kans x Effect'. Dit leidt tot de volgende top 5 restrisico's in het risicoregister:

Uitval zuiveringsinstallaties

Een afvalwaterzuiveringsinstallatie kan uitvallen als gevolg van technisch falen. Ondanks adequate procesvoering en preventief onderhoud is uitval van dergelijke omvangrijke en complexe infrastructuur niet altijd uit te sluiten. Slijtage van de installaties, in combinatie met een hoge belastinggraad en veroudering van de installaties, verhogen daarbij de kans op uitval. Daarnaast zijn er externe factoren, zoals cybercriminaliteit of extreem weer, die voor uitval kunnen zorgen. De (financiële) gevolgen van de uitval kunnen aanzienlijk zijn door herstelkosten, claims van derden, boetes van gemeente/EU, kosten lozingsheffing, milieuschade, imagoschade, extra transportkosten en eigen schade.

Het waterschap heeft een groot aantal assets (technische installaties) in het beheer en eigendom. Diverse assets bevinden zich aan het einde van hun technische levensduur of naderen de grenzen van hun capaciteit. Zolang deze situatie voortduurt, is de kans op negatieve gevolgen aanwezig en zal dit risico toenemen. Deze situatie zal er overigens altijd zijn en blijven, aangezien er altijd “nieuwe” assets zijn of komen die op enig moment versleten zijn. Rekening houdend met de overige kerntaken en ambities van het waterschap plus de grenzen aan de financiële mogelijkheden, moeten met behulp van assetmanagement en risicomanagement goed onderbouwde keuzes gemaakt worden voor instandhouding en/of vernieuwing.

Breuk persleiding

Een breuk van een persleiding heeft een lozing van afvalwater of slib tot gevolg. De kosten voor reparatie, noodmaatregelen, opruimen en claims van externen kunnen aanzienlijk zijn. Oorzaken van leidingbreuken zijn slijtage van binnenuit, verzakkingen of (graaf)werkzaamheden in de buurt van de leidingen. Om voldoende zicht te krijgen en te houden op de toestand waarin onze assets verkeren, worden periodieke inspecties uitgevoerd via de exploitatie en minder frequente, kostbare inspecties worden projectmatig uitgevoerd via het investeringsprogramma.

Het is onmogelijk om de persleidingen periodiek compleet te inspecteren aan de binnen- en buitenzijde. Inspecties worden uitgevoerd op basis van risicoanalyses en steekproeven. Door de toenemende leeftijd van de assets moet het waterschap steeds meer inspanning leveren om voldoende zicht te blijven houden, de risico's te bepalen en de vervangingsinvesteringen doelmatig te kunnen plannen. Deze inspanningen zullen via de meerjarenprogramma's van de exploitatie en de projecten in concrete aanvragen bij het bestuur voorgelegd worden. Door diverse investeringen in AWP2.0 is de kans op een breuk van deze persleiding lager geworden.

Informatieveiligheid/ Cybercriminaliteit

Informatieveiligheid verwijst naar het beschermen van informatie tegen ongeautoriseerde toegang, wijziging, vernietiging of openbaarmaking. Het omvat maatregelen om de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van informatie te waarborgen. De afhankelijkheid van informatiesystemen en informatiestromen groeit gestaag. Betrouwbare, beschikbare en correcte informatie is essentieel voor de primaire processen en bedrijfsvoering van ons waterschap. Cybercriminaliteit is een specifieke vorm van een informatieveiligheidsrisico. Het omvat misdaden die worden gepleegd via digitale technologieën en het internet zoals bijvoorbeeld hacken, phishing, malware, ransomware of datalekken.

Het profiel van (cyber)dreigingen (zoals verstoring, manipulatie, spionage) verandert continu en dreigingen nemen in omvang toe. Door de toenemende afhankelijkheid van ICT kunnen de waterschapstaken gedurende korte of langere tijd stil komen te liggen. Met lozingen van vuil water, hoog water, overstroming, onvoldoende stuurinformatie en maatschappelijke ontwrichting als mogelijke gevolgen. Bij kwetsbare gebieden kan dit tot aanzienlijke schade en commotie leiden.

Door de implementatie van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en de aandacht voor Informatieveiligheid in alle bedrijfsprocessen wordt er continu gewerkt aan beveiliging en wordt er regelmatig getoetst wat de status en effecten ervan zijn.

De NIS2- en CER-richtlijn is de nieuwe Europese cybersecurity-wetgeving die sinds 17 oktober 2024 geldig is in de Europese Unie. In Nederland is het niet gelukt om deze EU-richtlijnen op tijd om te zetten in nationale wetgeving. De verwachting is dat de nationale wetten, de Cyberbeveiligingswet (Cbw/NIS2) en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke/CER), in het derde kwartaal van 2025 in werking treden. Deze wetten hebben als doel de cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten, zoals waterschappen, te verbeteren. Voor ons betekent dit dat we moeten voldoen aan strengere beveiligingsnormen en een zorgplicht hebben om onze informatiesystemen te

beschermen. We voeren zelf risicobeoordelingen uit en nemen passende maatregelen om de continuïteit van onze diensten te waarborgen. Daarnaast nemen we deel aan audits vanwege het toezicht. Bovendien moeten we incidenten binnen 24 uur melden bij de toezichthouder.

Naast aandacht voor preventie (deur dicht houden) richt ons waterschap zich steeds meer op detectie en reactie mocht het toch een keer gebeuren. In 2025 gaat ons waterschap deelnemen aan een waterschapsbrede Security Operations Center. Een centrale plek waar beveiligingsexperts continu de IT-omgeving van onze organisatie monitoren en beheren om cyberdreigingen te detecteren, te analyseren en erop te reageren. Om de beheersing te borgen is er een jaarplan opgesteld inclusief hoe dit te borgen in de pdca-cyclus. Tussentijdse toetsing helpt ons om verdere verbetering te realiseren.

Lozing met onverwacht hoge concentratie giftige stoffen door een RWZI in de omgeving

Lozingen met onverwacht hoge concentraties giftige stoffen kunnen schade veroorzaken aan flora en fauna. Oorzaken zijn bijvoorbeeld een giftige stof die niet wordt gesignaleerd in het influent en via het effluent de installatie verlaat. Een andere mogelijke oorzaak is een storing in het zuiveringsproces met als gevolg dat een giftige stof in het effluent wordt geloosd. Door onvoldoende zicht op en tijdige signalering van de (illegale) giftige stoffen is tijdig ingrijpen niet altijd mogelijk. De financiële gevolgen kunnen aanzienlijk zijn, zeker indien ze niet te verhalen zijn bij een dader.

Door een actieve monitoring, samenwerking met handhaving en politie wordt ingezet op het tijdig kunnen ingrijpen. Een aantal jaar geleden is een meer proactieve manier van beheersen onderzocht (monitoring giftige stoffen in de transportleidingen). Echter, ook dan blijft het restrisico hoog omdat er te veel onbekende giftige stoffen zijn. De kosten die hiermee gemoeid zijn, leveren onvoldoende op. De (calamiteiten)organisatie is goed voorbereid om snel en effectief te kunnen reageren op afwijkingen in de belangrijkste monitoringsparameters of bij een gemelde lozing.

Saneringsplicht bij vervuiling

Bij de gronden of waterlopen die in bezit zijn van het waterschap, geldt bij een nieuwe verontreiniging een saneringsplicht bij (water)bodemvervuiling door bijvoorbeeld drugslozingen of brand. In de afgelopen jaren heeft ons waterschap steeds vaker te maken gekregen met saneringsplicht als gevolg van drugslozingen. Criminelen lozen steeds vaker synthetisch drugsafval, wat gevaarlijke chemicaliën bevat die de waterkwaliteit ernstig aantasten en schadelijk zijn voor zowel het ecosysteem als de volksgezondheid.

Om deze vervuiling te mitigeren en te corrigeren, hebben we diverse maatregelen. Om dumpingen te voorkomen is toegang tot risicovolle locaties moeilijker gemaakt door middel van hekken of slagbomen. Daarnaast werken we vanuit de calamiteitenorganisatie en proces Onderhouden nauw samen met de politie en brandweer om de effecten van vervuiling zo laag mogelijk te houden. Hierdoor kan er snel een gespecialiseerd bedrijf worden ingeschakeld om de vervuiling te saneren. De afdelingen VTH en Onderhouden werken hierbij goed samen om de werkzaamheden nauwkeurig te monitoren.

1.10 WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen van het waterschap is het vermogen om onvoorziene financiële tegenslagen op te vangen, rekening houdend met de risico's die het waterschap loopt. Waterschap Brabantse Delta beoordeelt ieder jaar opnieuw de kansen en de gevolgen van de belangrijkste risico's en vergelijkt de uitkomst daarvan met de bestuurlijk afgesproken norm voor het weerstandsvermogen. Het is van belang hier te benoemen dat het gaat om de restrisico's na het treffen van beheersmaatregelen. Alles wat is afgedekt door beheersmaatregelen (waaronder de verzekeringen) vormt geen (rest-)risico meer. Op deze manier houdt het waterschap zich op de benodigde weerstandscapaciteit en voldoet het aan de verplichting uit de Waterschapswet. De Waterschapswet verlangt namelijk van waterschappen dat zij inzicht hebben in hun (rest-)risico's en de financiële middelen om deze risico's af te kunnen dekken. Jaarlijks wordt het weerstandsvermogen geactualiseerd.

Algemene reserves/calamiteitenreserves

Het waterschap hanteert per taak een algemene/calamiteitenreserve. De norm voor het weerstandsvermogen (1,2 x omvang risico's) is steeds beschikbaar als algemene buffer voor calamiteiten/risico's. De norm voor de algemene reserves is in 2024 als volgt:

Omvang risico's en norm weerstandsvermogen	Rekening 31-12-2024	Rekening 1-1-2024	Begroting 1-1-2024
Omvang risico's Watersysteembeheer	2.080	1.980	2.000
Norm algemene reserve Watersysteembeheer	2.496	2.376	2.400
Omvang risico's Zuiveringsbeheer	3.110	3.000	3.000
Norm algemene reserve taak Zuiveringsbeheer	3.732	3.600	3.600

Tabel 1.19: Omvang risico's en norm weerstandsvermogen per wettelijke taak (bedragen x € 1.000,-)

De weerstandsratio wordt per wettelijke taak berekend. Per 31 december 2024 zijn deze als volgt:

Watersysteembeheer	Rekening 2024	Begroting 2024
Algemene reserve	2.496	2.400
Tariefegalisatiereserve	10.564	9.424
Bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid	5.181	3.922
Weerstandscapaciteit	18.241	15.746
Risico omvang	2.080	2.000
Weerstandsratio	8,8	7,9

Tabel 1.20: Weerstandsratio taak Watersysteembeheer (bedragen x € 1.000,-)

Zuiveringsbeheer (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024
Algemene reserve	3.732	3.600
Tariefegalisatiereserve	6.020	6.082
Bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid	1.518	1.372
Weerstandscapaciteit	11.270	11.001
Risico omvang	3.110	3.000
Weerstandsratio	3,6	3,7

Tabel 1.21: Weerstandsratio taak Zuiveringsbeheer (bedragen x € 1.000,-)

De weerstandsratio van waterschap Brabantse Delta ligt hoger dan de afgesproken factor 1,2. (norm 'voldoende'). Een weerstandsvermogen tussen 1,4 en 2 wordt als 'ruim voldoende' beschouwd en een weerstandsvermogen boven de 2 als 'uitstekend'.

Omdat de resultaatbestemming van de Jaarrekening 2024 nog niet is vastgesteld door het algemeen bestuur, is in bovenstaande tabellen nog niet het exploitatiesaldo van de Jaarrekening 2024 verwerkt.

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in de belastingtarieven op te vangen. Op het moment dat deze reserves niet aanwezig zijn, zullen alle kostenontwikkelingen direct in de tarieven merkbaar worden. Als uitgangspunt geldt dat de egalisatiereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen. De bestemmingsreserves Duurzaam Financieel Beleid worden ingezet om maatregelen te financieren ter verbetering van de schuldpositie.

1.11 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

De Wet open overheid (Woo) geldt vanaf 1 mei 2022. De Woo verplicht het waterschap om verantwoording af te leggen over de uitvoering van de Woo in het verslagjaar 2024. Dit is vastgelegd in deze openbaarheidsparagraaf. Hierin is onderscheid gemaakt in zeven thema's.

1. Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht het waterschap om - gefaseerd - actief documenten uit elf informatie categorieën te publiceren. Het waterschap moet hiervoor een eigen online platform inrichten. Dat platform moet worden aangesloten op de Woo-index. Dit is een landelijk online platform voor overheidsinformatie.

In bijlage 11 is een overzicht van de elf informatiecategorieën opgenomen. In de tabel staat ook via welk online platform de informatie geheel of gedeeltelijk openbaar is gemaakt. In 2024 ging de publicatieplicht voor een eerste deel van de categorieën in. Waterschap Brabantse Delta voldoet aan deze verplichting.

2. Inspanningsverplichting actieve openbaarmaking

Voor het openbaar maken van overige informatie geldt een inspanningsverplichting. In 2024 zijn geen documenten gepubliceerd op basis van de inspanningsverplichting.

3. Passieve openbaarmaking

Met passief openbaar maken bedoelen we het openbaar maken van informatie op verzoek van een inwoner, bedrijf of instelling. Dit heet een Woo-verzoek. In 2024 zijn er 27 Woo-verzoeken gedaan bij waterschap Brabantse Delta. Van deze verzoeken is één verzoek ingetrokken.

4. De informatiehuishouding

Waterschap Brabantse Delta werkt doorlopend aan het verbeteren van de kwaliteit van de informatiehuishouding. In 2024 zijn de eerste processen volledig overgegaan naar werken via de cloud. Tot die tijd stond informatie op onbeheerde netwerkschijven. In de cloud omgeving wordt informatie beter beheerd. De omgeving wordt ingericht om informatie op tijd en volledig te kunnen vernietigen. Maar ook om informatie geschikt te maken om langdurig te bewaren als dat nodig is. Daarnaast zijn we gestart met het inrichten van een kwaliteitssysteem om het informatiebeheer te kunnen toetsen. Ook is het overzicht met archiefbescheiden aangevuld. En zijn we gestart met de implementatie van het raamwerk "Duurzame Toegankelijkheid" (DUTO) van het Nationaal Archief.

5. Aanstelling Woo-contactpersoon

Het waterschap heeft een Woo-contactpersoon. De Woo-contactpersoon is het eerste aanspreekpunt bij vragen over de aanwezigheid van informatie.

6. Overige activiteiten

Er is een communicatieplan uitgewerkt om medewerkers en bestuurders bewust te maken van de Woo. Dat gebeurt in de vorm van een campagne. Het algemeen bestuur heeft een schriftelijke update over de implementatie ontvangen. Het dagelijks bestuur heeft een update gekregen in een presentatie. Daarin is ook aandacht besteed aan algemene bewustwording over de Woo.

7. Besteding subsidie

De implementatie van de Woo is een meerjarig traject waar de Rijksoverheid meerjarig geld voor beschikbaar stelt. In 2024 heeft waterschap Brabantse Delta in totaal 194.013 euro aan middelen ontvangen. De middelen zijn ingezet voor:

- Het aanstellen van de Woo-contactpersoon en Woo-projectleider;
- De inzet van medewerkers voor het passief- en actief openbaar maken;
- Het aanschaffen, beheren en onderhouden van systemen voor het passief- en actief openbaar maken;

- En extra aandacht voor kwaliteit. Door het zorgen voor meer bewustwording onder medewerkers en bestuurders. En door het uitwerken van duidelijkere werkafspraken en procedures.

1.12 FINANCIERING

Algemeen

Met financiering wordt bedoeld het uitzetten en/of het aantrekken van gelden. In de wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) zijn de kaders gesteld waaraan het treasurybeleid moet voldoen. Het accent ligt daarbij op het onberispelijk en behoedzaam uitvoeren van het financieringsbeleid, het inzetten van de beschikbare instrumenten ten behoeve van het publieke belang en een voorzichtige toepassing van beleggingsinstrumenten en afgeleide financiële instrumenten. In verband met de vereisten van de Wet FIDO zijn er twee instrumenten op het gebied van treasury: het treasurystatuut en de jaarlijkse financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening. Het treasurystatuut bevat het beleidskader waarbinnen de treasuryfunctie rechtmatig kan worden uitgevoerd. De treasuryfunctie omvat het beheren van de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's en het afleggen van transparante verantwoording hierover.

Rentevisie en financieringsbehoefte

Om investeringen te kunnen financieren, trekt het waterschap geld aan op de geld- en kapitaalmarkt. Het is van groot belang de ontwikkelingen te volgen en alert te reageren daar waar nodig. De rente op de leningen werkt door in de kapitaallasten. In 2024 zijn er 4 nieuwe langlopende leningen afgesloten met een hoofdsom van totaal € 60 miljoen:

#	Duur	Vorm	Datum	Hoofdsom	Rente
1	10 jaar	Lineair	25-04-2024	€ 10 miljoen	3,000%
2	10 jaar	Lineair	25-04-2024	€ 10 miljoen	3,005%
3	10 jaar	Lineair	23-09-2024	€ 20 miljoen	2,450%
4	10 jaar	Lineair	28-11-2024	€ 20 miljoen	2,390%

Tabel 1.22: in 2024 aangetrokken langlopende leningen

Het treasurybeleid is erop gericht om de rentekosten te minimaliseren bij een aanvaardbaar risico voor de begroting en kadernota, hetgeen bijdraagt aan het verlagen van de maatschappelijke kosten vanuit het waterschap. Hiertoe worden nieuwe leningen tegen zo optimaal mogelijke condities aangetrokken. In 2024 zijn er vier reguliere leningen aangetrokken. Daarnaast wordt periodiek bekeken of de huidige leningenportefeuille nog verder geoptimaliseerd kan worden.

De restant financieringsbehoefte is in 2024 ingevuld met roodstand op de rekening courant. Het jaar 2024 kenmerkt zich door een daling van de rente, gevolgd door een stijging in de eerste maanden van 2025. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2025 haar rentetarieven verder verlaagd en de verwachting is dat in 2025 de ECB haar korte rentetarieven nog iets verder gaat verlagen. De verwachtingen voor de lange rente in 2025 lopen uiteen. Het merendeel van de instellingen verwacht stabilisatie of een lichte rentestijging. De renteprognoses kennen grote onzekerheid vanwege geopolitieke ontwikkelingen (VS, Midden-Oosten, Rusland, Oekraïne en EU).

Door het aantrekken van leningen voor een periode van 10 jaar ontstaat er een optimale mix van kort, middellang en lang geld en een gelijkmatige vervalkalender van de aflossingsbedragen.

In het treasurystatuut is opgenomen dat terugmelding van de aangegane lening wordt gedaan via de tussentijdse bestuursrapportages. Conform dit statuut is terugmelding gedaan van de aangegane leningen in 2024 via de bestuursrapportages 1 en 2. De in tabel 1.22 opgenomen lening met volgnummer 4 is echter aangetrokken nadat de laatste bestuursrapportage is opgesteld. Daarom wordt via deze jaarrekening terugmelding gedaan aan het bestuur van deze aangegane lening.

Kasgeldlimiet ter beperking van het renterisico op korte financiering (< 1 jaar)

Het aantrekken van kort geld geschiedt in de vorm van rekeningcourant krediet en/of kasgeldleningen. De kasgeldlimiet is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kalenderkwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet. Voor waterschappen is de wettelijk vastgestelde limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2024 bedraagt de kasgeldlimiet voor het waterschap € 48,7 miljoen (23% van € 212 miljoen). De kasgeldlimiet mag niet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. In 2024 heeft er geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden, waardoor er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

Renterisiconorm ter beperking van het renterisico op lange financiering (> 1 jaar)

Het bedrag aan aflossingen en het bedrag van leningen dat in aanmerking komt voor renteherziening mag in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. Voor waterschappen is in de wettelijke norm bepaald dat 30% van het begrotingstotaal opnieuw afgesloten mag worden. Voor 2024 bedraagt de renterisiconorm voor het waterschap € 63 miljoen (30% van € 212 miljoen). Het bedrag aan aflossingen en het bedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening (totaal € 22 miljoen) is ruimschoots onder de norm gebleven.

1.13 EMU-SALDO

Het EMU-saldo 2024 voor waterschap Brabantse Delta is als volgt berekend:

Berekening EMU saldo vanuit exploitatiesaldo (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2024
	Exploitatiesaldo 2024	-1.051	-10.168
	<i>Invloed investeringen:</i>		
-/-	Bruto Investeringsuitgaven (excl. financiële vaste activa)	-88.185	-106.201
+	Investeringssubsidies (excl. financiële vaste activa)	15.619	18.596
+	Verkoop / desinvesteringen	1.186	
+	Afschrijvingen	45.683	48.318
	<i>Invloed voorzieningen (Staat van Reserves en Voorzieningen):</i>		
+	Toevoegingen ten laste van exploitatie	748	36
-/-	Onttrekkingen ten laste van exploitatie	-60	-46
-/-	Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-355	0
+	Externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0
	EMU saldo 2024 waterschap Brabantse Delta	-25.416	-49.464
	EMU saldo Waterschapshuis	8	13
	EMU saldo Aquon	-31	-2.852
	EMU saldo BWB (rapporteert geen EMU in jaarrekening)		-145
	EMU saldo WBD inclusief verbonden partijen	-26.439	-52.191
	Indicatieve referentiewaarde 2024 WBD	-30.300	-30.100
	Verschil (+ is positief, -/- is negatief)	3.861	-22.091

Tabel 1.23: EMU-saldo waterschap Brabantse Delta 2024 (bedragen x € 1.000,-)

2. Jaarverslag programma's

In dit hoofdstuk wordt per programma inzicht gegeven in de realisatie van de doelstellingen, de prestatie indicatoren en de financiën.

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt per programma inzicht gegeven in de realisatie van de programmadoelen (te bereiken resultaten), de prestatie indicatoren en de financiën ten opzichte van de begroting 2024. Daarbij is tevens aangegeven voor de waterprogramma's of een te bereiken doel een resultaatverplichting, inspanningsverplichting of eigen wens is. Dit geeft inzicht in lijn met het Waterbeheerprogramma waarin is afgesproken dat indien er keuzes gemaakt moeten worden volgens deze lijn de keuzes worden gemaakt. Eigen wensen gaan als eerste niet door, gevolgd door inspanningsverplichtingen.

Vijf programma's

De programma's zijn onderverdeeld in drie waterprogramma's (Watersystemen, Waterveiligheid en Waterketen) en twee ontwikkelprogramma's (Digitale Transformatie en Klimaat & Duurzaamheid).

Hoe ziet de opbouw eruit?

Eerst wordt het doel van het programma weergegeven, de werkzaamheden binnen het programma, aan welke duurzame doelen het programma bijdraagt en de belangrijkste kerngegevens. Ook is de realisatie in 2024 op de belangrijkste indicatoren en de kosten (netto kosten en investeringen) ten opzichte van de begroting 2024 weergegeven met een korte toelichting en wat de belangrijkste oorzaken van de financiële afwijkingen zijn ten opzichte van de begroting 2024. Bij de kosten is tevens aangegeven wat de prognose was die is afgegeven bij de laatste bestuursrapportage in 2024.

Daarna volgt een samenvatting met daarin de belangrijkste afwijkingen (negatief én positief) tussen de realisatie en de plannen in de begroting met een korte analyse waar de afwijking door wordt veroorzaakt. Van ieder programma is in bijlage 12 de resultatentabel opgenomen. Hierin staan de concrete resultaten die het waterschap wilde realiseren in 2024, wat er in 2024 daadwerkelijk is gerealiseerd en wat het einddoel is en in welk jaar dat gerealiseerd moet zijn. Daarachter volgt een korte toelichting op het resultaat: wat hebben we gedaan in 2024 om het resultaat te bereiken. Als er een afwijking is, is aangegeven of dit eerder is gemeld in een bestuursrapportage en wat de consequenties van de afwijking zijn. Tot slot is in de laatste kolom van de tabel te zien bij de waterprogramma's wat voor verplichting het is (resultaatverplichting, inspanningsverplichting of een eigen wens).

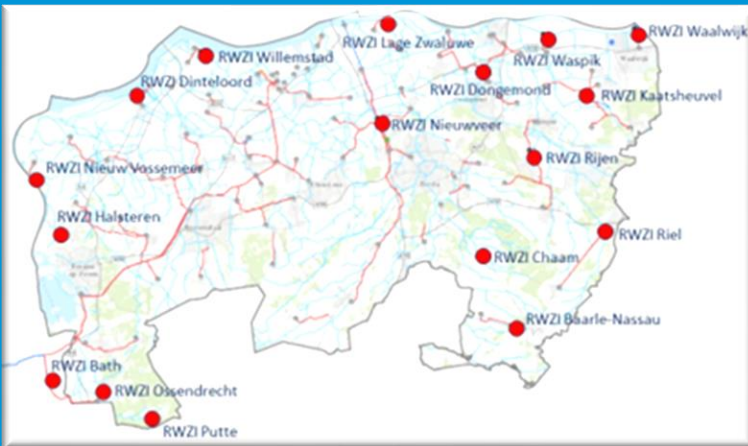
Kosten ontwikkelprogramma's

Voor de ontwikkelprogramma's zijn de kosten niet afzonderlijk in beeld gebracht. De activiteiten in deze programma's dragen altijd bij aan de drie waterprogramma's. De kosten voor deze activiteiten maken zodoende integraal onderdeel uit van de waterprogramma's. Een uitzondering hierop zijn de investeringen op bedrijfsvoering. Deze zijn verantwoord onder programma Digitale Transformatie.

DOEL

De waterketen flexibeler, duurzamer en toekomstgericht maken; hierbij blijvend zorgend voor een goede waterkwaliteit. We voeren de kerntaken efficiënter uit, werken intensiever in- en extern samen, zijn meer omgevingsgericht, halen meer waarde uit data en stellen het bestuur beter in staat op hoofdlijnen te sturen.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Ieder jaar één RWZI flexibel, duurzaam en toekomstgericht herontwerpen conform het tactisch plan waterketen.

Jaarrekening 2024:

De planvorming van RWZI Halsteren is vertraagd.

Toelichting:

Vanuit de omgevingsscan voor RWZI Halsteren zijn meer potentieel realistische scenario's geïdentificeerd dan verwacht. Het ontwerp wordt in de eerste helft van 2025 opgeleverd.

100% van de plannen heeft (ook) een innovatieve en duurzame oplossing die bijdraagt aan de visie waterketen. In minimaal 30% van de voorstellen gaan we die ook realiseren.

Jaarrekening 2024:

Conform planning.

Toelichting:

Zowel bij grootschalige investeringen (Baarle-Nassau) als kleinschalige renovaties (energiezuinige pompen) worden innovatieve en duurzame oplossingen toegepast.

WAT KOST HET

	Begroting 2024	Burap 2-2024	Jaarrekening 2024	Vershil met begr.
Netto lasten	92,4	91,0	90,1	-2,4
Bruto investeringen	38,7	27,1	25,9	-12,8
Subsidies/bijdragen	0,7	0,1	0,2	-0,5
Netto investeringen	38,0	27,0	25,7	-12,3

alle bedragen x € 1.000.000

Toelichting netto lasten

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar hoofdstuk 6 jaarrekening 2024 naar programma's

Toelichting investeringsuitgaven

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar paragraaf 1.5 resultaat investeringen 2024

THEMA: TRANSPORT EN ZUIVEREN AFVALWATER

Het programma Waterketen is verantwoordelijk voor het transporten en zuiveren van afvalwater. Hiervoor zijn diverse kpi's opgesteld zoals een bovenwettelijk gebiedsverwijderingsrendement voor zowel stikstof (77%) als fosfaat (76%). Door het natte jaar en de benodigde afvoer van het vele hemelwater via de RWZI's, stonden deze rendementen in 2024 onder druk. De uiteindelijke resultaten zijn gehaald (stikstof 78 % & fosfaat 76 %), waarmee voldaan wordt aan de minimale wettelijke verwijderingsrendementen.

Om in de toekomst te blijven voldoen worden op zowel exploitatie- als investeringsniveau reparaties, renovaties en vervangingen uitgevoerd. Hierbij wordt transport, zuiveren, innovatie en duurzaamheid steeds meer integraal aangevlogen. Alleen kijken naar de waterketen is voor deze onderwerpen geen optie. Doelen van programma's overlappen en we hebben elkaar en onze partners nodig om deze doelen te bereiken. Zo is Innovatie noodzakelijk om de waterkwaliteits- en duurzaamheids-doelen te halen. Dit doen we steeds meer samen met onze ketenpartners voor (gemeenten) en na (oppervlaktewaterbeheerders) de zuivering.

De energiemarkt blijven we scherp in de gaten houden. Niet alleen financieel, maar ook voor knelpunten zoals netcongestie die onze transport- en zuiveringssystemen kan raken. Een aantal projecten (bijvoorbeeld verplaatsen rioolgemaal Kaatsheuvel) heeft last van netcongestie. Daarbij zien we een toename van storingen vanuit energieleveranciers en energievoorziening.

Nieuwe Europese regelgeving: de "Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater" is in november 2024 door het Europees parlement vastgesteld. Deze moet worden vertaald naar landelijke regelgeving. De eerste acties om de gevolgen in kaart te brengen zijn opgestart.

THEMA: DUURZAAMHEID EN INNOVATIE

De waterketen is belangrijk voor het realiseren van duurzaamheids- en innovatiedoelstellingen van het waterschap. Het nieuwe planvormingsproces blijkt een effectieve manier van "lerend implementeren". Zo zijn we bij het herontwerp van Halsteren meer mogelijkheden tegengekomen dan we dachten. Die worden nu meegenomen in de afweging. Voor RWZI Dongemond is scenario denken gebruikt als uitgangspunt van een herontwerp. Ook dat geeft veel nieuwe kansen en inzichten.

Voor afweging en prioritering is veel gebeurd en gaat ook nog veel gebeuren. Het meewegen van verschillende belangen en de korte en langere termijn is uitdagend en boeiend en zal in het komende jaar zeker doorgaan. Van de vijf RWZI's in het tactisch plan is voor twee RWZI's de planvorming afgerond en voor drie RWZI's de planvorming in volle gang.

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

DOEL

Het risico op een overstroming beperken. De principes van Meerlaagsveiligheid (sterke keringen, ruimtelijke inrichting minder kwetsbaar maken, en crisisbeheersing) zijn hiertoe de basis. Daarnaast wordt er gewerkt aan veilig en bevaarbaar water. Zo kan iedereen rondom water veilig wonen, werken en genieten.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

132 km primaire keringen
186 km regionale keringen
63 km compartimenterings keringen
129 waterkerende kunstwerken

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Waterveiligheid: primaire keringen voldoen aan de norm voor 2050

Begroting: prognose eind 2024 : 60%
Indicatieve voortgang eind 2028: 65%
Jaarrekening 2024: 64%

Regionale keringen: voldoen aan de norm voor 2030

Begroting: prognose eind 2024 : 77%
Indicatieve voortgang eind 2030: 100%
Jaarrekening 2024: 91%

Vaarwegen: In 2027 voldoen de vaarwegen aan de geldende richtlijnen en in 2024 is het nautisch beleid geïmplementeerd.

Kunstwerken in de regionale keringen voldoen uiterlijk in 2031 aan de norm

Begroting: prognose eind 2024 : 50%
Indicatieve voortgang eind 2028: 100%
Jaarrekening 2024: 74%

WAT KOST HET

	Begroting 2024	Burap 2-2024	Jaarrekening 2024	Verskil met begr.
Netto lasten	30,0	29,5	29,4	-0,6
Bruto investeringen	41,7	42,5	40,8	-0,9
Subsidies/bijdragen	8,4	7,4	6,8	-1,6
Netto investeringen	33,3	35,1	34,0	0,7

alle bedragen x € 1.000.000

Toelichting netto lasten

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar hoofdstuk 6 jaarrekening 2024 naar programma's

Toelichting investeringsuitgaven

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar paragraaf 1.5 resultaat investeringen 2024

THEMA: WATERKERINGEN OP ORDE

Primaire waterkeringen

In 2050 moeten alle primaire waterkeringen in Nederland aan de norm voldoen. Dit gebeurt binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Vrijwel de gehele verbeteropgave voor waterschap Brabantse Delta is opgenomen op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De projecten lopen volgens planning. In 2024 is de verbetering van de Standhazensedijk afgerond. Dit is het eerste afgeronde project van waterschap Brabantse Delta onder het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Regionale waterkeringen

In 2030 moeten alle regionale waterkeringen in Noord-Brabant aan de norm voldoen. Naar aanleiding van de toetsing zijn regionale keringen in het project Verbetering Regionale Keringen aangepakt. Sinds 1 april 2024 voldoen de waterkeringen in de scope van dit project aan de geldende norm ("dijk veilig"). Het waterschap heeft nog een verbeteropgave bij de regionale waterkeringen langs het Markkanaal en Drongelense Kanaal (9% van het totale areaal). De voorbereidingen van deze projecten zijn in 2024 gestart, waarbij de waterkeringen uiterlijk in 2030 zijn verbeterd.

Muskus- en beverrattenbeheer

Op basis van analyses wordt geconcludeerd dat waterschap Brabantse Delta op koers ligt voor het terugdringen van de muskusrat tot aan de landsgrenzen. Bij Brabantse Delta hebben in 2024 significant minder vangsten plaatsgevonden dan in de Begroting was opgenomen. Dit in tegenstelling tot een landelijk beeld, waar juist gemiddeld gezien meer vangsten zijn gedaan. Aandachtspunt blijft het landelijke tekort aan personele inzet. Dit speelt nog niet bij waterschap Brabantse Delta.

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

THEMA: STRATEGISCH CRISISMANAGEMENT

In de visie op Waterveiligheid en het bestuursakkoord is het model strategisch crisismanagement opgenomen. Dit model helpt om bewust na te denken en keuzes te maken over het verkleinen van het risico (de kans of het effect).

In het 3e kwartaal van 2024 is geconstateerd dat er een behoefte is om een visie op crisismanagement op te stellen om het geheel aan doelstellingen en activiteiten op de langere termijn te borgen. Dit geldt niet alleen voor het programma Waterveiligheid en Vaarwegen, maar ook voor de andere waterprogramma's. Er is in 2024 een start gemaakt met het opstellen van deze Visie Toekomstbestendige Crisisaanpak.

Parallel aan het opstellen van deze visie is gewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak voor het ontwikkelen van herstelplannen en het verkrijgen van eerste beelden rondom real-time inzicht in overstromingsrisico's. Tevens zijn in het kader van "bestrijden" in het eerste kwartaal van 2024 vrijwillige (interne) dijkspecteurs opgeleid en is een onderzoek gestart naar het toepassen van innovatieve inspectiemethodieken (onder andere het toepassen van drones).

THEMA: SCHEEPVAARTBEHEER OP ORDE

Scheepvaartbeheer omvat het vaarwegbeheer ("bakbeheer") en het nautisch beheer (veilig en vlot verkeer over water).

Vaarwegbeheer

In het project Inhaalslag baggeren Provinciale vaarwegen worden de belangrijkste trajecten conform de van toepassing zijnde CEMT-klassering gebaggerd. Het project verloopt volgens planning. Vanaf 2025 wordt in dit project volledig elektrisch gebaggerd. Hiervoor is een landelijke subsidie toegekend, waarin tegemoet wordt gekomen aan de meerkosten voor deze duurzame aanpak.

Nautisch beheer

Het Operationeel Nautisch Beleid (ONB) is vastgesteld. In samenwerking met de provincie zal een beeld worden gevormd over het ambitieniveau op het gebied van nautisch beheer op de langere termijn. Dit is in 2024 ambtelijk gestart.

DOEL

Het waterschap investeert met gebiedspartners en water- en bodemgebruikers in grensoverschrijdende klimaat robuuste waterlandschappen (horizon 2050). We sluiten aan bij natuurlijke processen en werken aan gezond, voldoende water als levensader voor biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving. Hierbij zorgen we voor een goede (water)balans bij zowel droge, normale en natte situaties.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Realisatiegraad KRW maatregelenpakket

Begroting: prognose eind 2024: 51%

Jaarrekening 2024: 54%

Toelichting: Dank zij een iets hogere realisatie van beekherstel en Bouwen met Natuur maatregelen is een realisatie van 54% behaald

Voldoen aan marges van de peilbesluiten:

87% van de waterstand valt binnen de marges van het peilbesluit

Jaarrekening 2024: 94%

Toelichting: Ondanks met name de eerste natte maanden van het jaar is het toch gelukt om ruim boven de streefwaarde te blijven qua peilbesluitmarges.

Verloop grondwaterstanden:

Het streven is de grondwaterstand in peilbeheerst gebied binnen marges op gemiddeld niveau te houden. In vrij afwaterend gebied wordt gestreefd naar een hogere grondwaterstand dan het gemiddelde van afgelopen jaren.

Jaarrekening 2024:

Het was een jaar met meer neerslag dan normaal, hierdoor en het uitvoeren van actief peilbeheer waren de grondwaterstanden ook hoger dan normaal.

WAT KOST HET

	Begroting 2024	Burap 2-2024	Jaarrekening 2024	Vershil met begr.
Netto lasten	64,2	64,0	63,4	-0,8
Bruto investeringen	21,7	17,1	16,4	-5,3
Subsidies/bijdragen	9,5	5,3	8,6	-0,9
Netto investeringen	12,2	11,8	7,7	-4,5

alle bedragen x € 1.000.000

Toelichting netto lasten

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar hoofdstuk 6 jaarrekening 2024 naar programma's

Toelichting investeringsuitgaven

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar paragraaf 1.5 resultaat investeringen 2024

THEMA: GEZOND WATER

De handelingsopties van het KRW impuls programma zijn in 2024 in beeld gebracht en worden verder vertaald naar een voorstel voor maatregelen voor het beheergebied van Brabantse Delta. Op 25 juni 2025 vindt de besluitvormende vergadering van het algemeen bestuur hierover plaats. Om de bronnen van probleemstoffen aan te pakken, is de ontwikkelpilot 'Rietkreek-Lange Water' van start gegaan. Daarin brengt het waterschap met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Breda in beeld, welke bronnen er zijn en welke maatregelen er getroffen kunnen worden. Deze aanpak zal vervolgens in andere stroomgebieden in het beheergebied worden uitgerold.

De vaststelling van het microverontreinigingenbeleid (gepland in 2024) is voorzien in 2025. Er zijn echter wel diverse onderzoeken uitgevoerd (kennisvergaring) waaronder diverse PFAS metingen (vliegbasissen en zwemwateren), plastic (o.a. plastic hotspots, 0-meting plastics in oppervlaktewater). Daarnaast is aandacht besteedt aan opkomende stoffen door bijdrage/deelname aan de Schone Maaswaterketen en het Brabants Netwerk Medicijnresten uit water.

THEMA: WATER IN BALANS

Het waterschapsgebied valt onder twee zoetwaterregio's (Zuidwestelijke Delta en Delta plan Hoge Zandgronden). In 2024 is gewerkt aan projecten zoals het automatiseren van stuw Markiezaatsmeer en (voorbereiding van) 'Water tussen Wal en Schelde'. De stuw werd in oktober 2024 vervangen en geautomatiseerd en zorgt voor een beter peilbeheer van het Markiezaatsmeer. Het project 'Water tussen Wal en Schelde' voorkomt dat water ongebruikt de Westerschelde instroomt. Daarnaast draagt het bij aan het waterpeil van het Markiezaatsmeer door aanvulling vanaf de Brabantse Wal. Definitieve besluitvorming over de uitvoering van 'Water tussen Wal en Schelde' volgt in 2025.

In 2024 is vervolg gegeven aan het verplicht melden/registreren van kleine (grondwater)onttrekkingen. Er zijn inmiddels omstreeks 8400 meldingen geregistreerd.

In 2024 zijn diverse bijeenkomsten met ondernemers georganiseerd naar aanleiding van de opgetreden wateroverlast. Hierbij is een beter beeld gevormd over wat in de toekomst beter kan voor wat betreft communicatie en calamiteitenbestrijding. Waar mogelijk zijn al praktische oplossingen uitgevoerd. Daarnaast zijn onderzoeken gestart (baggermetingen) om te bepalen welke aanvullende maatregelen benodigd zijn om toekomstige wateroverlast te beperken.

THEMA: KLIMAATBESTENDIGE REGIO

Om het hoofddoel (een klimaatrobuuste inrichting van het watersysteem) te bereiken hebben we in 2024 de onderstaande concretere doelen uitgewerkt. Het waterschap ligt daarmee op koers ten opzichte van de acties die voor 2024 op de planning stonden.

Op 4 juni 2024 heeft het DB het handelingsperspectief 'Water en bodem sturend' vastgesteld en bekendgemaakt. Dit perspectief wordt nu gebruikt om input te leveren voor regionale en lokale gebiedsprocessen en dient als basis voor verdere beleidsuitwerkingen.

In 2024 is tevens gestart met deze beleidswijziging door de afstemming met de andere Brabantse waterschappen op te zetten. Thema's zoals klimaatbestendig bouwen, de uitwerking van water- en bodemsturing, en de doorwerking van de KRW-impuls zijn waterschapsoverschrijdend en daarom gezamenlijk opgepakt.

Voor de klimaatbestendige regio is in 2024 gewerkt aan de versteviging van de twee stedelijke regio's en de positie van het waterschap daarin. Voor de Stedelijke Regio West-Brabant is een Regionale Investeringsagenda vastgesteld, waarin doelen uit het waterbeheerprogramma rondom klimaatadaptatie zijn opgenomen. In beide stedelijke regio's wordt nu een koppeling voorzien met de Aanpak Landelijk Gebied (opvolger van BPLG). De provincie heeft de totstandkoming van het BPLG (Brabants Programma Landelijk Gebied) gestaakt, omdat de opdracht vanuit het Rijk hiervoor is komen te vervallen. In plaats daarvan heeft de provincie begin 2025 een Aanpak Landelijk Gebied vastgesteld.

Verder is het waterschap toegetreden tot de Ontwerptafel Powerport Regio Moerdijk en heeft het via de Regiodeal West-Brabant rijksmiddelen verkregen voor een grensoverschrijdend gebiedsproces Mark en Bovenlopen. Het DB heeft hiervoor in oktober 2024 een koersdocument vastgesteld en de uitvoering start in 2025.

Wat betreft het te hanteren stimuleringspakket is in 2024 het nodige inhoudelijke voorwerk verricht. De eerste noodzakelijke stap, de aanpassing van de Algemene Subsidieverordening, is doorgeschoven naar 2025. Hierdoor verschuift de bijbehorende procedure ook door naar 2025 en kan de regeling pas in de loop van dat jaar operationeel worden. In 2024 is echter al wel budget beschikbaar gesteld in de begroting van 2025.

PROGRAMMA KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

DOEL

Het waterschap investeert met gebiedspartners en water- en bodemgebruikers in grensoverschrijdende klimaatrobuuste waterlandschappen (horizon 2050). We sluiten aan bij natuurlijke processen en werken aan gezond, voldoende water als levensader voor biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving. Hierbij zorgen we voor een goede (water)balans bij zowel droge, normale en natte situaties.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

WAT KOST HET?

De activiteiten in dit programma zorgen voor een impuls en strategiebepaling op het gebied van Klimaat & Duurzaamheid in de uitvoering van onze kerntaken. Deze zijn opgenomen in de programma's Watersystemen, Waterveiligheid & Vaarwegen en Waterketen. De kosten van de activiteiten van dit programma maken integraal onderdeel uit van de geraamde kosten voor de drie bovengenoemde programma's. Bovenstaande geldt ook voor de investeringen. Aan dit programma zijn geen directe investeringen gekoppeld.

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Klimaatneutraal

- 2025 energieneutraal
- 2035 eigen bedrijfsvoering klimaatneutraal
- 2040 waterschap in de keten klimaatneutraal

Toelichting:

- Vorderingen rondom klimaatneutraliteit worden één keer per jaar gemeten aan de hand van de klimaatmonitor. De resultaten worden weergegeven in bijlage 12 van de jaarrekening

Circulaire samenleving

- 2025 circulair uitvragen
- 2030 50% gebruikte grondstoffen zijn circulair
- 2050 waterschap is circulair

Toelichting:

- Vorderingen rondom circulariteit worden één keer per jaar gemeten aan de hand van de klimaatmonitor. De resultaten worden weergegeven in bijlage 12 van de jaarrekening

Klimaatadaptatie

In 2050 is ons werkgebied waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.

Toelichting:

- Er is (nog) geen (uniform) meetinstrument beschikbaar om te bepalen of een gebied waterrobuust en klimaatbestendig is. In 2022 heeft Brabantse Delta zelf een eerste grove inschatting gemaakt. Op basis van die inzichten kan bij benadering gesteld worden dat van het werkgebied 30% klimaatbestendig (uitgaande van ruimtegebruik), 40% matig klimaatbestendig en 30% niet klimaatbestendig is. Aanpassingen in de ruimtelijke ordening gaan traag, daarom heeft het geen zin om jaarlijks een meting uit te voeren.

THEMA: KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

2024 stond voor het programma Klimaat & Duurzaamheid in het teken van de thema's Duurzaam Opdrachtgeverschap, Klimaatneutraliteit, Klimaatadaptatie, Circulariteit en Biodiversiteit. Deze thema's zijn essentieel voor het behalen van de gestelde doelen en zijn onderling verbonden. Bij de terugblik op de behaalde doelen binnen het programma Klimaat & Duurzaamheid constateren we dat de uitwerking van de verschillende thema's zich in diverse stadia van concretisering bevindt. Voor sommige thema's is al een hoge mate van detaillering bereikt, terwijl bij andere thema's verdere uitwerking en aanscherping nodig is.

Duurzaam Opdrachtgeverschap Het waterschap is continu bezig met het verduurzamen van het opdrachtgeverschap. Hierbij ligt de focus op het verder implementeren en concretiseren van duurzaamheid binnen (1) assetmanagement, (2) planvorming en voorbereiding van GWW-projecten en (3) de organisatie brede contractmanagement en inkoop (onder de noemer van MVOI).

Klimaatneutraliteit Binnen het spoor klimaatneutraliteit lag de focus in het afgelopen jaar op een strategische energievoorziening, netcongestie en stijgende kosten. Daarnaast is ingezet op de reductie van broeikasgasemissies, onder andere via een innovatieproject gericht op het terugdringen van lachgasemissies.

Klimaatadaptatie Strategische acties vanuit het spoor klimaatadaptatie hangen samen met concrete maatregelen uit het programma Watersystemen en Waterveiligheid. De voorbereidingen om derden te stimuleren tot klimaatadaptieve activiteiten zijn gestart en de samenwerking met partners krijgt structureel aandacht. Deze activiteiten zijn cruciaal voor het creëren van een klimaatbestendige regio.

Circulariteit Op doelstellingen op het gebied van terugwinnen van grondstoffen, met name in de waterketen, is vooruitgang geboekt. Als het gaat om het hergebruik van grondstoffen lopen we enige vertraging op. De benodigde specifieke kennis en expertise met betrekking tot circulariteit zijn uitdagingen waar het waterschap actief op anticipeert om risico's te minimaliseren.

Biodiversiteit Het waterschap werkt samen met de natuur om klimaatverandering tegen te gaan. Het waterschap heeft zich daarom als taak gesteld om bij te dragen aan het herstel van de biodiversiteit in het werkgebied. Hiervoor is een actieplan Biodiversiteit in 2024 door het algemeen bestuur vastgesteld.

PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

DOEL

Waterschap Brabantse Delta ontwikkelt zich verder richting een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Watertaken worden slimmer, beter en anders uitgevoerd dankzij innovaties, digitale tools en informatie. Hierdoor wordt ook de dienstverlening verhoogd.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

WAT KOST HET?

	Begroting 2024	Burap 2-2024	Jaarrekening 2024	Vershil met begr.
Investeringsuitgaven	3,1	3,5	3,0	-0,1

Investeringsuitgaven:

De investeringen voor bedrijfsvoering zijn hier opgenomen.

Netto lasten:

De kosten van de activiteiten van dit programma maken integraal onderdeel uit van de geraamde kosten voor de drie waterprogramma's en zijn daarom hier niet opgenomen.

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Aantal teams dat een of meerdere bewustwordingsworkshops heeft gevolgd

Jaarrekening 2024: 100 %

Toelichting: in alle teams is via interactieve workshops aandacht voor digitale transformatie en de consequenties voor de werkzaamheden. Zo zijn er workshops m.b.t. digitaal bewustzijn en de ethische kant van digitale transformatie. Ook via het traject van de strategische personeelsontwikkeling zijn interactieve sessies georganiseerd.

Aantal dashboards in gebruik

Jaarrekening 2024: 172

Toelichting: er staan momenteel 27 dashboards in de etalage die iedereen van de organisatie in kan zien. Daarnaast zijn er nog 145 dashboards in gebruik die niet in de etalage zijn opgenomen, vanwege specifieke toepassing.

Innovaties zijn inzichtelijk in een innovatie portfolio

Jaarrekening 2024: in ontwikkeling

Toelichting: behoeft aandacht i.v.m. personele- en systeemwisseling. Aandacht is in 2024 met name gegaan naar in- en externe communicatie over innovaties.

PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

THEMA: INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

Digitale transformatie

Zoals bekend is het doel van dit programma/ thema de kansen, verwachtingen en mogelijkheden van de toenemende digitalisering inzetten om de blijvende stap te maken naar een [digitaal georiënteerde](#) en [wendbare](#) organisatie (Digitale Transformatie) waarbij de [omgeving centraal](#) staat. Hieraan is in 2024 conform planning gewerkt.

Via de onderscheidenlijke sporen van het programma zijn initiatieven die bijdragen aan het doel aangejaagd en gestimuleerd bij medewerkers en bestuurders en met elkaar in verbinding gebracht. Een ontwikkeling die hierbij opvalt is dat Digitale Ethiek steeds belangrijker wordt. Mede door de toename van de hoeveelheid aan data i.c.m. transparantie. Denk hierbij aan risico's van data die verzameld wordt via drones, big brown data, en de herleidbaarheid van data naar personen. Voorafgaand aan de inmiddels gestarte pilot met drones bij VTH is hier uitgebreid aandacht aan gegeven.

In 2024 is de opkomst van AI noemenswaardig. De snelheid waarmee deze technologie opkomt en concreet toepasbaar is, maakt dat in 2024 er ook ruimte gemaakt is om ervaring op te doen en de kansen te verkennen (in een veilige omgeving). In de komende Kadernota wordt hier meer aandacht aan gegeven.

Innovatie

Waterschap Brabantse Delta geeft in 2024 met de realisatie van een innovatiehub en de uitwerking van een R&D lab invulling aan het thema innovatie, in lijn met de gestelde programma doelstellingen. Het R&D-lab heeft de multidisciplinaire expertise benut, hetgeen resulteerde in een nominatie voor de Waterinnovatieprijs. Tevens is het ontwerpproces voor een nieuwe loods op Nieuwveer opgestart. In het najaar vindt de aanbesteding hiervoor plaats. Voor de innovatiehub is een proces gedefinieerd en een innovatieteam samengesteld, dat al verschillende ideeën heeft doorlopen. RWZI Dongemond is gekozen voor het scenariotraject vanwege de complexiteit van de opgaven en de onzekerheden. Dit zal bijdragen aan de ontwikkeling van diverse toekomstscenario's en het bekwaam maken van medewerkers in scenariodenken.

3. Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Aquon
Vestigingsplaats	Hoofdlocatie is Tiel, nevenlocatie in Leiden. Sinds eind 2024 centraal nieuw laboratorium in Houten.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Waterschap Brabantse Delta Waterschap Hollandse Delta Hoogheemraadschap van Delfland Hoogheemraadschap van Rijnland Waterschap Rivierenland Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard Waterschap de Dommel Waterschap Aa en Maas Hoogheemraadschap van de Stichtse Rijnlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek ten behoeve van de deelnemers.
Ontwikkelingen verbonden partij	De gemeenschappelijke regeling bestaat per 1 juli 2011. De voormalige gemeenschappelijke regeling Delta Waterlab is opgegaan in AQUON. In 2017 is een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld. In 2024 is de gemeenschappelijke regeling aangepast vanwege de nieuwe wet op Gemeenschappelijke Regelingen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2024: Solvabiliteit: 6,8% Eigen Vermogen: € 3.511.455 Vreemd Vermogen: € 51.660.173 <i>Op basis van de definitieve jaarrekening d.d. 3-4-2025</i>
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2024 bedraagt : Laboratoriumdeel: € 34.704.000 Eigenaarsdeel: € <u>1.933.000</u> Totaal: € 37.617.000 Het jaarrekeningresultaat 2024, voor resultaatbestemming bedraagt: Laboratoriumdeel: € 0 Eigenaarsdeel: € <u>792.619</u> Totaal: € 792.619 <i>Op basis van de definitieve jaarrekening d.d. 3-4-2025</i> <i>Het resultaat van het eigenaarsdeel wordt aan de bestemmingsreserve toegevoegd voor de te verwachten frictiekosten in verband met de centralisatie.</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek.
Ontwikkelingen vanaf de business case	In 2019 is een businesscase uitgewerkt waarin onderzocht is of het eerder genomen besluit om tot centrale huisvesting te komen ook daadwerkelijk voordeliger is. Uit de businesscase blijkt dat centralisatie loont en de strategisch-inhoudelijke en financiële onderbouwingen laten zien dat centralisatie ook financieel gerechtvaardigd is. Het algemeen bestuur van AQUON heeft op 3 maart 2020 een definitief besluit genomen om het scenario centralisatie en nieuwbouw verder uit te werken.

	Op 4 juli 2022 heeft het Algemeen Bestuur van AQUON een budget van € 44,9 mln voor de totale realisatie van de nieuwbouw vrijgegeven. Daarnaast is aan het Dagelijks Bestuur van AQUON een mandaat verstrekt ter dekking van onvoorziene prijsstijgingen en risico's voor een bedrag van € 5,2 mln. Hiervan is € 0,6 aangewend. In mei 2023 is gestart met de bouw en in de zomer van 2024 is het nieuwe laboratorium opgeleverd. AQUON is in het najaar van 2024 verhuisd naar het nieuwe pand.								
Belang waterschap in de verbonden partij	1 van de 9 zetels in het algemeen bestuur								
Aandeel waterschap in (netto) rekeningtotaal verbonden partij	Jaarrekening 2024: <table> <tr> <td>Laboratoriumdeel:</td><td>€ 3.528.000</td></tr> <tr> <td>NRS:</td><td>€ 149.000</td></tr> <tr> <td>Eigenaarsdeel:</td><td>€ 192.000</td></tr> <tr> <td>Totaal:</td><td>€ 3.869.000</td></tr> </table> <i>Op basis van de definitieve jaarrekening d.d. 3-4-2025</i> De kosten van de NRS-bemonsteringen (Nationale Rioolwater Surveillance) worden vergoed door het Rijk.	Laboratoriumdeel:	€ 3.528.000	NRS:	€ 149.000	Eigenaarsdeel:	€ 192.000	Totaal:	€ 3.869.000
Laboratoriumdeel:	€ 3.528.000								
NRS:	€ 149.000								
Eigenaarsdeel:	€ 192.000								
Totaal:	€ 3.869.000								
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	In 2024 is een toetredingstrategie uitgewerkt en bestuurlijk vastgesteld. Vanaf 2026 zou een nieuwe deelnemer tot de gemeenschappelijke regeling toe kunnen treden.								
Risico's	De centralisatie en nieuwbouw moet o.a. leiden tot kwaliteitsverbetering, kostenreductie en een gunstiger effect op de prijzen van de producten en diensten van AQUON. Risico's die nu in beeld zijn die hiermee verband houden zijn mogelijk personeelsverloop, productiewisselingen e.d. Deze zijn benoemd in de begroting 2024.								
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	A. Hagenaars, lid van algemeen bestuur van de GR AQUON.								
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	R. Lambregts / M. Musters								

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking West-Brabant
Vestigingsplaats	Etten-Leur
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Gemeente Bergen op Zoom Gemeente Breda Gemeente Etten-Leur Gemeente Oosterhout Gemeente Roosendaal Gemeente Halderberge Gemeente Woensdrecht Gemeente Moerdijk Gemeente Dongen Gemeente Zundert Gemeente Rucphen Gemeente Loon op Zand Waterschap Brabantse Delta

Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Eén gezamenlijke belastingorganisatie voor gemeentelijke belastingen en heffingen en waterschapbelastingen in West-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	Het belangrijkste aandachtspunt en beleidsontwikkeling voor 2024 is: - In 2024 is het aantal waardebezwaren door No Cure No Pay bedrijven afgenomen ten op zichten van 2023. Dit is in lijn met het landelijke beeld. Daardoor ontstaat er ook een voordeel op de uit te keren proceskostenvergoedingen. De proceskostenvergoedingen komen ten laste van de gemeentelijke deelnemers. - In 2024 is de gemeenschappelijke regeling aangepast vanwege de nieuwe wet op Gemeenschappelijke Regelingen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	BWB heeft niet tot nauwelijks eigen vermogen. Financiering van activa geschiedt door het aantrekken van geldleningen. De kosten van de organisatie worden gedekt door de bijdragen van de deelnemers, dan wel door overige opbrengsten. Het jaarrekeningresultaat wordt verrekend met de deelnemers. Het Algemeen Bestuur van de BWB beslist hierover.
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Primitieve Begroting 2024: € 20.815.000 Gewijzigde Begroting 2024: € 20.485.000 Concept Jaarrekening 2024: € 20.616.000 Resultaat Jaarrekening 2024 (vóór resultaatbestemming: € 1.121.000 voordeel). <i>Op basis van de definitieve jaarrekening d.d. 4-3-2025</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het behalen van een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt niveau van belastingheffing en –invordering. Dit leidt tot een adequate dienstverlening aan de deelnemers en de belastingplichtigen en het reduceren van de maatschappelijke kosten.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Eén vaste zetel in het vierkoppig dagelijks bestuur. De stemverhouding in het algemeen bestuur is 1 op 12.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Ongeveer 24%
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Toeziën op naleving van: - De overeengekomen kwaliteitsverbeteringen van de Dienstverlening; - De continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening bij nieuwe toetreders; - Maatregelen ter beveiliging van persoonsgegevens - Kostenreductie.
Risico's	- Oplopende proceskostenvergoedingen door NCNP-bureaus - Krappe arbeidsmarkt waardoor het moeilijk is om cruciale functies ingevuld te krijgen.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	K. van den Berg (voorzitter dagelijks bestuur en lid algemeen bestuur van de GR)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling waterschap De Dommel en waterschap Brabantse Delta
Vestigingsplaats	Boxtel
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: centrumregeling zonder eigenstandige organisatie
Participerende partijen	Waterschap De Dommel Waterschap Brabantse Delta
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Doelmatige behandeling van het afvalwater en optimale benutting van de beschikbare verwerkingscapaciteit op de rwzi's in de grensgebieden van de twee waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	N.v.t.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij	N.v.t.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Waterschap De Dommel zuivert afvalwater dat door de gemeente Tilburg wordt ingezameld en vrijkomt in het gebied van waterschap Brabantse Delta. Waterschap Brabantse Delta zuivert afvalwater dat door de gemeenten Baarle Nassau en Loon op Zand wordt ingezameld en vrijkomt in het gebied van waterschap De Dommel.
Belang waterschap in de verbonden partij	N.v.t.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Begroting 2024: € 3.904.000 Rekening 2024: € 4.424.000
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen, de gemeenschappelijke regeling is in 2010 aangepast en vastgesteld door het algemeen bestuur op 15 december 2010 (waterschap De Dommel) en 13 oktober 2010 (waterschap Brabantse Delta)
Risico's	Geen significante risico's
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	W. de Beer
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / R. Lambregts

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Breda
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: centrumregeling
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Doelmatig beheer van muskus- en beverrat en voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken.
Ontwikkelingen verbonden partij	In 2025 wordt de gemeenschappelijke regeling aangepast vanwege de nieuwe wet op Gemeenschappelijke Regelingen.

Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij	Het bruto begrotingstotaal 2024 bedraagt € 2.987.598. De werkelijke bruto kosten 2024 bedroegen € 3.340.461. Rekening houdend met de onttrekkingen voorziening en bestemmingsreserve en de vergoedingen van de Unie voor beverrattenbeheer en solidariteitsfinanciering bedragen de netto kosten € 2.918.937. De kosten worden gelijkwaardig (1/3) over de drie deelnemers verdeeld.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Voorkomen van schade door muskusrat en beverrat aan waterstaatswerken.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap wordt door één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. De waterschappen nemen financieel voor 1/3 deel.
Aandeel waterschap in (netto) jaarrekeningstotaal verbonden partij	€ 972.979
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen beleidsvoornemens ophanden.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	A. Sneep
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / J. Rompa

Naam verbonden partij	Het Waterschapshuis
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Participerende partijen	21 waterschappen
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering door de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Het jaar 2024 stond in het teken van de uitwerking van de effecten van de strategienota van de opdrachtgeverstafel (OGT) op hWh. De ontwikkelingen die worden benoemd in de strategienota, zijn samengebracht in een update van het koersplan door het bestuur van hWh. Vooruitlopend op het geactualiseerde koersplan, heeft hWh in 2024 als eerste fase een herinrichting van de interne organisatie in gang gezet. De nieuwe hoofdstructuur van de bedrijfsvoering van hWh en bijbehorende aansturing draagt op managementniveau bij aan het verminderen van de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van hWh. In 2024 zijn de missie, visie en kernwaarden van hWh herijkt. Deze elementen vormen de fundamenteën van hWh en geven richting aan zowel de strategie als aan het dagelijkse werk. Met deze missie, visie en kernwaarden wil hWh niet alleen de eigen koers bepalen, maar ook een inspirerende leidraad bieden voor de waterschappen die ze ondersteunen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen op 31-12-2024 hWh is € 0.

(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Geactualiseerde begroting 2024 (inclusief begrotingswijzigingen): € 37.161.303 hWh houdt geen algemene reserve aan en alle resultaten worden afgerekend met de deelnemers.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering.
Ontwikkelingen vanaf de business case	In 2023 is door de Unie van Waterschappen, samen met de besturen van de waterschappen, de Vaarkaat opgesteld. Dit vormt de bestuurlijke visie op de digitale transformatie en de gezamenlijke koers voor de 21 waterschappen om inhoud te geven aan de (organisatorische) aanpassingen in hun primaire processen. Parallel aan het opstellen van de Vaarkaat hebben de 21 secretaris-directeuren (de opdrachtgeverstafel OGT) aan het i-Platform de opdracht gegeven om een strategienota op te stellen, die duidelijk maakt wat de gezamenlijke ambities en doelen zijn voor de komende vier jaren op het gebied van de digitale transformatie.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en eind begrotingsjaar	Eén van de 21 stemmen in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	4,2%
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Deelname aan projecten van hWh wordt per project bekeken mede op basis van een business case.
Risico's	Het waterschap draagt alleen risico's voor opdrachten waarvoor het zelf (mede) opdrachtgever is. Door een 'loden deur' tussen elke opdracht te plaatsen waardoor kosten, opbrengsten en risico's alleen berusten bij de opdrachtgevers van die opdrachten, worden risico's zoveel mogelijk beperkt.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	A. Sneepe
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	21 waterschappen, 9 provincies en de Staat der Nederlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het doel is maatschappelijke toegevoegde waarde te creëren door het verstrekken van kredieten tegen zo gunstig mogelijke condities aan onder andere Waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Op 27 juni 2019 is de vernieuwde Europese kapitaalverordening CRR II in werking getreden. Onderdeel hiervan is een aangepaste definitie van de leverage ratio voor promotional banks. Kortweg mag de bank de kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio. De leverage ratio bedraagt in dat geval 24% per ultimo 2024 en dat is ruimschoots boven de toekomstige minimale eis van 3%. Zonder voornoemde aanpassing van de

	definitie is de leverage ratio 3,1% per ultimo 2024 en is daarmee gelijk aan eind 2023. In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders is het vastgestelde dividend over boekjaar 2024 € 50 miljoen. Het aandeel van Waterschap Brabantse Delta hierin bedraagt € 2,1 miljoen (inclusief terug te vorderen dividendbelasting).
Leverage ratio; verhouding eigen/balanstotaal aan het einde van het begrotingsjaar	De leverage ratio geldt als indicatie voor de kredietwaardigheid. De leverage ratio bedraagt: per ultimo 2021: 2,6 % cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2021: 14,3 % cf. vernieuwde definitie per ultimo 2022: 3,1 % cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2022: 18,9 % cf. vernieuwde definitie per ultimo 2023: 3,1 % cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2023: 20,6 % cf. vernieuwde definitie per ultimo 2024: 3,1% cf. oorspronkelijke definitie Per ultimo 2024: 24% cf. vernieuwde definitie Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 € 2.094 miljoen, inclusief resultaat ultimo 2024 van € 94 miljoen.
Resultaat verbonden partij	Resultaat ultimo 2024: € 94 miljoen (inclusief voorgenomen dividend).
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Dankzij de NWB kan het waterschap vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstige rente en gebruik maken van advisering door de bank. Daarnaast profiteert het waterschap van de nettowinst van de NWB Bank door middel van een dividenduitkering. Afgesproken is dit voordeel gedeeltelijk toe te voegen aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid om zo de schuldpositie van het waterschap op een acceptabel niveau te houden. Er wordt invulling gegeven aan de doelstelling om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Historische aanschafsprijs aandelen € 308.000. WBD heeft aandelen A en aandelen B met verschillende nominale waardes. Op basis van het gewogen gemiddelde heeft WBD een aandeel van 4,7% (ongewogen gemiddelde 4,2%).
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Over het boekjaar 2024 wordt € 50 mln. uitgekeerd. Het dividend voor waterschap Brabantse Delta is € 2,1 mln. (inclusief door het waterschap terug te vorderen dividendbelasting).
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Actief participeren in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Ontwikkelingen op financiële markten worden in hoge mate beïnvloed door van mondiale economische gebeurtenissen zoals ontwikkelingen rondom ECB-beleid en de energieprijzen. De NWB is een relatief veilige bank met dezelfde kredietbeoordeling als de Nederlandse overheid. Daarnaast spelen ook nog geopolitieke ontwikkelingen (Oekraïne, Rusland, VS en het Midden-Oosten). Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de reële economie in Europa en hierdoor ook op de toegang tot de financiële markten en de beschikbaarheid van financieringsmiddelen.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	K. van den Berg (lid AVA NWB, namens de dijkgraaf)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)
Vestigingsplaats	Boxtel
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Waterschap Rivierenland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De behartiging van de belangen van gemeenschappelijke aard van de waterschappen in de provincie Noord-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	De belangrijkste activiteiten van de NBWB richten zich op het afstemmen van onderwerpen en standpunten en daarmee het gezamenlijk naar buiten optreden door of namens de vier leden.
Solvabiliteit, eigen en vreemd484954 vermogen	Per 31 december 2024: Solvabiliteit (EV/TV): 109 % Eigen vermogen (EV): € 75.000 Vreemd vermogen (VV): € 0
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2024 bedroeg € 125.000 (2023: € 122.000) Resultaat 2024 voor bestemming: € 6.217 <i>Op basis van concept jaarrekening dd 19 februari 2025.</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Behartiging van de waterschapsbelangen in de gehele provincie. De vereniging biedt onder meer de basis voor afstemming (mede beleidsmatig) en gesprekken gericht op het verwerven van subsidies.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap heeft één stem
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2024: € 23.692 (4/13 ^e deel)
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / K. Sloots

Naam verbonden partij	AquaMinerals
Vestigingsplaats	Rijswijk, kantoorhoudend te Nieuwegein
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Participerende partijen	Alle drinkwaterbedrijven in Nederland Waterschap Aa en Maas Waterschap Amstel Gooi en Vecht Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Waterschap Zuiderzeeland Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden Hoogheemraadschap van Delfland Waterschapsbedrijf Limburg

Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Aquaminerals verzorgt de afzet van grondstoffen die vrijkomen uit het zuiveringsproces. In overleg met het waterschap wordt bekeken voor welke grondstoffen Aquaminerals de afzet kan gaan verzorgen.
Ontwikkelingen verbonden partij	AquaMinerals richt zich op de versterking van de positie in de waterketen. De afgelopen jaren leidde dit tot verschillende projecten waarin Auqaminerals nieuwe ketens ontwikkelde voor waterschappen, een versteviging van de samenwerking met de netwerkorganisatie EFGF van de waterschappen alsook toetreding van inmiddels 9 waterschappen. Inmiddels voert ze al ruim 3 jaar de product- en marktontwikkeling uit voor alle waterschappen. In 2023 is een onderzoek gestart -eveneens voor alle waterschappen- naar de beschikbaarheid van noodzakelijke hulpstoffen en de (toekomstige) kwetsbaarheid als het gaat om prijs en beschikbaarheid. Eén van de onderzoekslijnen zal gericht zijn op het circulair(der) inrichten van grondstofketens om de kwetsbaarheid te verlagen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31-12-2023: • Solvabiliteit: 31 % • Eigen vermogen: € 1.775.263 • Vreemd Vermogen: € 4.012.086 (concept jaarrekening 2024 nog niet beschikbaar)
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Resultaat (voor belasting): € 23.094 (op basis van de definitieve jaarrekening 2023)
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Vanuit vastgestelde doelen rondom circulair werken is een impuls nodig voor de afzet van grondstoffen. Meer schaalgrootte, inzet, kennis en expertise zijn nodig om markten en waardeketens te ontwikkelen. Dit is actueel en urgent voor het waterschap Brabantse Delta.
Ontwikkelingen vanaf de business case	Er is geen sprake van een specifieke businesscase, per begrotingsjaar wordt bepaald wat de mogelijke afzet van reststoffen gaat worden.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Het waterschap heeft een belang van 499 aandelen à € 112,99 = € 56.382. Het waterschap is per 1 juli 2023 aandeelhouder geworden van Aquaminerals.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Nog nader te bepalen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Langdurige relatie om ontzorgd te worden bij het afzetten en vermarkten van rest- en grondstoffen. Daarnaast toezien dat er meer waterschappen aandeelhouder worden van Aquaminerals om zodoende in de toekomst een groter aanbod (en gezamenlijke afzet) en daarmee grotere schaalvoordelen te kunnen bewerkstelligen.
Risico's	Vooralsnog geen, de samenwerking met Aquaminerals moet nog worden vormgegeven.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	Het Dagelijks Bestuur heeft Mary-José van Overveld gemandateerd om deel te nemen in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Aquaminerals.
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	N.V.
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden Waterschap Limburg Waterschap Vechtstromen Waterschap Scheldestromen
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De strategie van SNB is opgedeeld in drie samenhangende strategische sporen: 1. Excellente dienstverlener 2. Duurzame Ketenbouwer en 3. Innovatieve Scout. 1. Excellente dienstverlener: Voor onze waterschappen is SNB de excellente dienstverlener voor het verwerken van hun zuiveringsslib. SNB zorgt voor een stabiele en solide bedrijfsvoering en organisatie waarmee de zorg voor het verantwoord verwerken van zuiveringsslib uit handen wordt genomen van de waterschappen. 2. Duurzame ketenbouwer: SNB handelt als duurzame ketenbouwer, die bouwt aan het uitbreiden van de slibketen door middel van grondstoffenterugwinning en eventueel het uitbouwen van de verwerkingscapaciteit. 3. Innovatieve scout: SNB blijft als innovatieve scout actief nieuwe technologieën volgen en zal niet aarzelen om keuzes te maken op het gebied van alternatieve slibeindverwerking en/of alternatieve verwerking van afval en grondstoffen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2024 Solvabiliteitspercentage: 26,3% Eigen vermogen: € 13.415.000 Vreemd vermogen: € 37.511.000 <i>Op basis van de conceptjaarrekening 2024</i>
(Netto) totaal begroting, jaarrekening en verwacht resultaat verbonden partij	Totaal begrote bedrijfslasten 2024 € 34.379.000 Som der bedrijfslasten 2024 € 38.815.000 Verwacht resultaat 2024 na belastingen: € -2.043.000 <i>Op basis van de conceptjaarrekening 2024</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verwerken van zuiveringsslib op de meest duurzame wijze tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
Ontwikkelingen vanaf het laatste ondernemingsplan 2021-2026	In december 2020 is het nieuwe ondernemingsplan "Samen Natuurlijk Beter" vastgesteld. Hierin zijn de uitkomsten van de slibstrategiestudie en de laatste technologische ontwikkelingen in verwerkt. Daarnaast is de governancestructuur aangepast en wordt er nu gewerkt met een onafhankelijke Raad van Commissarissen.
Belang waterschap in de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	Het geplaatste aandelenkapitaal van de NV bedraagt per 31 december 2024 € 4.442.702 en is volledig volgestort.
Aandeel waterschap in (netto) totaal verbonden partij	Waterschap Brabantse Delta is voor 14,51% aandeelhouder. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta in de jaarrekening 2024 is € 6.520.761,-

Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen specifiek beleidsvoornemens. Wel heeft SNB de ambitie om een fosfaatrecyclingfabriek, stikstofrecyclingfabriek en een sterk verbeterde energierugwinning uit zuiveringsslib te realiseren.
Risico's	SNB is met haar ondernemende bedrijfsvoering blootgesteld aan strategische, operationele, financiële en compliance risico's. Risicomanagement is daarom een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Door een bewuste afweging te maken tussen de doelstellingen en de risico's die SNB bereid is te nemen, streeft SNB naar een bestendige en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. In de Jaarrekening SNB 2024 zijn de volgende – niet operationele - risico's beschreven inclusief de beheersmaatregelen die SNB neemt om de risico's te verminderen: <u>Strategisch:</u> • Het niet realiseren van de strategische doelstellingen • Het niet tijdig kunnen realiseren van speerpuntenprojecten • Onbetrouwbaarheid van nieuwe technologie • Gebrek aan afstemming in de afvalwater en slibketen <u>Compliance/financieel:</u> • Niet kunnen voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving op het gebied van milieu en Arbo • Verandering in fiscale wetgeving en/of afspraken met de belastingdienst • Rente-, liquiditeits-, financierings-, prijs-, markt- en tegenpartijrisico
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	W. de Beer
Lid van de raad van commissarissen	N.v.t (onafhankelijke RvC)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / R. Lambregts

Naam verbonden partij	Vereniging werken voor waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland, Waternet, Aqualysis, Aquon, BSGW, BSR, GBLT (Lococensus-Tricijn), Noordelijk Belastingkantoor, De RGB, SVHW, Unie van Waterschappen, Waterproef, Het Waterschapshuis, Waterschapsbedrijf Limburg, Stowa en A&O-fonds waterschappen.
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Vwvw is in 2019 opgericht, omdat vanaf 1 januari 2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht is. Door deze wet veranderde het juridisch kader voor de arbeidsrelaties bij veel overheidsorganisaties van het publieke ambtenarenrecht naar het private arbeidsrecht. Dit hield onder andere in dat sectorale arbeidsvoorwaarden in een cao geregeld worden en dat de waterschappen zich in een cao-overleg laten vertegenwoordigen door een werkgeversvereniging. De Vwvw is de werkgeversvereniging voor de sector waterschappen. De Vwvw is lid van de stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW). Samen met andere sectororganisaties wil zij hiermee haar werkgeversrol in algemene zin versterken en gezamenlijk actief invloed uitoefenen op de thema's: arbeidsmarktbeleid, banenafpraak en pensioenen.

Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2023: Solvabiliteit (EV/TV): 96% EV: € 129.621 VV: € 98.533 <i>De (concept)jaarrekening 2024 is bij het opstellen van dit document nog niet bekend</i>
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2024 bedraagt € 445.600 (2023: € 450.000) Resultaat 2023 voor bestemming: € 12.985 <i>De (concept)jaarrekening 2024 is bij het opstellen van dit document nog niet bekend.</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het ontzorgen van het waterschap en collectief regelen van: • Het voeren van onderhandelingen en het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten; • Het geven van advies, verstrekken van inlichtingen, verzorgen van documentatie, geven van voorlichting e.d.; • Het verlenen van informatie betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten; • Verzorgen voorbereiding van wettelijke en andere maatregelen; • Onderhouden van relaties met relevante organisaties.
Belang waterschap in de verbonden partij	Drie van de 67 stemmen.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2023: De contributie bedraagt € 18.279. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie bedraagt 4,1%. Bijdrage 2024: De contributie bedraagt € 17.815. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie bedraagt 4,0%.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / E. van Ravenstein

Naam verbonden partij	Unie van Waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De Unie behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Unie van Waterschappen heeft in 2024 verschillende belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt. Op 2 juli 2024 is het kabinet -Schoof gestart, met een hoofdlijnenakkoord waarbij andere keuzes zijn gemaakt op een aantal voor waterschappen relevante onderwerpen. Zo is het Nationaal Programma Landelijk Gebied afgeschaft, inclusief het bijbehorende transitiefonds met vele miljarden euro's. Verder is in het hoofdlijnenakkoord Water en Bodem Sturend ingewisseld voor rekeninghouden met water en bodem, wat gevolgen kan hebben voor het omgaan met water en bodem bij toekomstige woningbouwplannen.

	Op het gebied van hoogwaterbescherming waren er in 2024 veel ontwikkelingen. De 21 waterschappen hebben ingestemd met de intentie om extra financiële middelen voor het HWBP 2030-2036 beschikbaar te stellen. Ook over waterkwaliteit maakte de Unie zich het afgelopen jaar hard voor de belangen van de waterschappen. Zo is het impulsprogramma Kaderrichtlijn Water (KRW) verder uitgerold, waarin alle betrokken partijen alles op alles zet om de doelen uit de KRW toch te halen. Ook stond 2024 in het teken van een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen en was er ook veel aandacht voor relatief nieuwe onderwerpen zoals netcongestie en de digitale transformatie.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2024: Solvabiliteit (EV/TV): 10 % Eigen vermogen (EV): € 2.589.009 Vreemd vermogen (VV): € 23.959.487
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2024 bedraagt € 14.621.288 (totaal contributies deelnemers inclusief bijdrages) Resultaat 2024 voor bestemming: + € 410.771 (na bestemming: - € 89.724)
	Nationale en internationale behartiging van de waterschapsbelangen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking over een veelheid aan onderwerpen. Belangrijke thema's in 2024: • Het HWBP staat gesteld voor de opgave • Versneld verbeteren van de waterkwaliteit • Het aanpassen van het belastingstelsel • Toewerken naar klimaatneutraliteit • Duurzaam opdrachtgeverschap • Digitale transformatie
Belang waterschap in de verbonden partij	Eén van de 21 stemmen.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2024: De contributie bedroeg € 626.783. De bijdrage aan het tijdschrift 'Het Waterschap', de landelijke bever- en muskusrattenbestrijding, SIKB en compensatie voor het financieringstekort bedroeg € 143.987. De totale bijdrage is daarmee € 770.770. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie 2024 bedraagt 4,7%.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Nee
Risico's	Waterschappers zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau vaak betrokken bij beleidsthema's die de Unie oppakt. Toch kunnen landelijk gemaakte Unie-afspraken afwijken van eigen beleid en/of extra druk op de organisatie leggen.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	A. Meuleman / M. Musters

Deel II: Jaarrekening 2024

4. Jaarrekening 2024 per wettelijke taak

4.1 INLEIDING

De Jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de verslaggevingsregels uit het Waterschapsbesluit en de daarbij behorende ministeriële regeling “Beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen” (BBVW). Voor de grondslagen waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar paragraaf 7.1.

4.2 EXPLOITATIEREKENING 2024 TAAK WATERSYSTEEMBEHEER

Taak Watersysteembeheer	Rekening 2024	Burap 2024-2	Begroting 2024
TOTAAL netto lasten	90.734	91.491	92.176
Opbrengst verontreinigingsheffing	-650	-352	-448
TOTAAL te dekken netto lasten	90.084	91.139	91.728
<u>Opbrengst heffingen</u>			
Opbrengst heffingen	-89.481	-88.840	-86.217
Opbrengst heffingen voorgaande jaren	-542	-10	-
Bijdrage Rijk	-23	-	-
TOTAAL heffingen	-90.046	-88.850	-86.217
<u>Voorgestelde resultaatbestemming</u>			
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.135	1.135	1.077
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-1.514	-1.514	-1.514
Mutatie algemene/calamiteiten reserve	-	-	48
Toevoeging bestemmingsreserve Cloudsoftware	353	305	-
Onttrekking (-) / toevoeging (+) egalisatiereserve	-11	-2.215	-5.122
TOTAAL dekkingsmiddelen	-89.529	-91.139	-91.728

Tabel 4.1: exploitatierekening 2024 taak Watersysteembeheer (alle bedragen x € 1.000)

4.3 EXPLOITATIEREKENING 2024 TAAK ZUIVERINGSBEHEER

Taak Zuiveringsbeheer	Rekening 2024	Burap 2024-2	Begroting 2024
TOTAAL netto lasten	90.192	91.001	92.430
TOTAAL te dekken netto lasten	90.192	91.001	92.430
<u>Opbrengst heffingen</u>			
Opbrengst heffingen	-88.695	-88.251	-87.773
Opbrengst heffingen voorgaande jaren	-464	-642	-
Bijdrage Rijk	-20	-	-
TOTAAL opbrengst heffingen	-89.178	-88.892	-87.773
<u>Voorgestelde resultaatbestemming</u>			
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.218	1.218	1.152
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-771	-771	-771
Mutatie algemene/calamiteiten reserve	-	-	36
Toevoeging bestemmingsreserve Cloudsoftware	220	191	-
Onttrekking (-) / toevoeging (+) egalisatiereserve	-1.682	-2.746	-5.074
Totaal dekkingsmiddelen	-89.747	-91.001	-92.430

Tabel 4.2: exploitatierekening 2024 taak Zuiveringsbeheer (alle bedragen x € 1.000)

4.4 EXPLOITATIEREKENING 2024 VAARWEGENBEHEER

Taak Vaarwegenbeheer	Rekening 2024	Burap 2024-2	Begroting 2024
TOTAAL te dekken netto lasten	2.173	2.102	2.051
Dekking			
Bijdrage provincie Noord-Brabant	-2.173	-2.102	-2.051
TOTAAL dekkingsmiddelen	-2.173	-2.102	-2.051

Tabel 4.3: exploitatierekening 2024 taak Vaarwegenbeheer (alle bedragen x € 1.000)

5. Jaarrekening 2024 naar lasten en baten

In onderstaande tabel en in de tabel op de volgende pagina wordt de jaarrekening 2024 naar lasten en baten weergegeven. In deze cijfers is de resultaatbestemming nog niet verwerkt. Voor het verwachte bedrijfsresultaat en de resultaatbestemming zie paragraaf 1.4 Resultaat exploitatie 2024.

LASTEN (alle bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
	208.833	212.015	186.181
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	56.633	58.533	53.482
afschrijvingen van activa	46.278	47.599	44.656
interne en externe rentelast	10.355	10.934	8.826
II. personeelslasten	72.008	71.014	61.652
salarissen personeel en bestuur	45.790	48.148	40.148
sociale premies	10.937	10.855	9.138
rechtstreekse uitkeringen bestuur/personeel	2.462	2.690	2.226
overige personeelslasten	3.067	2.867	2.152
personeel van derden	9.751	6.455	7.987
III. goederen en diensten van derden	78.991	81.932	70.850
duurzame gebruiksgoederen	906	2.123	930
overige gebruiks- en verbruiksgoederen	6.481	8.359	7.034
energie	10.367	8.757	8.137
huren en rechten	138	367	89
leasebetalingen	175	632	0
pachten en erfpachten	19	16	14
verzekeringen	888	847	920
belastingen	1.298	1.136	1.399
onderhoud door derden	24.129	24.055	21.785
overige diensten door derden	33.871	34.089	29.955
bijdragen aan derden	720	1.551	587
IV. toevoegingen voorzieningen/onvoorzien	1.202	536	197
toevoegingen aan voorzieningen	745	36	197
toevoeging egalisatiereserve watersystemen	0	0	0
toevoeging egalisatiereserve zuivering	0	0	0
toevoeging aan overige reserves	457	0	0
onvoorzien	0	500	0

Tabel 5.1 overzicht lasten jaarrekening 2024 (bedragen x € 1.000,-)

BATEN (alle bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
	207.782	201.847	190.236
I. rentebaten	2.631	2.300	5.869
externe rentebaten	84	0	299
interne rentebaten	0	0	0
rentebaten deposito's CBL	0	0	0
dividenden en bonusuitkeringen	2.547	2.300	5.569
II. personeelsbaten	681	11	567
salarisgerelateerde baten	582	11	493
uitlening van personeel	100	0	74
III. goederen en diensten aan derden	11.293	8.875	10.494
verkoop van grond	311	51	101
verkoop van duurzame goederen	320	0	0
verkoop van overige goederen	84	0	160
opbrengst uit grond en water	187	205	169
opbrengst uit overige eigendommen	347	376	368
diensten voor derden	6.126	5.944	5.966
bijdragen van overheden	814	413	467
bijdragen van overigen	3.105	1.887	3.264
IV. waterschapsbelastingen	179.832	174.438	160.528
watersysteemheffing gebouwd	55.469	52.075	45.845
watersysteemheffing verharde openbare wegen	1.474	1.508	2.231
watersysteemheffing overig ongebouwd	6.696	6.691	6.919
watersysteemheffing ingezetenen	26.220	25.779	24.050
watersysteemheffing natuurterreinen	165	164	160
verontreinigingsheffing	650	448	449
zuiveringsheffing bedrijven	27.706	27.445	25.023
zuiveringsheffing huishoudens	61.453	60.328	55.852
V. onttrekkingen voorzieningen/reserves en geactiveerde lasten	13.346	16.224	12.778
onttrekkingen voorzieningen	46	46	79
onttrekking egalisatiereserve watersystemen	96	0	0
onttrekking egalisatiereserve zuivering	132	0	0
onttrekkingen overige reserves	438	207	348
geactiveerde lasten	12.634	15.971	12.351

Tabel 5.2 overzicht baten jaarrekening 2024 (bedragen x € 1.000,-)

6. De jaarrekening 2024 naar programma's

In onderstaande tabel wordt de exploitatierekening per programma weergegeven. De netto lasten per programma zijn de te dekken lasten. De netto lasten zijn de bruto lasten van het programma, verminderd met de overige opbrengsten, niet zijnde belastingopbrengsten.

Netto lasten en dekking	Rekening 2024	Begroting 2024	Vershil
Programma Waterketen	90.078	92.430	-2.352
Programma Watersystemen	63.412	64.203	-791
Programma Waterveiligheid	29.380	30.024	-644
Toevoeging reserves	229	-	229
Totaal netto lasten	183.099	186.657	-3.558
Waterschapsbelastingen	-179.832	-174.438	-5.394
Compensatie Rijk	-43	-	-43
Bijdrage Provincie	-2.173	-2.051	-122
Totaal dekking	-182.048	-176.489	-5.559
Resultaat	+1.051	+10.168	-9.117

Tabel 6.1: netto lasten en dekking (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

Toelichting afwijking netto lasten en dekkingsmiddelen ten opzichte van de begroting

In de processen worden de producten en diensten van het waterschap gerealiseerd. Hier zijn dan ook de budgetten opgenomen. De processen dragen bij aan het realiseren van de strategische doelstellingen van de programma's Buiten Gewoon Doen. De kosten van de processen worden, naar gelang de bijdrage, doorgerekend aan de programma's en wettelijke taken. Omdat de financiële voor- en nadelen vanuit de processen vaak betrekking hebben op meerdere programma's en taken worden ze hier centraal toegelicht. Het financiële voordeel van de Jaarrekening 2024 ten opzichte van de Begroting 2024 bedraagt € 9 miljoen. Dit bestaat uit de volgende verschillen per proces/budget:

Proces/budget	Vershil met begroting
1. Belastingopbrengsten	-5.394
2. Waterbeleid & Plannen	-2.494
3. Kapitaallasten	-2.295
4. JZ, FIN, VG en Inkoop	-1.169
5. Dividend NWB	-247
6. Facilitair & ICT	-232
7. Programmeren & Monitoren	-149
8. Bedienen	1.729
9. Bestuur & Communicatie	964
10. Onderhouden	410
11. Toevoeging reserves	-229
12. Saldo verschillen < € 200.000,-	-117
TOTAAL	-9.117

Tabel 6.2: netto lasten en dekking (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

Hieronder worden de financiële afwijkingen > € 200.000 toegelicht op proces- of specifiek budgetniveau:

1. Resultaat belastingopbrengsten (€ 5,4 miljoen voordelig)

Watersysteemheffing: De opbrengst gebouwd is voor het lopend jaar € 2,9 miljoen hoger en voor de voorgaande jaren € 0,5 miljoen hoger. Dit is met name vanwege WOZ-waardeontwikkeling.

Opbrengst verontreinigingsheffing is € 0,2 miljoen hoger

Zuiveringsheffing: De opbrengst bedrijven is voor het lopend jaar € 0,3 miljoen nadelig, dit wordt gedempt doordat er € 0,5 miljoen aan extra opbrengst is geboekt over de voorgaande jaren. Dit wordt verklaard door voorlopige aanslagen die definitief zijn geworden. Zuiveringsheffing huishoudens is voor het lopend jaar € 0,6 miljoen hoger.

Kwijtschelding en oninbaar: De prognoses voor kwijtschelding en oninbaar zijn in de begroting 2024 hoger ingeschat als gevolg van de coronajaren en geopolitieke situatie. Als gevolg hiervan ontstaat er een voordeel van € 0,9 miljoen.

2. Resultaat proces Waterbeleid & Plannen (€ 2,5 miljoen voordelig)

De kosten voor de stimuleringsregeling zijn uitgesteld, dit zorgt voor € 1,2 miljoen aan lagere kosten. In 2023 waren er minder aanvragen voor de bijdragen aan aanpak diffuse emissies, deze aanvragen zijn er in 2024 extra bijgekomen en hier was geen rekening mee gehouden. Dit zorgt ten opzichte van de begroting voor € 0,42 miljoen aan extra kosten. Kosten voor de thema- en gebiedsgerichte plannen vallen € 0,69 miljoen lager uit. Dit komt deels doordat we afhankelijk zijn van initiatieven die door derden worden opgestart. Daarnaast zijn de advieskosten (€ 0,47 miljoen) niet volledig uitgenut. In 2024 zijn de advieskosten hoger begroot omdat er gestart is met planvorming, door opstart problemen is dit pas in april gestart waardoor de kosten lager zijn uitgevallen. De salariskosten zijn met € 0,27 miljoen achtergebleven. In 2024 is team Plannen gestart, deze bemensing kostte wat tijd wat ervoor zorgt dat salariskosten zijn achtergebleven.

3. Resultaat Kapitaallasten (€ 2,3 miljoen voordelig)

Het voordeel op de kapitaallasten heeft meerdere oorzaken, waarbij voor- en nadelen elkaar deels opheffen. Er zijn lagere rentelasten € 0,66 miljoen doordat nieuw aangegane leningen in 2024 een lager rentepercentage kennen dan werd begroot en het moment van aantrekken voor een deel afwijkt van de begroting. Daarnaast is het bedrag van aangetrokken leningen in 2023 ook lager dan waarmee in de begroting 2024 rekening was gehouden, wat resulteert in lagere kapitaallasten in 2024. De afschrijvingskosten zijn per saldo lager, dit bestaat uit de volgende verschillen:

- Er is sprake van € 2,0 miljoen lagere afschrijvingskosten. Er is sprake van een voordeel op de kapitaallasten voor project AWP 2.0. Na het opstellen van de Begroting 2024 is er een krediet verstrekt voor de reconstructie van knooppunt Hoeven. Hoeven wordt nu later opgeleverd dan Moerdijk en is als deelproject afgesplitst. Hierdoor vallen de kapitaallasten en uitgaven in 2024 eenmalig lager uit (€ 1,2 miljoen). Een overig groot verschil wordt verklaard door het uitstellen van activeren van een aantal projecten, omdat de projecten nog niet gereed zijn.
- Door het buiten gebruik stellen van activa zijn er hogere afschrijvingskosten ter waarde van € 0,3 miljoen. Dit verschil bestaat grotendeels uit de verkoop van de trafo's (€ 0,2 miljoen). Ook de verkoop van AV-middelen zorgt voor een buitengebruikstelling van € 0,1 miljoen.

4. Resultaat proces Juridische Zaken, Financiën, Vastgoed en Inkoop (€ 1,2 miljoen voordelig)

In het Waterschapsbesluit is vastgelegd dat een waterschap in de begroting rekening dient te houden met onvoorziene uitgaven en een bedrag dient op te nemen om onvoorziene lasten te kunnen dekken. In de Begroting 2024 is een bedrag van € 0,5 miljoen opgenomen. In 2024 zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan die niet opgevangen konden worden binnen de begrote netto lasten van de programma's. Er is dan ook geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Ongeveer € 0,5 miljoen wordt verklaard door de Rijksfactuur. Dit betreft een verschuiving van kosten. Door middel van de Rijksfactuur worden de kosten van een aantal basisregistraties en voorzieningen

aan de waterschappen doorbelast. Zo betalen waterschappen, net zoals het Rijk en de gemeenten, een bijdrage voor de uitvoering van de Wet WOZ en basisregistraties als het Kadaster (BRK), Topografie (BRT) en adressen en gebouwen (BAG). Verder bevat de factuur bijdragen aan bijvoorbeeld de landelijke voorziening digitaal stelsel Omgevingswet (DSO-LV) en de kosten die gemeenten maken voor de waterschapsverkiezingen. Het bedrag van de Rijksfactuur was volledig begroot bij dit proces. Hier wordt ook het grootste deel van de kosten verantwoord, maar enkele onderdelen zijn ondergebracht bij andere processen of projecten.

De deelnemersbijdrage aan de BWB is € 0,6 miljoen lager uitgevallen door een verschuiving van de lasten van het waterschap naar de gemeenten. Deze wijziging is voornamelijk het gevolg van veranderingen in de productieaantallen. De totale dienstverlening aan de gemeentelijke deelnemers is aanzienlijk gestegen, terwijl de werkelijke afname van diensten door het waterschap is gedaald. Dit resulteert in een kostenverschuiving.

5. Dividend Nederlandse Waterschapsbank (€ 0,2 miljoen voordelig)

De Nederlandse Waterschapsbank heeft aan Brabantse Delta dividend van het boekjaar 2023 uitgekeerd in 2024 van bijna € 2,55 miljoen. In de begroting is rekening gehouden met uitkering van € 2,3 miljoen.

6. Resultaat proces Facilitair & ICT (€ 0,2 miljoen voordelig)

Doordat laptops en beeldschermen langer meegaan dan verwacht zijn de kosten voor vervanging hiervan € 0,21 miljoen lager. Ook schuiven kosten van softwarelicenties door naar toekomstige jaren (€ 0,2 miljoen). Kosten voor vervanging van meerdere systemen als Electronic Human Resource Management (EHRM) systeem, Content Management System (CMS) systeem en het financieel systeem schuiven ook door (€ 0,48 miljoen). Daarentegen zijn de personeelskosten € 0,56 miljoen hoger dan begroot, dit komt door hogere inleenkosten voor het vervangen van langdurige zieken en het niet kunnen invullen van vacatures.

7. Resultaat proces Programmeren & Monitoren (€ 0,1 miljoen voordelig)

Er is een opbrengst gerealiseerd door de overname van transformatoren door een derde partij. Deze opbrengst van € 0,2 miljoen was niet begroot. Overigens leidt dit ook tot € 0,18 miljoen hogere kapitaallasten (zie punt 3 in dit hoofdstuk) vanwege het afboeken van de boekwaarde van de transformatoren. Het is een beleidskeuze om deze transformatoren niet meer in eigendom te willen hebben vanwege het complexe beheer en onderhoud, maar deze te huren van de energieleverancier. Hier staan huurkosten tegenover die vallen onder het proces Bedienen. Daarnaast komt het voordeel door realisatie van enkele exploitatiesubsidies die niet begroot waren.

Verder is er een klein nadeel ontstaan door extra analyses in het watersysteem. Het betreft hier veelal verplicht visonderzoek maar ook algemeen onderzoek naar de toestand van het watersysteem. Ten slotte zijn er kosten van 0,29 miljoen voor het afboeken van geactiveerde rente. In de staat van activa was dit bedrag nog aan geactiveerde rente opgenomen. In 2024 is de boekwaarde hiervan afgeboekt. Deze boeking is gedaan omdat we al met ingang van 2017 gestopt zijn met het activeren van rente, waardoor van dit geactiveerde bedrag niet langer het duurzame nut voor het waterschap conform de huidige verslaggevingsregels en grondslagen kan worden aangetoond.

8. Resultaat proces Bedienen (€ 1,7 miljoen nadelig)

De kosten voor slibverwerking zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan verwacht tijdens de begroting. Dit komt aan de ene kant door de prijsstijging per ton en anderzijds is er tevens meer slib afgevoerd. De analysewerkzaamheden zijn € 0,2 miljoen voordeliger uitgevallen, door minder gerealiseerde verkooppunten en prijsverlaging per verkooppunt.

Vanuit de markt werd verwacht dat tarieven voor chemicaliën in 2024 hoger zouden zijn, dit bleek echter mee te vallen. Dit leidt tot lagere kosten van € 0,9 miljoen. Energiekosten zijn ten opzichte van de begroting echter een stuk hoger uitgevallen door hogere tarieven. Dit is deels gedempt door zuinigere pompen op AWP. Per saldo zorgt dit voor een stijging van de energiekosten van € 1,3 miljoen. Ten slotte zijn ook de doorbelaste kosten van waterschap de Dommel voor afvalwaterbehandeling gestegen met € 0,5 miljoen. Dit door zowel hogere tarieven als meer vervuilingseenheden.

9. Resultaat proces Bestuur en communicatie (€ 1,0 miljoen nadelig)

Voor de toevoeging aan de pensioenvoorziening bestuur was per abuis geen bedrag begroot. Deze berekening wordt ons aangeleverd door een externe partij en de uitkomst is afhankelijk van moeilijk in te schatten parameters zoals sterftetabel en rekenrente. Dit verklaart € 0,52 miljoen nadeel. Daarnaast zijn € 0,51 miljoen meer kosten gemaakt dan begroot omdat enkele functies die begroot waren als medewerkers in dienst, extern ingehuurd moesten worden omdat ze niet konden worden ingevuld maar het werk uiteraard wel moest worden uitgevoerd. Het extern inhuren brengt meer kosten met zich mee, dan de besparing op vast personeel die dit oplevert.

10. Resultaat proces Onderhouden (€ 0,4 miljoen nadelig)

Door achterstallig onderhoud aan de luchtleiding van RWZI Bath moesten complexe werkzaamheden worden uitgevoerd die niet begroot waren. Hierdoor is een overschrijding van de kosten civieltechnisch onderhoud van ongeveer € 0,65 miljoen. Verder zijn de kosten voor onderhoud zuiveringsinstallaties € 0,9 miljoen overschreden door onverwachte situaties aan objecten, die we in de lucht dienen te houden. Daarnaast zijn de personeelskosten € 0,99 miljoen hoger uitgevallen. Deze extra kosten worden met name veroorzaakt door inleen bij het team Onderhoudsstrategie vanwege inhuur voor uitval personeel, taken vanuit elektrotechnisch overleg, adviseur proces automatisering/proces informatisering (PA/PI), pilot "Rioolgemalen en ervaring opdoen", inhaalwerkzaamheden achterstanden, GIS (geografisch informatiesysteem) specialisten voor diverse opdrachten.

Bij de burap was al bekend dat kosten voor niet verspreidbare bagger hoger zouden uitvallen, in de jaarrekening blijkt dat dit verschil nog € 0,2 miljoen groter was. Daarnaast zijn de kosten voor onderhoud maaien watersystemen € 0,25 miljoen hoger uitgevallen. Enerzijds doordat er op het bestek problemen waren met een aannemer en dit werk door meerdere nieuwe aannemers is afgerond. Anderzijds door een grotere hoeveelheid exoten (ongewenste vegetatie), die afgelopen jaren ook fors groeide. Dit bracht meerkosten met zich mee om deze exoten te verwijderen.

Ten slotte zijn de kosten voor civieltechnisch onderhoud aan de waterlopen achtergebleven met € 0,23 miljoen. Het overige verschil van € 2,4 miljoen verschil voordelig wordt verklaard door meerdere verschillen die los onder de € 0,2 miljoen vallen maar gezamenlijk relevant zijn voor het verschil. Dit gaat om kosten voor onderhoud persleidingen door derden, onderhoud instrumenten/apparatuur, cultuurtechnisch onderhoud door derden, mechanisch onderhoud, elektrisch onderhoud en materialen zijn lager uitgevallen dan begroot.

11. Toevoeging reserves (0,2 miljoen nadelig)

Om de algemene reserves op het benodigde niveau conform paragraaf 1.10 Weerstandsvermogen te brengen, is deze toevoeging gedaan.

7. De balans en de toelichting op de balans

7.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarstukken 2024 zijn opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingsregels uit het Waterschapsbesluit en de daarbij behorende ministeriële regeling “Beleidsvoorbereiding en verantwoording Waterschappen” (BBVW).

De waardering van de activa en passiva heeft plaatsgevonden volgens de door het algemeen bestuur goedgekeurde Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Brabantse Delta. Deze verordening is opgesteld met inachtneming van artikel 108 van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten.
- De lasten en baten zijn toegerekend aan de periode waarin ze daadwerkelijk gemaakt zijn.
- Baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd.
- Verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

Bijdrage van de provincie Noord-Brabant in het kader van het vaarwegenbeheer

De provincie Noord-Brabant heeft het vaarwegenbeheer gedelegeerd aan het waterschap. Het programma ‘Vaarwegen en havens’ dient zowel de watersysteemfunctie als de vaarwegenfunctie. De kosten komen ongeveer voor 50% ten laste van de taak Watersysteembeheer en 50% ten laste van de taak Vaarwegenbeheer. De kosten van de taak Vaarwegenbeheer worden volledig door de provincie Noord-Brabant vergoed. De definitieve bijdrage 2024 komt uit op € 2,173 miljoen (Begroting 2024 € 2,051 miljoen).

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Dit betreft activa die niet tastbaar zijn. Deze activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. Hieronder valt ook de bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Materiële vaste activa

Dit zijn tastbare investeringen, bijvoorbeeld in gronden, waterkeringen, kantoren, watergangen en zuiveringstechnische werken. De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief de kosten van eigen personeel, onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. Door voortschrijdend inzicht in de inhoud en realisatie van projecten, worden projecten soms in een andere categorie of product geplaatst, dan waar ze oorspronkelijk waren opgenomen. Dit geeft een verschuiving in de beginbalans ten opzichte van de eindbalans van de vorige jaarrekening.

De materiële vaste activa waarvan het waterschap krachtens een financiële leaseovereenkomst het economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord.

Financiële vaste activa

Dit betreffen voornamelijk deelnemingen (aandelen + agio SNB, aandelen Nederlandse Waterschapsbank). Deze activa zijn gewaardeerd tegen historische aanschafwaarde. Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of

vervaardigingsprijs. Indien noodzakelijk wordt rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB): Waterschap Brabantse Delta is met andere waterschappen aandeelhouder van de N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt 14,51%. Voor de financiering van de N.V. werd bij de oprichting gekozen voor een deelname in het aandelenkapitaal en het beschikbaar stellen van agio. Als gevolg hiervan werkte de N.V. slechts met eigen vermogen. In 2020 is besloten de SNB voortaan gedeeltelijk met vreemd vermogen te gaan financieren via de Waterschapsbank. De aandeelhouders hebben zich daarbij garant gesteld (naar rato van het aandelenbezit) voor de leningen die de SNB afsluit. Voor waterschap Brabantse Delta gaat het om een garantstelling voor een bedrag van maximaal € 4,55 miljoen (exclusief eventuele achterstallige (boete)rente of kosten).

Aandelen NWB: De aandelen zijn conform het Waterschapsbesluit gewaardeerd op basis van de historische aanschafwaarde. De aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank kunnen niet vrijelijk verhandeld worden. Op basis van de intrinsieke waarde van de bank kan gesteld worden dat de aandelen in theorie een hogere waarde vertegenwoordigen dan de hier verantwoorde historische waarde.

Activabeleid

In de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van waterschap Brabantse Delta is vastgelegd dat het activabeleid tenminste eenmaal in de vier jaar wordt geactualiseerd en aan het algemeen bestuur ter vaststelling aangeboden. In de vergadering van het algemeen bestuur van 25 november 2020 is ingestemd met de nota Activabeleid 2021. Het besluit is in werking getreden vanaf 1 januari 2021. In 2024 is het activabeleid geactualiseerd, onder andere om de gevolgen van de harmonisatie verslaggevingsvoorschriften te verwerken. Het nieuwe beleid is per 2025 ingegaan.

Activeren van lasten

Voor zover eigen personeel een directe bijdrage levert aan projecten worden de kosten daarvan geactiveerd. Hierdoor ontstaat een goed inzicht in de werkelijke kosten van een project. Aan personeelskosten is in 2024 in totaal € 12,63 miljoen geactiveerd. Dit is inclusief een opslag voor kosten van huisvesting en ICT.

Waardering vaste activa

De afschrijving vindt plaats op de netto-investeringsbedragen. Ontvangen bijdragen en subsidies worden eerst in mindering gebracht op het bruto investeringsbedrag. Materiële vaste activa worden geactiveerd volgens de componentenmethode. Afschrijving vindt plaats op basis van de economische levensduur. De activa worden lineair afgeschreven in de termijnen zoals vermeld in de tabel bij de nota Waardering en afschrijving van activa 2021. Er wordt gestart met afschrijven met ingang van de eerstvolgende maand nadat het activum gereed is voor het beoogde gebruik. Immateriële activa worden in beginsel in 5 jaar afgeschreven. Enige uitzondering hierop bestaat uit bijdragen in investeringen van derden, waarbij meestal wordt afgeschreven op basis van de levensduur van de investering waarin wordt bijgedragen.

Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa

De vlottende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Bij de debiteuren is in genoemde "ingeschatte correcties" rekening gehouden met een marge voor oninbare debiteuren.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het nog te bestemmen resultaat. De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen contante waarde.

Vaste schulden

Dit betreft aangepane leningen met een oorspronkelijke looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva

Dit betreft uitstaande schulden met een looptijd korter dan 1 jaar. Deze schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

7.2 BALANS PER 31 DECEMBER 2024

ACTIVA		2024	2023
VASTE ACTIVA			
I	Immateriële vaste activa	57.996	57.925
II	Materiële vaste activa	503.955	480.263
III	Financiële vaste activa	3.131	3.303
TOTAAL VASTE ACTIVA		565.083	541.491
VLOTTENDE ACTIVA			
IV	Liquide middelen	1	1
V	Kortlopende vorderingen	16.979	15.677
VI	Overlopende activa	16.237	10.394
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		33.217	26.072
TOTAAL ACTIVA		598.300	567.563

PASSIVA		2024	2023
VASTE PASSIVA			
VII	Eigen vermogen	28.999	30.258
A.	Reserves		
	Algemene/calamiteitenreserves/ wachtgeldreserves	6.228	6.000
	Reserves tariefegalisatie	16.584	14.522
	Bestemmingsreserves		
	Duurzaam financieel beleid	6.699	5.434
	Cloudsoftware projecten	500	0
	Muskusrattenbestrijding	0	23
	Overdracht RWS	38	224
		30.049	26.203
B.	Nog te bestemmen resultaat	-1.051	4.055
VIII	Voorzieningen	3.212	2.880
IX	Vaste schulden	510.129	472.213
TOTAAL VASTE PASSIVA		542.340	505.351
VLOTTENDE PASSIVA			
X	Netto vlottende schulden	21.097	36.249
XI	Overlopende passiva	34.862	25.963
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		55.960	62.212
TOTAAL PASSIVA		598.300	567.563

Tabel 7.1 Totaaloverzicht activa en passiva (bedragen x € 1.000,-)

7.3 TOELICHTING OP DE BALANS

VASTE ACTIVA

Totaaloverzicht vaste activa	+ of -	bedragen x €1.000
Boekwaarde Activa 31-12-2023 balans	+	541.491
Boekwaarde Staat van Activa rekening 1-1-2024	+	541.491
Uitgaven	+	73.738
Desinvesteringen	-/-	1.130
Geactiveerde personeelslasten	+	12.634
Subsidies en bijdragen van derden	-/-	15.395
Investerings 2024	+	69.848
Afschrijvingen 2024	-/-	45.670
Extra afschrijvingen	-/-	586
Boekwaarde 31-12-2024 Staat van Activa	+	565.083
Boekwaarde activa 31-12-2024 balans	+	565.083

Tabel 7.2 Totaaloverzicht vaste activa (bedragen x € 1.000,-)

Door diverse oorzaken kunnen bij onderhanden projecten verschuivingen ontstaan tussen de verschillende activa-categorieën. Bijvoorbeeld als de procentuele verhouding tussen verschillende afschrijvingstermijnen wijzigt gedurende het project. Om aansluiting te houden met vorig boekjaar worden deze verschuivingen per 1 januari getoond, alvorens het verloop tijdens het boekjaar te tonen in de verloopoverzichten.

I Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2024	Verschuiving tussen categorieën op 1-1	Boekwaarde 1- 1-2024
Onderzoek en ontwikkeling	6.940	-56	6.884
Bijdragen aan activa in eigendom van derden			
- bedrijven	691	0	691
- Rijk	14.733	0	14.733
- openbare lichamen	6.435	0	6.435
- overigen	478	0	478
Geactiveerde bijdrage Rijk	18.102	0	18.102
Overige immateriële vaste activa	10.546	508	11.053
Totaal	57.925	452	58.377

Tabel 7.3 Immateriële vaste activa – verschuivingen per 1-1 (bedragen x € 1.000,-)

Immateriële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1- 2024	Investe- ring	Subsidie/ Bijdrage derden	Afschrijv- ing	Desinvest- ering/ verkoop	Boek- waarde 31-12- 2024
Onderzoek en ontwikkeling	6.884	2.066	203	2.048	0	6.698
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
- bedrijven	691	0	0	0	0	691
- Rijk	14.733	8.707	0	3.820	0	19.619
- openbare lichamen	6.435	464	47	199	0	6.653
- overigen	478	336	144	10	0	661
Geactiveerde bijdrage Rijk	18.102	0	0	4.879	0	13.223
Overige immateriële vaste activa	11.053	1.582	13	2.171	0	10.451
Totaal	58.377	13.154	408	13.126	0	57.996

Tabel 7.4 Immateriële vaste activa – verloopoverzicht 2024 (bedragen x € 1.000,-)

Conform het Waterschapsbesluit wordt de post onderzoek en ontwikkeling afzonderlijk toegelicht. In het volgend overzicht worden de projecten met uitgaven > € 50.000 in 2024 nader toegelicht:

	Project	Toelichting 2024	uitgaven 2024 netto
800506	Leiding werk AWP 4e Inspectiereeks	Betreft periodieke leidinginspectie. In dit geval de 4e reeks. Het object betreft de AWP-leiding welke is gelegen tussen Moerdijk en Waarde. De doelstelling is het vaststellen van de staat van de leiding waarmee aanbevelingen kunnen worden gedaan voor eventuele instandhoudingsinvesteringen.	€ 852.202
800662	Onderzoek baggeren landelijk gebied krekken en beken	Dit betreft regulier conditionerend onderzoek voor baggeren.	€ 53.763
800674	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2021	Monitoring van de primaire waterkeringen ("dijken") van het waterschap is belangrijk voor de standzekerheid op langere termijn. In dit project realiseert het waterschap een monitoringsysteem, waarbij de meetwaarden input zijn voor een model voor monitoring van de dijken.	€ 94.244
800676	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2023	Monitoring van de primaire waterkeringen ("dijken") van het waterschap is belangrijk voor de standzekerheid op langere termijn. In dit project realiseert het waterschap een monitoringsysteem, waarbij de meetwaarden input zijn voor een model voor monitoring van de dijken.	€ 117.085

	Project	Toelichting 2024	uitgaven 2024 netto
800717	Realiseren Demo Installatie Vivianiet terugwinning op RWZI Nieuwveer (LIFE-project Phos4EU 101113877)	Het waterschap werkt aan de realisatie van een proeffabriek voor de terugwinning van vivianiet uit slib op RWZI Nieuwveer. Met de bouw van deze proeffabriek neemt ons waterschap een voortrekkersrol in de fosfaatterugwinning. Dit is een substantieel onderdeel in de bredere doelstelling om te komen tot een circulaire maatschappij. Door de bouw van een proeffabriek wordt een push gegeven aan de verdere doorontwikkeling en wereldwijde verspreiding van deze technologie. Dit gebeurt in samenwerking met partners van verschillende achtergrond, en met financiële ondersteuning van Europese subsidie.	€ 140.582
800779	Uitvoeren trajectaanpak HWBP voor dijktraject GEA/WAD	De beoordelingsronde II van de primaire waterkeringen ("dijken") van het waterschap gaf aan dat de dijken langs het Wilhelminakanaal, de Amertak en de Donge niet op alle vlakken voldoen. De trajectaanpak brengt dit nader in beeld inclusief relevante ontwikkelingen in het gebied nabij deze dijken. Dit leidt tot het programmeren van de noodzakelijke dijkverbeteringen bij het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).	€ 95.642
800833	Onderzoek en uitvoering kleinschalige maatregelen bestrijding blauwalg	Om Blauwalgenoverlast tegen te gaan worden (in samenwerking met de gemeente) locatiespecifieke watersysteemanalyses uitgevoerd naar oorzaken en mogelijke oplossingen. Ook worden proeven (bijvoorbeeld laboratoriumproeven en enclosureproeven in het veld) uitgevoerd om te testen of maatregelen werken en welke maatregelen het beste werken. Pas daarna worden (in overleg en samenwerking met de gemeente) maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd. Op deze manier zijn al meerdere waterpartijen aangepakt met structurele maatregelen en is daar de blauwalgoverlast verdwenen. In vervolg op een prijsvraag van STOWA/WSBD/Waternet loopt bij de Binnenschelde momenteel een één jaar durende pilot (2024-2025) om een nieuwe waterzuiveringstechniek op fosfaat verwijdering te testen (in samenwerking met gemeente Bergen op Zoom en provincie Noord-Brabant).	€ 220.732

	Project	Toelichting 2024	uitgaven 2024 netto
800860	Uitwerken Stappenplan Risicobeheersing Waterveiligheid	Waterveiligheid kan het waterschap garanderen als de risico's beperkt en beheerst zijn. Daarom ontwikkelt het waterschap een stappenplan voor risicobeheersing voor risico's voor de primaire waterkeringen ("dijken") van het waterschap en werkt dit stappenplan uit naar een praktische werkwijze en hiervoor benodigde tooling.	€ 53.000
800911	Planproject toekomstbestendige RWZI's nav ketenplan	"Binnen het project worden voor 5 RWZI's toekomstbestendige plannen uitgewerkt in separate studies. Ieder plan bevat meerdere varianten waarin is uitgewerkt hoe aan de doelen en ambities van het waterschap bijgedragen kan worden en welke extra investeringen hier tegenover staan. De plannen voor RWZI's Nieuw-Vossemeer en Baarle Nassau zijn inmiddels uitgewerkt. Aan de plannen voor RWZI's Halsteren, Dongemond en Rijen wordt gewerkt.	€ 64.565

Tabel 7.5 Overzicht post onderzoek en ontwikkeling

II Materiële vaste activa

Materiële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek-waarde 1-1-2024	Verschuiving tussen categorieën op 1-1	Boekwaarde 1-1-2024
Gronden en terreinen	14.845	0	14.845
Vervoermiddelen	561	0	561
Machines/apparaten/werktuigen	5.243	-50	5.193
Bedrijfsgebouwen	29.272	50	29.322
Woonruimten	238	0	238
Grond, weg- en waterbouw- kundige werken:			
- Waterkeringen	67.428	884	68.312
- Watergangen/kunstw./gemalen	107.178	-938	106.241
- Zuiveringstechnische werken	0	0	
> Transportsystemen	133.650	-170	133.480
> Zuiveringsinstallaties	86.387	-86	86.301
> Slibverwerkingsinstallaties	19.106	-142	18.964
- Vaarwegen en havens	11.834	0	11.834
Overige materiële vaste activa	1.367	0	1.367
nog te ontvangen facturen	3.154	0	3.154
Totaal	480.263	-452	479.811
In exploitatie	392.395		392.395
Onderhanden werk	87.867	-452	87.416
Totaal	480.263	-452	479.811

Tabel 7.6 Materiële vaste activa – verschuivingen per 1 januari (bedragen x € 1.000,-)

Materiële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ring	Subsidie/ Bijdrage derden	Afschrij- ving	Desinve- st-ering/ ver- koop	Boek- waarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	14.845	2.251	1	135	1.420	15.541
Vervoermiddelen	561	0	0	460	0	101
Machines/apparaten/werktuigen	5.193	2.345	0	761	61	6.716
Bedrijfsgebouwen	29.322	799	4	1.482	46	28.589
Woonruimten	238	0	0	9	0	228
Grond, weg- en waterbouw- kundige werken:						
- Waterkeringen	68.312	24.127	4.691	1.457	0	86.291
- Watergangen/kunstw./gemalen	106.241	16.137	8.362	6.443	0	107.572
- Zuiveringstechnische werken						
> Transportsystemen	133.480	11.126	27	10.174	181	134.224
> Zuiveringsinstallaties	86.301	12.036	5	8.630	0	89.702
> Slibverwerkingsinstallaties	18.964	504	0	1.690	2	17.776
- Vaarwegen en havens	11.834	5.707	1.897	1.067	0	14.577
Overige materiële vaste activa	1.367	0	0	70	0	1.297
nog te ontvangen facturen	3.154	-1.813	0			1.341
Totaal	479.811	73.219	14.987	32.278	1.710	503.955
In exploitatie	392.395					445.994
Onderhanden werk	87.416					57.961
Totaal	479.811	0	0	0	0	503.955

Tabel 7.7 Materiële vaste activa verloopoverzicht 2024 (bedragen x € 1.000,-)

Per 31-12-2024 bedraagt de boekwaarde € 504 miljoen, waarvan € 58 miljoen in nog lopende projecten.

In de rij 'Nog te ontvangen facturen' in tabel 7.7 wordt een bedrag opgenomen van de prestaties die in het boekjaar zijn geleverd, maar waarvoor aan het einde van het jaar nog geen factuur van de leverancier is ontvangen. De boekwaarde per 31-12-2024 is lager dan de boekwaarde per 1-1-2024 en hierdoor wordt in het verloopoverzicht een negatief bedrag gepresenteerd.

Momenteel zijn er 2 rechten van erfpacht op materiële activa gevestigd.

- Project Vierde Bergboezem.

In 2012 zijn in het kader van natuurontwikkeling en natuurbeheer uit dit project gronden in erfpacht gegeven bij Staatsbosbeheer voor de duur van 30 jaar. Staatsbosbeheer betaalt hiervoor geen vergoeding.

- Projecten Zwarte Sloot en Zoekse Loop

In 2018 is het recht van erfpacht voor de duur van 30 jaar gevestigd op de percelen Rucphen U 160, Rucphen U 361, Rucphen U 1364, Rucphen U 1386, Zundert L 320 en Zundert L 352. Erfpachter is de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. De vereniging betaalt daarvoor geen vergoeding. In bestuurlijk overleg met de gemeenten Zundert en Rucphen is afgesproken dat het waterschap als pilot voor de projecten ecologische verbindingzones Zwarte Sloot en Zoekse Loop wil meewerken aan een eigendomsoverdracht aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Aan het einde van de erfpachtstermijn wordt het eigendom tegen een bedrag van € 1 overgedragen.

In 2024 zijn er geen nieuwe erfpachtovereenkomsten afgesloten.

Een overzicht van de lopende projecten met de restantkredieten en de verwachte afloop na 2024 is in bijlage 8 opgenomen.

De verzekerde waarde van de opstallen en inventaris in 2024 is € 818 miljoen. Ten opzichte van 2023 is een indexering toegepast conform de Troostwijk index van 4,45% voor opstallen en 7,12% voor de inventaris. Daarnaast is begin 2024 het bestand opnieuw beoordeeld met het onderhoudsbeheerssysteem om de juiste opstallen te verzekeren. Dit heeft voor mutaties gezorgd.

III Financiële vaste activa

Financiële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2024	Toename	Afschrijving / aflossing	Desinvest ering/ verkoop	Boek- waarde 31-12-2024
<u>Kapitaalverstrekkingen aan bedrijven</u>					
NV Slibverwerking Noord-Brabant					
- Aandelen SNB	645	0	0	-	645
- Agio	1.707	0	122	-	1.585
- Bouwrente	587	0	50	-	536
Aandelen NV Nederlandse Waterschapsbank	308	0	0		308
Aandelen Aquaminerals	56	0			56
<u>Overige uitzettingen > 1 jr</u>	-				-
Totaal financiële vaste activa	3.303	-	172	-	3.131

Tabel 7.8 Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000,-)

NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) In totaliteit is door waterschap Brabantse Delta oorspronkelijk € 1,27 miljoen aandelenkapitaal en € 35,7 miljoen agio gestort. Het aandeel bedroeg zowel in het aandelenkapitaal als agio 28%. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt nu 14,51%. Dit is door de tijd heen gewijzigd door toe- en uittreden van verschillende waterschappen. Op 12 december 2024 werd in de algemene vergadering van aandeelhouders besloten tot een agio-uitkering van € 121.939.

Aandelen Nederlandse Waterschapsbank: Waterschap Brabantse Delta heeft € 308.000 gestort in het aandelenkapitaal van de N.V. Nederlandse Waterschapsbank. Per 31 december 2024 bestaat het bezit uit:

- 1.796 Aandelen A 100% volgestort
- 220 Aandelen A 200% volgestort
- 483 Aandelen B 25% gestort

Op basis van het gewogen gemiddelde heeft waterschap Brabantse Delta een aandeel van 4,7%.

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders is het vastgestelde dividend over boekjaar 2023 € 60 miljoen. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta hierin bedraagt € 2,55 miljoen.

VLOTTENDE ACTIVA

IV Liquide middelen

Liquide middelen bedragen x €1.000	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
Tegoeden van banken en kassaldo	1	1
Rekening-courant Schatkistbankieren	-	-
Totaal liquide middelen	1	1

Tabel 7.9 Liquide middelen (bedragen x € 1.000,-)

Op 15 december 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het gaat daarbij om de middelen die het waterschap niet onmiddellijk nodig heeft voor de publieke taak. Het waterschap heeft daartoe in 2013 een nieuwe bankrekening geopend, die is gekoppeld aan het ministerie van Financiën. Zie § 7.5 “Wet verplicht schatkistbankieren” voor het drempelbedrag en de gemiddeld aangehouden bedragen in de schatkist per kwartaal in 2024.

V Kortlopende vorderingen

Kortlopende vorderingen <i>bedragen x €1.000</i>	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
Vorderingen op belastingdebiteuren	13.105	12.044
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	52	133
Overige vorderingen	3.822	3.500
Totaal kortlopende vorderingen	16.979	15.677

Tabel 7.10 Kortlopende vorderingen (bedragen x € 1.000,-)

Belastingdebiteuren

Dit betreft de reeds op kohier uitgebrachte aanslagen. In de onderstaande tabel staan de nog definitief vast te stellen aanslagen verminderd met de verwachte correcties op reeds opgelegde aanslagen.

Jaar	Belasting- debiteuren WVO Zuiverings- heffing	Belasting- debiteuren Ingezetenen	Belasting- debiteuren Omslag gebouwd	Totaal	Ingeschatte dubieuze debiteuren	Per saldo
2015	1	1	0	2	2	-
2016	3	1	0	4	4	-
2017	6	3	1	10	10	-
2018	23	6	3	32	32	-
2019	44	15	7	67	67	-
2020	97	37	14	147	110	37
2021	161	64	24	249	62	187
2022	319	108	45	472	94	378
2023	1.334	195	97	1.627	592	1.035
2024	5.768	1.748	2.384	9.900	743	9.085
Totaal	7.757	2.178	2.575	12.510	1.717	10.793

Tabel 7.11 Belastingdebiteuren (bedragen x € 1.000,-)

Te ontvangen belastingopbrengsten van BWB <i>bedragen x €1.000</i>	Totaal	Ingeschat oninbaar	Per saldo
Te ontvangen belastingopbrengsten	2.452	140	2.312
Totaal te ontvangen belastingopbrengsten	2.452	140	2.312

Tabel 7.12 Te ontvangen belastingopbrengsten van BWB (bedragen x € 1.000,-)

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt in totaal € 2,203 miljoen, waarvan € 1,717 miljoen betrekking heeft op de dubieuze belastingdebiteuren en de daarbij behorende dubieuze debiteuren op vervolgingskosten € 0,140 miljoen. Verder heeft het bedrag van € 0,346 miljoen betrekking op de post debiteuren.

VI Overlopende activa

Overlopende activa <i>bedragen x €1.000</i>	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
Te vorderen		
Vooruitbetaalde crediteuren	1.052	1.330
Nog te ontvangen belastingen	1.678	1.820
Te vorderen subsidies en bijdragen van derden	13.756	7.246
Totaal te vorderen	16.486	10.396

Tabel 7.13 Overlopende activa (bedragen x € 1.000,-)

Te vorderen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000,-)	Boekwaar -de 31- 12-2023	Toe- voe- ging	Ont- van- gen	Boekwaar de 31-12- 2024
EU				
Life subsidie Phos4eu ViviMag	0	250	0	250
Interreg - Otter over de grens	0	250	0	250
Totaal EU	0	500	0	500
Rijk				
EVZ's Tilburg (POP3)	109	0	0	109
Aanpassing waterhuishouding Waalwijk	1.791	0	0	1.791
Water tussen Wal en Schelde (Deltafonds)	0	11	0	11
Vispassages 2022-2027	833	3.867	0	4.700
Totaal Rijk	2.733	3.878	0	6.611
Provincie				
EVZ Boomkikker Gilze Rijen Biodiversiteit	83	0	83	0
EVZ Boomkikker Alphen-Chaam Biodiversiteit	7	0	7	0
EVZ Boomkikker Breda Biodiversiteit	103	0	103	0
Bijdragereregeling Water & Bodem (MOK 2 ^e tranche)	0	319	0	319
Inhaalslag baggeren vaarwegen	0	1.897	1.750	147
Water tussen Wal en Schelde	0	19	0	19
GGA Regievoering	15	0	15	0
Totaal Provincie	208	2.235	1.958	485
Overige decentrale lichamen				
Realisatie EVZ Laakse Vaart gemeente Etten-Leur	10	0	10	0
Realisatie EVZ Landstad De Baronie gemeente Alphen Chaam	33	0	0	33
Realisatie EVZ Landstad De Baronie gemeente Baarle Nassau	11	29	0	40
Realisatie EVZ Landstand de Baronie gemeente Etten- Leur	109	0	0	109
Realisatie EVZ landstand De Baronie gemeente Gilze Rijen	46	0	0	46
Realisatie EVZ Landstad De Baronie gemeente Zundert	4	27	0	31
Realisatie EVZ Boomkikker gemeente Gilze en Rijen Boomkikker	37	0	0	37
Realisatie EVZ Boomkikker gemeente Alphen Chaam	19	0	0	19
Baggeren stedelijk water gemeente Bergen op Zoom	34	0	0	34
Baggeren stedelijk wateren gemeente Waalwijk	0	24	0	24
Baggeren stedelijk wateren gemeente Tilburg	32	0	0	32
Baggeren stedelijk wateren gemeente Breda	0	39	0	39

Te vorderen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000,-)	Boekwaar -de 31- 12-2023	Toe- voe- ging	Ont- van- gen	Boekwaar de 31-12- 2024
Baggeren stedelijk wateren gemeente gemeente Moerdijk	0	34	0	34
Baggeren stedelijk wateren gemeente Dongen	0	16	0	16
Baggeren stedelijk wateren gemeente Steenbergse Vliet	0	20	0	20
Realisatie EVZ Terheijden gemeente Drimmelen	15	4	0	19
Cruijslandse kreken gemeente Steenbergse Vliet	0	50	0	50
EVZ Reinierpolder, Steenbergse Vliet gemeente Steenbergse Vliet	0	45	0	45
Onderzoek en kleinschalige maatregelen bestrijding blauwalg gemeente Bergen op Zoom	0	17	0	17
Uitvoering inrichting natte natuurparel Noordrand Midden	0	11	0	11
Green Quays UIA gemeente Breda	11	0	10	1
Totaal overige decentrale overheden	361	316	20	657
Overigen				
Groen Ontwikkelfonds EVZ Laakse Vaart	8	19	27	0
Groen Ontwikkelfonds EVZ Boomkikker Gilze en Rijen	180	0	0	180
Groen Ontwikkelfonds EVZ gem. Alphen-Chaam	95	0	0	95
Groen Ontwikkelfonds EVZ deel waterschap, Breda	404	0	0	404
Groen Ontwikkelfonds EVZ deel gemeente, Breda	930	0	0	930
Groen ontwikkelfonds EVZ Bleekloop	140	0	4	136
Noordrand Midden grondverwerving projectdeel West (GOB)	525	0	83	442
NNP Noordrand Midden Staatsbosbeheer	781	117	0	898
Groen Ontwikkelfonds, EVZ Reinierpolder, Steenbergse Vliet	85	46	0	131
Groen Ontwikkelfonds, Realisatie EVZ Terheijden	43	0	0	43
Groen Ontwikkelfonds, Alphen Chaam EVZ Landstad De Baronie	57	0	0	57
Groen Ontwikkelfonds, Baarle Nassau, Realisatie EVZ Landstad De Baronie	8	44	0	52
Groen Ontwikkelfonds, Etten-Leur EVZ Landstad De Baronie	398	0	0	398
Groen Ontwikkelfonds, Gilze en Rijen EVZ Landstad De Baronie	117	0	0	117
Groen Ontwikkelfonds, Zundert EVZ Landstad De Baronie	0	103	0	103
Noordrand Midden GOB inrichting Zwermvelden (GOB)	0	978	50	928
Noordrand Midden West gronden vanaf 2022 (GOB)	0	361	0	361
Noordrand Midden, inrichting Zwartenbergse Polder (GOB)	56	0	56	0
Blue Deal Argentinië	117	117	45	189
Water tussen Wal en Schelde	0	39	0	39
Totaal overigen	3.944	1.824	265	5.503
Totaal te vorderen subsidies en bijdragen van derden	7.246	8.753	2.243	13.756

Tabel 7.14 Te vorderen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000,-)

7.3.2 Toelichting op de passiva

VII Eigen vermogen

In de vergadering van het algemeen bestuur van 25 november 2020 is het reserve- en voorzieningenbeleid opnieuw vastgesteld met als datum van ingang 4 december 2020. In 2024 is de nota reserves en voorzieningen geactualiseerd. Het nieuwe beleid is per 2025 ingegaan.

A Reserves

Algemene reserve/calamiteitenreserve

Het waterschap hanteert per taak een algemene/calamiteitenreserve. Deze reserves hebben geen specifieke bestemming en fungeren als algemeen 'weerstandsvermogen' van het waterschap. Rest risico's, waarvoor geen beheersmaatregelen zijn of kunnen worden voorzien, kunnen hiermee worden afgedekt. Voor risico's die redelijkerwijs zijn in te schatten worden voorzieningen gevormd of er wordt een keuze gemaakt wel of niet verzekeren. De norm voor het weerstandsvermogen (1,2 x omvang bekende risico's) is steeds beschikbaar als algemene bufferruimte voor calamiteiten/risico's, zie § 1.10 Weerstandsvermogen.

Algemene reserve werkloosheidsuitkeringen

Vanuit deze bestemmingsreserve worden tekorten op de voorziening werkloosheidsuitkeringen personeel en/of bestuur aangevuld. Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden. De bepalingen uit de Wet Werkloosheid zijn nu van toepassing. Er is nu sprake van WW-uitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Deze uitkeringen komen voor rekening van het waterschap. Het waterschap blijft dus risicodragend. In 2024 is er € 0,229 miljoen uit deze reserve onttrokken en toegevoegd aan de voorziening. Per 31 december 2024 bedraagt de reserve € 0,614 miljoen.

Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid (DFB)

In de Kadernota 2017-2026 heeft het waterschap beleid ontwikkeld ter verbetering van de schuldpositie. Er zijn duurzame maatregelen genomen om de groei van de schulden te beperken. Deze maatregelen leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen zonder grote tariefstijgingen, is bij de Kadernota 2017-2026 besloten om (toekomstige) financiële meevallers apart te zetten in een bestemmingsreserve. In het Bestuursakkoord 2019-2023 is de afspraak opgenomen dat financiële meevallers voortaan gelijkmatig worden verdeeld over extra ambities en duurzaam financieel beleid. De bestemmingsreserves DFB Watersystemen en Zuiveringsbeheer worden tot de weerstandscapaciteit gerekend. In paragraaf 1.4 'Resultaat exploitatie 2024' worden onder het kopje 'Toelichting op de resultaatbestemming' de voorgestelde onttrekkingen en toevoegingen aan de bestemmingsreserve toegelicht.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (artikel 4.8 a. Waterschapsbesluit). De waterschappen zijn vrij zelf te bepalen welke reserves tot de weerstandscapaciteit gerekend worden. Bij waterschap Brabantse Delta omvat de weerstandscapaciteit de algemene/calamiteitenreserves, de tariefregulatie reserves en de bestemmingsreserves Duurzaam financieel beleid. Voor de weerstandscapaciteit per wettelijke taak zie paragraaf 1.10 Weerstandsvermogen.

Verloop weerstandscapaciteit 2024	Stand 31-12-2023	Verwerking resultaat 2023	Mutaties 2024	Stand 31-12- 2024
Algemene reserve/calamiteitenreserve WS	1.979		210	2.189
Algemene reserve/calamiteitenreserve ZB	3.179		246	3.425
Algemene reserve/WW uitkeringen WS	421		-114	307
Algemene reserve/WW uitkeringen ZB	421		-114	307
Totaal algemene/calamiteitenreserves	6.000		228	6.228
Egalisatiereserve Watersysteembeheer	10.894	-233	-96	10.564
Egalisatiereserve Zuiveringsbeheer	3.628	2.524	-132	6.020
Totaal egalisatiereserves	14.522	2.291	-228	16.584
Bestemmingsreserve DFB WS	4.445	735		5.181
Bestemmingsreserve DFB ZB	989	529		1.518
Totaal bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	5.434	1.264		6.699
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	25.956	3.555	-	29.511

Tabel 7.15 Verloop weerstandscapaciteit 2024 (bedragen x € 1.000,-)

Overige bestemmingsreserves

Overige bestemmingsreserves	Stand 31-12- 2023	Resultaat 2023	Mutaties 2024	Stand 31-12- 2024
Bestemmingsreserve cloudsoftware	0	500		500
GR Muskusrattenbestrijding NBR	23		-23	0
Onderhoud waterstaatswerken overdracht RWS 2021-2024	224		-186	38
Totaal overige bestemmingsreserves	247	500	-209	538

Tabel 7.16 Overige bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000,-)

Bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

In 2010 is bij de overdracht van de muskus-en beverrattenbeheer van de provincie Noord-Brabant een bijdrage van ca. € 1,7 miljoen ontvangen voor de uitvoering van het Sociaal Statuut. Uit die bijdrage werd destijds een voorziening gevormd. Bij het vaststellen van de begroting 2021 is door het algemeen bestuur besloten 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) af te splitsen in een bestemmingsreserve. Het resterende 2/3 deel van de waterschappen Aa en Maas en De Dommel blijft als voorziening gehandhaafd. In de periode 2021-2024 worden deze bestemmingsreserve en het resterende deel van de voorziening ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project 'Terugdringen tot aan de Landsgrens'. Conform de begroting is in 2024 € 23.000 vrijgevalen naar de exploitatie. De bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding is op 31-12-2024 nihil.

Bestemmingsreserve Onderhoud waterstaatwerken overdracht Rijkswaterstaat 2021-2024

Bij de overdracht van waterstaatswerken in 2021 van Rijkswaterstaat naar het waterschap is een afkoopsom van € 0,606 miljoen ontvangen bestaande uit:

- Een bedrag van € 0,523 miljoen voor de verbetering van de waterkeringen Markkanaal en Drongelense Kanaaldijk. Hiervoor zijn projecten opgenomen in het Investeringsplan 2023-2028.
- Een bedrag van € 0,832 miljoen voor achterstallig onderhoud, gewinningsbijdragen en het uitvoeren van maatregelen toetsing voor het Markkanaal, het Oude Maasje, het Zuiderkanaal en de Drongelense Kanaaldijk. In de vergadering van het algemeen bestuur van 24 november 2021 is besloten van het bedrag van € 0,832 miljoen in 2021 een bestemmingsreserve te vormen voor het

onderhoud van de genoemde waterstaatswerken in de jaren 2021 tot en met 2024. In 2024 is een bedrag van € 0,186 miljoen onttrokken aan de reserve. Per 31-12-2024 resteert € 0,038 miljoen.

B Nog te bestemmen resultaat

In hoofdstuk 1 Verslag ter verantwoording van het financieel beheer is het voorstel tot bestemming van het resultaat 2024 (€ 1,1 miljoen negatief) opgenomen.

VIII Voorzieningen

Voorzieningen zijn verplichtingen en risico's waarvan de omvang en/of tijdstip van nakoming niet exact te bepalen zijn, maar die wel redelijkerwijs zijn in te schatten. In onderstaande tabel is het verloop van de voorzieningen in 2024 in beeld gebracht.

Voorzieningen	Stand 31-12- 2023	Mutaties 2024			Stand 31-12-2024
		Toevoe- gingen	Vrijval	Onttrekkingen/ aanwendungen	
<u>Voorzieningen</u> <u>arbeidsgerelateerde</u> <u>verplichtingen</u>					
WW uitkeringen personeel	98	119		-65	153
APPA-uitkeringen bestuur		110		-53	57
GR Muskusrattenbestrijding NBR	46		-46		0
Pensioenen bestuur	2.721	519		-237	3.003
<u>Voorzieningen</u> <u>onderhoudswerkzaamheden</u>					
Zandfilter Efteling	14		-14		0
Totaal voorzieningen	2.880	748	-60	-355	3.212

Tabel 7.17 Voorzieningen (bedragen x € 1.000,-)

Voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel

Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden en zijn de bepalingen uit de Wet Werkloosheid van toepassing. Er is nu sprake van werkloosheidsuitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Het waterschap is risicodragers en een voorziening blijft daardoor noodzakelijk. Vanuit deze voorziening worden de reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen van voormalig personeel betaald. Jaarlijks wordt beoordeeld of de voorziening nog toereikend is om de aanspraken op uitkeringen te kunnen nakomen. Per 31-12-2024 is een voorziening benodigd van € 0,153 miljoen. Vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen is een toevoeging van € 0,119 miljoen gedaan om de voorziening op de gewenste hoogte te brengen. De verhoging is noodzakelijk omdat er in 2024 voormalig werknemers in aanmerking zijn gekomen voor een werkloosheidsuitkering voor een langere resterende looptijd dan voorgaand jaar.

Voorziening APPA-uitkeringen bestuur

Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden en zijn de bepalingen uit de Wet Werkloosheid van toepassing. Er is nu sprake van werkloosheidsuitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Voor bestuurders is de regeling APPA van toepassing. Het waterschap is risicodragers en een voorziening blijft daardoor noodzakelijk. Vanuit deze voorziening worden de reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen van bestuur betaald. Jaarlijks wordt beoordeeld of de voorziening nog toereikend is om de aanspraken op uitkeringen te kunnen nakomen. Per 31-12-2024 is een voorziening benodigd van € 0,57 miljoen. Vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen is een toevoeging van € 0,110 miljoen gedaan om de voorziening op de gewenste hoogte te brengen. De verhoging is noodzakelijk omdat er in 2024 voormalig bestuurders

in aanmerking zijn gekomen voor een werkloosheidsuitkering voor een langere resterende looptijd dan voorgaand jaar.

Voorziening GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Dit betreft het resterende 2/3 deel van de voorziening waarop de waterschappen Aa en Maas en De Dommel aanspraak kunnen maken, nadat het in 2020 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) is afgesplitst naar een bestemmingsreserve. In de periode 2021-2024 wordt deze voorziening ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project 'Terugdringen tot aan de Landsgrens'. De besturen van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas hebben daarmee ingestemd. Conform de begroting is in 2024 een bedrag van € 46.000 vrijgevallen. De voorziening is ultimo 2024 nihil.

Voorziening Pensioenen bestuur

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) hebben voormalige leden van het dagelijks bestuur en hun nabestaanden recht op pensioen. De voorziening is bepaald op basis van erkende actuariële grondslagen. Aan een extern bureau wordt jaarlijks een opdracht verstrekt om de grootte van de benodigde voorziening te bepalen. Per 31-12-2024 bedroeg de voorziening € 3,003 miljoen.

Voorziening zandfilter

Op basis van het in 2024 nieuw ingegane contract is er geen sprake van een voorziening. De verplichting (zijnde een vooruit ontvangen bedrag) wordt in de vlottende passiva bijgehouden en is aldaar in deze jaarrekening verwerkt. Per 31-12-2024 bedraagt het saldo van deze voorziening daardoor nihil.

IX Vaste schulden

Vaste schulden	Stand 31-12-2023	Nieuwe leningen / Lease	Aflossing	Stand 31-12-2024
Verloop geldleningen	472.149	60.000	-22.020	510.129
Langlopende leaseverplichting	64		-64	0
Totaal vaste schulden	472.213	60.000	-22.084	510.129

Tabel 7.18: Vaste schulden (bedragen x € 1.000,-)

Leningen

Gedurende het boekjaar 2024 zijn er vier nieuwe langlopende leningen afgesloten.

- een lineaire lening van € 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar en rentepercentage van 3,000%
 - een lineaire lening van € 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar en rentepercentage van 3,005%
 - een lineaire lening van € 20 miljoen met een looptijd van 10 jaar en rentepercentage van 2,450%
 - een lineaire lening van € 20 miljoen met een looptijd van 10 jaar en rentepercentage van 2,390%
- De totale rentelast van de langlopende leningen bedroeg in 2024 € 9,6 miljoen.

Langlopende leaseverplichtingen

In 2019 zijn er een viertal leaseovereenkomsten aangegaan. Deze zijn destijds afgesloten ter financiering van hardware (MVA). In 2024 zijn de laatste twee van deze leaseovereenkomsten volledig afgeschreven.

X Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden <i>bedragen x €1.000</i>	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
Rekening Courant	9.711	15.059
Belastingen en sociale lasten	4.587	4.001
Leveranciers	5.913	14.328
Overige overheden en verbonden partijen	886	2.861
Totaal te betalen	21.097	36.249

Tabel 7.19: Netto vlottende schulden (bedragen x € 1.000,-)

Er is uit liquiditeit overwegingen aan het einde van 2024 relatief veel uitbetaald aan leveranciers, waardoor de schuld aan leveranciers lager is dan voorgaand jaar.

De schuld aan overige overheden en verbonden partijen is met name lager doordat de rijksfactuur voorgaand jaar per balansdatum nog niet was voldaan en dit jaar wel.

XI Overlopende schulden

Overlopende passiva	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
<i>Te betalen</i>		
Rente langlopende leningen	2.647	2.121
Restant verlof	5.453	2.807
Afrekening Aquon	39	111
RVU verplichting CAO regeling	152	0
Verontreinigingsheffing Rijk	574	412
Te ontvangen projectfacturen	1.442	3.154
Te betalen salarissen	150	111
Overig nog te betalen	6.408	1.501
Totaal te betalen	16.866	10.217

Tabel 7.20: Overlopende passiva (bedragen x € 1.000,-)

Het restant verlof is in 2024 aanzienlijk hoger dan in 2023. Voor een toelichting hieromtrent wordt verwezen naar paragraaf 1.6 Incidentele baten en lasten.

De post Overig nog te betalen bestaat met name uit: nog te ontvangen exploitatiefacturen (5,1 miljoen euro), terug te betalen subsidies (0,6 miljoen euro).

Op grond van het Waterschapsbesluit wordt inzicht gegeven in de vooruit ontvangen subsidies en bijdragen die dienen ter financiering van investeringen en exploitatiekosten in komende jaren.

Overlopende passiva	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2023
<i>Vooruit ontvangen</i>		
Subsidies EU	1.095	1215
Subsidies Rijk	9.597	7.694
Subsidies provincie	5.195	4.732
Bijdragen overige decentrale overheden	2.288	2008
Overige subsidies en bijdragen	71	97
Totaal vooruit ontvangen	18.246	15.746
Totaal overlopende passiva	35.112	25.963

Tabel 7.21: Overlopende passiva (bedragen x € 1.000,-)

Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen van derden	Boekwaar de 31-12-2023	Ontvan-gen	Vrijgeval-len	Boekwaar de 31-12-2024
EU				
Life subsidie Phos4eu ViviMag	1.215	0	120	1.095
Totaal EU	1.215	0	120	1.095
Rijk				
Afkoopsom extrta maatregelen a.g.v. VZM waterberging				
a.g.v. VZM waterberging	341	0	341	0
Participatief monitoren PAN-polders	0	13	8	5
Impulsregeling Deltaplan Agrarisch				
Waterbeheer 2023-2027	0	90	90	0
Afkoopsom overdracht waterstaatswerken	5.232	0	89	5.143
HWBP Willemstad Noordschans (voorverkenningfase)	0	0	70	-70
HWBP Willemstad Noordschans (verkenningfase)	899	876	741	1.034
HWBP Standhazensedijk (verkenningfase)	272	0	0	272
HWBP Standhazensedijk (uitwerkingsfase)	655	0	302	353
HWBP Standhazensedijk (realisatiefase)	0	2.538	2.215	323
HWBP Moerdijk Drimmelen (Voorverkenningfase)	265	0	175	90
HWBP Moerdijk Drimmelen (Verkenningfase)	0	2.711	723	1.988
Inhaalslag baggeren vaarwegen	0	102	102	0
Regeling uitvoeringskosten NPLG waterschappen	0	100	35	65
Aanleg en automatiseren stuwen en inlaten	0	250	0	250
Water tussen Wal en Schelde (Deltafonds)	4	11	14	1
Klimaatneutraliteit, versnellingsprogramma lachgas	26	131	14	143
Totaal Rijk	7.694	6.822	4.919	9.597
Provincie				
Inhaalslag baggeren vaarwegen	32	1.750	1.782	0
Nautisch beleidsplan Vaarwegen	0	85	21	64
Uitvoering inrichting natte natuurplein				
Westelijke Langstraat	661	0	661	0
Aanpassing Waterhuishouding Waalwijk	291	0	291	0
Meetnet Ulvenhoutsebos	5	0	5	0
Water in balans	482	0	70	412
Kwelwater Ulvenhoutse bos	32	21	53	0
Watersysteemherstel Heiloo Ossendrecht	190	190	64	316
Klimaat robuust landelijk gebied	14	14	26	2
Stuw Markiezaatsmeer	0	332	229	103
Deltafonds hoge zandgronden Noord-Brabant	705	0	705	0
Programma klimaat robuuste zoetwatervoorziening	668	0	270	398
Onderzoek en uitvoering kleinschalige maatregelen				
bestrijding blauwalg	0	67	17	50

Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen van derden	Boekwaar de 31-12-2023	Ontvan-gen	Vrijgeval-len	Boekwaar de 31-12-2024
Bijdrageregeling water & bodem (MOK, 1e tranche)	1.539	3.185	1.043	3.681
Extra capaciteit MOK	92	254	177	169
Water tussen Wal en Schelde	21	39	60	0
Totaal Provincie	4.732	5.937	5.474	5.195
Overige decentrale lichamen				
RES2030 Regio West Brabant	543	1.412	1.104	851
West Brabantse gemeenten project Meten en Monitoren	28	0	28	0
EVZ Boomkikker, Biodiversiteit - gemeente Breda	1.437	0	0	1.437
Totaal Overige decentrale lichamen	2.008	1.412	1.132	2.288
Overige				
Unie van Waterschappen (DWA) Blue Deal Argentinië	1	72	73	0
Inrichting EVZ Laakse Vaart, Groen Ontwikkelfonds	0	-24	-24	0
Recupa (Recirculatie zonder uitspoeling (via ZLTO))	9	0	9	0
Landelijk project Waterwegen	76	0	19	57
Noordrand Midden grondverwerving projectdeel West (SBB)	0	14	0	14
Water tussen Wal en Schelde (waterschap)	11	19	30	0
Totaal Overige	97	81	107	71
Totaal vooruit ontvangen subsidies/ bijdragen derden	15.746	14.252	11.752	18.246

Tabel 7.22: Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000,-)

Rapportage projectgebonden eigen bijdrage Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Onderdeel van de financiering van het HWBP is dat waterschappen die versterkingen van primaire waterkeringen uitvoeren op basis van de ingediende voorcalculatie 90% subsidie krijgen en zelf een projectgebonden eigen bijdrage (PGEB) van 10% dragen. De subsidieregeling van het HWBP vraagt dat de waterschappen risicodragend zijn. Bij een eventueel tekort, staat het waterschap zelf aan de lat voor meerkosten. Uitgezonderd zijn exogene risico's, zoals bijvoorbeeld wijzigingen in nationale rekenvoorschriften of wet- en regelgeving die bij het aanvragen van de subsidie niet konden worden voorzien.

Onderstaande rapportage gaat alleen over afgeronde HWBP projectfasen en laat zien of er na vaststelling van deze fase een overschot of een tekort is ten opzichte van de begrote PGEB. In 2024 zijn twee projectfasen vastgesteld. De rapportage ziet er als volgt uit (een positieve eindstand wijst op een overschot aan PGEB):

Project/ periode	Stand 01-01	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12
Periode 2014-2022	-	-	-	-
Periode 2023	201	-	-	201
Periode 2024	-	-	-	444
Standhazense Dijk planuitwerkingsfase	-	353	-	353
Moerdijk Drimmelen Voorverkenningsfase	-	91	-	91
Totaal overschot/ tekort PEGB t/m 2024	201	444	-	645

Tabel 7.23: Stand resultaten PGEB afgeronde projectfasen (bedragen x € 1.000,-)

7.4 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Borgstelling Unie van Waterschappen

De Nederlandse Waterschapsbank heeft aan de Unie van Waterschappen een geldlening verstrekt van € 6 miljoen met stortingsdatum 2 mei 2017 tegen een rentepercentage van 2,75%. De lening loopt tot 2 mei 2042 en is ter herfinanciering van de bestaande hypothecaire lening (rente: 4,28%). De lening is verstrekt onder voorwaarde van borgstelling door de leden van de Unie van Waterschappen. Voor de borgstelling geldt een verdeelsleutel die gebaseerd is op de contributiebijdrage 2017. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt 4,41%. Dit komt overeen met een borgstelling van € 265.000.

Garantstelling Aquon

In de GR Aquon is in artikel 38 Borgtocht opgenomen dat voor de aan Aquon verstrekte leningen iedere deelnemer jegens betreffende geldgever rechtstreeks aansprakelijk is conform zijn kostenaandeel in Aquon, op basis van de laatst vastgestelde verdeelsleutel. Aquon is in het verleden vier langlopende leningen aangegaan voor een totaalbedrag van € 9,65 miljoen. Aquon heeft in de periode 2022 - 2024 acht nieuwe leningen afgesloten ter financiering van de nieuwbouw in Houten. De waarde van de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer bedraagt per 31-12-2024 € 42,84 miljoen. Verder beschikt Aquon over een rekening-courant krediet van € 7 miljoen bij de Waterschapsbank.

Garantstelling provincie Noord-Brabant

In 2014 hebben de provincie Noord-Brabant en de Brabantse waterschappen afspraken gemaakt over het budget van water in het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Voor het onderdeel 'niet productieve investeringen voor water' is afgesproken dat de waterschappen zorgen voor een verplichte cofinanciering van 50%. Het waterschap heeft zich garant gesteld voor een bedrag van € 1,1 miljoen voor de tender die in 2017 is opengesteld. Na de openstelling heeft er nog een wijziging plaatsgevonden in de cofinanciering. Zowel de waterschappen als de provincie dragen ieder 25% bij aan de cofinanciering (i.p.v. 50% door de waterschappen).

Garantstelling SNB

SNB heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank een lening afgesloten, waarvoor waterschap Brabantse Delta garant staat voor maximaal de hoogte van het aandelenbezit van 14,51%. Tegenover deze garantiestelling heeft waterschap Brabantse Delta een recht van hypotheek ontvangen van SNB op de grond, gebouwen en installaties in Moerdijk.

Kredietlimiet rekening-courant Waterschapsbank

De maximale kredietlimiet van de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank bedroeg in 2024 € 80 miljoen.

Opdrachten investeringsprojecten

Met betrekking tot investeringsprojecten is per ultimo 2024 voor € 52,6 miljoen aan opdrachten verstrekt.

Huurovereenkomsten en leasecontracten

Het waterschap is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van deze verplichtingen.

Huurovereenkomsten

Het waterschap is een huurovereenkomst aangegaan met de volgende ingangsdatum, maandbedrag (incl. BTW) en looptijd:

- Huurovereenkomst Colorwave 650: ingangsdatum 1 oktober 2022, met een maandbedrag € 1.192 en een looptijd van 36 maanden.

Het waterschap heeft voor de dienstauto's in eigen beheer 134 onderhoudscontracten (reparatie, onderhoud en banden).

Leasecontracten

Het waterschap is een viertal leasecontracten aangegaan t.b.v. vervoersmiddelen met de volgende ingangsdata, maandbedragen (incl. BTW) en looptijden:

- Leasecontract 1 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 27 januari 2020, met een maandbedrag € 1.065 en een looptijd van 60 maanden.
- Leasecontract 2 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 17 november 2021, met een maandbedrag € 1.017 en een looptijd van 48 maanden.
- Leasecontract 3 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 21 juni 2024, met een maandbedrag van € 1.115 en een looptijd van 60 maanden.
- Leasecontract 4 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 30 oktober 2024, met een maandbedrag van € 909 en een looptijd van 60 maanden.

7.5 SCHATKISTBANKIEREN

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet HOF en de Regeling Schatkistbankieren, die is vastgelegd in de wet tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO). De regeling houdt in dat decentrale overheden en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen vanaf eind 2013 dienen aan te houden bij het ministerie van Financiën en niet langer bij private partijen. Als overtollige liquide middelen worden alle middelen boven het drempelbedrag aangemerkt. De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen en is altijd minimaal € 1.000.000. Het drempelbedrag voor 2024 bedraagt voor waterschap Brabantse Delta € 4.240.300. In onderstaande tabel is te zien dat in geen enkel kwartaal de drempel voor Schatkistbankieren is overschreden:

Gemiddeld aangehouden bedragen in 2024	Buiten 's Rijks schatkist	In 's Rijks schatkist
1 ^e kwartaal 2024	0	0
2 ^e kwartaal 2024	0	0
3 ^e kwartaal 2024	0	0
4 ^e kwartaal 2024	0	0

Tabel 7.22: Gemiddeld aangehouden bedrag in de schatkist per kwartaal in 2024 (bedragen x € 1.000,-)

7.6 WET NORMERING TOPINKOMENS

Gegevens 2024 <i>bedragen x € 1,-</i>	A.F.M. Meuleman
	Secretaris- directeur
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 167.142
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.282
Subtotaal	€ 190.424
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 190.424
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2023 <i>bedragen x € 1,-</i>	A.F.M. Meuleman
	Secretaris- directeur
Secretarisdirecteur	
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 158.654
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.415
Subtotaal	€ 181.069
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 181.069
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Tabel 7.23: Wet normering topinkomens gegevens over 2024 en 2023

De Wet normeringtopinkomens (WNT) is van toepassing op waterschap Brabantse Delta. Het voor waterschap Brabantse Delta toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 0,233 miljoen. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum bij een dienstverband met volledige duur (366 dagen) en volledige omvang (1,0 fte).

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

- Er zijn bij waterschap Brabantse Delta in 2024 geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan de topfunctionaris betaald.
- Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2024 een bezoldiging boven het toepasselijk WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.
- Er zijn in 2024 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.
- Er is in 2024 geen gebruik gemaakt van WNT-overgangsrecht en ook zijn er geen non-activiteitsregelingen getroffen voor de topfunctionarissen.
- Sinds 2018 is de zogenaamde anticumulatiebepaling in werking getreden. Dit houdt in dat, indien een leidinggevende topfunctionaris bij meerdere WNT-instellingen een leidinggevende topfunctie vervult, de instelling in de WNT verantwoording vermeldt welke topfunctionaris en welke WNT- instellingen het betreft. Bij waterschap Brabantse Delta is geen sprake van een leidinggevende topfunctionaris die bij meerdere WNT instellingen een leidinggevende topfunctie vervult.

7.7 NA BALANSDATUM VOORGEDANE ONTWIKKELINGEN

Er zijn geen inzichten die verkregen zijn ná 31 december 2024, maar vóór het vaststellen van de Jaarstukken 2024 die van belang zijn voor de financiële positie van het waterschap.

Bijlage 1: Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen <i>bedragen x € 1.000</i>	Stand ultimo 2023	Resultaat- bestemming Jaarrekening 2023	Stand primo 2024	Mutaties 2024			Stand ultimo 2024	Resultaat- bestemming Jaarrekening 2024	Stand na resultaat- bestemming
				Toevoe- gingen	Vrijval	Onttrek- kingen/ aan- wendingen			
1. Algemene reserve/calamiteitenreserve									
Algemene reserve Watersysteembeheer	1.979		1.979	210			2.189		2.189
Algemene reserve Zuiveringsbeheer	3.179		3.179	246			3.425		3.425
Reserve Werkloosheidsuitkeringen Watersysteembeheer	421		421			-114	307		307
Reserve Werkloosheidsuitkeringen Zuiveringsbeheer	421		421			-114	307		307
Totaal Algemene reserves	6.000		6.000	457	0	-229	6.228		6.228
2. Bestemmingsreserves									
Cloudsoftware	0	500	500				500	574	1.074
Duurzaam financieel beleid Watersysteembeheer	4.445	735	5.181				5.181	-379	4.801
Duurzaam financieel beleid Zuiveringsbeheer	989	529	1.518				1.518	447	1.965
GR Muskusrattenbestrijding NBr	23		23			-23	0		0
Overdracht waterstaatswerken Rijkswaterstaat	224		224			-186	38		38
Totaal Bestemmingsreserves	5.682	1.764	7.446	0	0	-209	7.237	642	7.879
3. Tariefegalisatiereserves									
Watersysteembeheer	10.894	-233	10.660			-96	10.564	-11	10.553
Zuiveringsbeheer	3.628	2.524	6.152			-132	6.020	-1.682	4.338
Totaal Tariefegalisatiereserves	14.522	2.291	16.812	0	0	-228	16.584	-1.693	14.891
4 Voorzieningen									
Voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel	98		98	119		-65	153		153
Voorziening APPA-uitkeringen bestuur	0		0	110		-53	57		57
Voorziening GR Muskusrattenbestrijding NBr	46		46		-46		0		0
Voorziening Pensioenen bestuur	2.721		2.721	516		-234	3.003		3.003
Voorziening Zandfilter	14		14			-14	0		0
Totaal Voorzieningen	2.880		2.880	745	-46	-367	3.212		3.212
Totaal Reserves en Voorzieningen Brabantse Delta	29.083	4.055	33.138	1.202	-46	-1.033	33.262	-1.051	32.211

Bijlage 2: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de taken

PROCES BGD	BBP Beheerproduct		2024 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Waterbeleid & Plannen	01120	1.2 Waterbeheersplan	99.702	89.732	0	9.970
Waterbeleid & Plannen	01150	1.5 Thema- en gebiedsgerichte plannen	2.594.864	2.205.634	0	389.230
Waterbeleid & Plannen	01155	1.6 Plannen afvalwaterketenbeleid	1.388.320	0	0	1.388.320
Waterbeleid & Plannen	03110	6.1 Peilbesluiten	388.632	388.632	0	0
Waterbeleid & Plannen	03120	6.2 Waterakkoorden	11.078	11.078	0	0
Waterbeleid & Plannen	06110	22.1 Beheer keurkwartet en VTH-beleid	102.017	91.815	10.202	0
Waterbeleid & Plannen	06410	27.1 Rioleringsplannen	25.849	12.924	0	12.924
Waterbeleid & Plannen	06430	27.3 Stimulering derden aanpak diffuse emissies	875.918	437.959	0	437.959
Waterbeleid & Plannen	51000	Bestuursprogramma en Kadernota	267.116	133.558	0	133.558
Organisatie	31000	2 Organisatiebeleid en -beheer	547.492	273.746	0	273.746
Organisatie	32000	3 Personeelsbeleid en -beheer	4.326.247	2.682.273	0	1.643.974
Organisatie	32500	11 Informatiebeleid (en Automatisering)	403.289	250.039	0	153.250
Organisatie	33000	4 Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid en -beheer	1.359.812	679.906	0	679.906
JFIV ⁴	07110	31.1 Kostentoedeling en belastingverordeningen	0	0	0	0
JFIV	07120	31.2 Aanslagen huishoudens en forfaitaire bedrijfsruimten	4.272.945	2.307.390	0	1.965.555
JFIV	07130	31.3 Aanslagen zuiveringsheffing overige bedrijven	385.853	208.361	0	177.493
JFIV	07140	31.4 Aanslagen watersysteemheffing gebouwd, ongebouwd en natuur	16.743	9.041	0	7.702
JFIV	07145	31.5 Aanslagen verontreinigingsheffing	0	0	0	0
JFIV	07150	31.6 Verzoek-, bezwaar- en beroepschriften huish. en forfaitaire bedrijfsruimten	0	0	0	0
JFIV	07160	31.7 Bezwaar- en beroepschriften zuiveringsheffing overige bedrijven	0	0	0	0
JFIV	07170	31.8 Bezwaar- en beroepschriften watersysteemheffing gebouwd, ongebouwd en pachters	0	0	0	0
JFIV	07180	31.9 Bezwaar- en beroepschriften verontreinigingsheffing	0	0	0	0
JFIV	07310	32.1 Betalingsverwerking aanslagen	0	0	0	0
JFIV	07320	32.2 Kwijtschelding	0	0	0	0
JFIV	07330	32.3 Invorderingsmaatregelen aanslagen	0	0	0	0
JFIV	08130	33.3 Beheer niet-reglementaire zaken	364.408	291.526	0	72.882
JFIV	09110	a Onvoorzien	0	0	0	0
JFIV	09120	b Mutaties 'algemene' reserves	228.972	114.486	0	114.486
JFIV	09130	c Belastingopbrengst	-	-90.696.662	0	-
			179.874.917			89.178.255
JFIV	09140	e Dividenden en overige algemene opbrengsten	-2.546.783	-1.196.988	0	-1.349.795
JFIV	09150	Opbrengst CBL en Switchtransactie	0	0	0	0
JFIV	34000	6 Algemeen-bestuurlijke en -juridische ondersteuning	1.198.209	742.890	0	455.320
JFIV	41000	7 (Concerncontrol en) Financieel beleid	1.303.078	651.539	0	651.539
JFIV	42000	8 Meerjarenraming en begroting	206.646	103.323	0	103.323
JFIV	43000	10 Comptabiliteit	940.326	470.163	0	470.163
JFIV	45000	9 Managements- en bestuursrapportages	413.292	206.646	0	206.646
JFIV	73000	Nieuwbouw projecten	0	0	0	0
Bestuur & Communicatie	08110	33.1 Bestuur	3.895.900	2.610.253	0	1.285.647
Bestuur & Communicatie	08120	33.2 Bestuursondersteuning	1.069.771	716.747	0	353.025

⁴ JFIV: Juridische zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed

PROCES BGD	BBP Beheerproduct		2024 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Bestuur & Communicatie	08210	34.1 Externe communicatie	1.358.781	747.330	0	611.452
Bestuur & Communicatie	55000	5 Interne voorlichting	358.023	221.974	0	136.049
Programmeren & Monitoren	01110	1.1 Beheersplan waterkeringen	149.467	149.467	0	0
Programmeren & Monitoren	01125	1.2 Beheersplan watersystemen	238.872	238.872	0	0
Programmeren & Monitoren	01140	1.4 Beheersplan vaarwegenbeheer	66.930	0	66.930	0
Programmeren & Monitoren	01160	1.7 Calamiteitenplannen	250.306	165.202	42.552	42.552
Programmeren & Monitoren	01165	1.6 Beheersplan zuiveren	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	02110	3.1 Legger waterkeringen	181.800	181.800	0	0
Programmeren & Monitoren	02120	3.2 Beheersregister waterkeringen	84.610	84.610	0	0
Programmeren & Monitoren	02130	3.3 Veiligheidstoetsing waterkeringen	1.901.760	1.901.760	0	0
Programmeren & Monitoren	02210	4.1 Aanleg en verwerving primaire waterkeringen	9.850.586	9.850.586	0	0
Programmeren & Monitoren	02230	4.3 Aanleg en verwerving regionale waterkeringen	2.624.039	2.624.039	0	0
Programmeren & Monitoren	02250	4.5 Aanleg en verwerving overige waterkeringen	59.837	59.837	0	0
Programmeren & Monitoren	02410	5.1 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	5.822	5.822	0	0
Programmeren & Monitoren	03130	6.3 Legger waterlopen en kunstwerken	334.248	334.248	0	0
Programmeren & Monitoren	03140	6.4 Beheersregister waterlopen en kunstwerken	280.553	280.553	0	0
Programmeren & Monitoren	03210	7.1 Aanleg en verwerving waterlopen	4.805.974	4.805.974	0	0
Programmeren & Monitoren	03230	7.3 Bouw en verwerving kunstwerken passieve waterbeheersing	114.237	114.237	0	0
Programmeren & Monitoren	03510	9.1 Bouw en verwerving kunstwerken actieve waterbeheersing	4.749.309	4.749.309	0	0
Programmeren & Monitoren	03610	10.1 Calamiteitenbestrijding watersystemen	485.146	485.146	0	0
Programmeren & Monitoren	03710	11.1 Monitoring waterkwantiteit	761.750	761.750	0	0
Programmeren & Monitoren	03720	11.2 Monitoring waterkwaliteit	3.341.278	3.341.278	0	0
Programmeren & Monitoren	03720	11.2 Monitoring grondwater	220.461	220.461	0	0
Programmeren & Monitoren	04110	12.1 Bouw en verwerving transportstelsels	14.428.576	0	0	14.428.576
Programmeren & Monitoren	04140	Calamiteitenbestrijding transportstelsels	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	04210	13.1 Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	11.980.379	0	0	11.980.379
Programmeren & Monitoren	04270	Calamiteitenbestrijding zuiveringsinstallaties	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	04310	14.1 Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	2.418.824	0	0	2.418.824
Programmeren & Monitoren	04350	Calamiteitenbestrijding slibverwerking	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	05110	19.1 Legger vaarwegen, kunstwerken en havens	49.857	24.928	24.928	0
Programmeren & Monitoren	05120	19.2 Beheersregister vaarwegen, kunstwerken en havens	22.892	11.446	11.446	0
Programmeren & Monitoren	05210	20.1 Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	57.155	28.578	28.578	0
Programmeren & Monitoren	05240	20.4 Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegenbeheer	195.945	97.972	97.972	0
Programmeren & Monitoren	05320	21.2 Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	61000	12 Centrale (geo)grafische informatie	1.683.987	1.302.227	42.942	338.818
Facilitair & ICT	35000	13 Huisvesting (algemeen)	3.717.755	2.280.914	40.489	1.396.352
Facilitair & ICT	36000	14 Interne faciliteiten	6.365.542	3.946.636	0	2.418.906
Facilitair & ICT	44000	11 (Informatiebeleid en) Automatisering	8.787.291	5.351.460	96.660	3.339.171
Onderhouden	02220	4.2 Onderhoud primaire waterkeringen	1.927.873	1.927.873	0	0
Onderhouden	02240	4.4 Onderhoud regionale waterkeringen	742.961	742.961	0	0
Onderhouden	02260	4.6 Onderhoud overige waterkeringen	188.697	188.697	0	0
Onderhouden	02270	4.7 Voorzieningen verwante belangen waterkeringen	0	0	0	0
Onderhouden	02280	4.8 Muskusrattenbestrijding	549.005	549.005	0	0
Onderhouden	03220	7.2 Onderhoud waterlopen	10.195.857	10.195.857	0	0
Onderhouden	03240	7.4 Onderhoud kunstwerken passieve waterbeheersing	259.573	259.573	0	0
Onderhouden	03250	7.5 Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater	689.194	689.194	0	0
Onderhouden	03260	7.6 Voorzieningen verwante belangen watersystemen	96.238	96.238	0	0
Onderhouden	03270	7.7 Muskusrattenbestrijding	549.005	549.005	0	0

PROCES BGD	BBP Beheerproduct		2024 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Onderhouden	03410	8.1 Baggerprogramma	374.617	374.617	0	0
Onderhouden	03420	8.2 Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	2.214.893	2.214.893	0	0
Onderhouden	03430	8.3 Verwijdering en verwerking van baggerspecie	685.352	685.352	0	0
Onderhouden	03440	8.4 Bijdragen aan derden voor baggeren	0	0	0	0
Onderhouden	03450	8.5 Saneringsprogramma	0	0	0	0
Onderhouden	03460	8.6 Sanering waterbodems	0	0	0	0
Onderhouden	03520	9.2 Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	2.531.295	2.531.295	0	0
Onderhouden	04120	12.2 Onderhoud transportstelsels	3.116.925	0	0	3.116.925
Onderhouden	04220	13.2 Onderhoud zuiveringsinstallaties	7.032.399	0	0	7.032.399
Onderhouden	04260	13.6 IBA-inrichtingen	170.870	0	0	170.870
Onderhouden	04320	14.2 Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	1.810.231	0	0	1.810.231
Onderhouden	05220	20.2 Onderhoud vaarwegen en havens	695.288	347.644	347.644	0
Onderhouden	05220	Onderhoud vaarweg het Oude Maasje	6.510	6.510	0	0
Onderhouden	05230	20.3 Baggeren vaarwegen en havens	786.324	393.162	393.162	0
Onderhouden	05231	20.3a Wegwerken baggerachterstanden vaarwegen	54.464	54.464	0	0
Onderhouden	05250	20.5 Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	763.532	381.766	381.766	0
Onderhouden	05270	20.7 Voorzieningen verwante belangen vaarwegenbeheer	114.709	0	114.709	0
Onderhouden	05310	21.1 Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	28.484	0	28.484	0
Onderhouden	71000	Muskusrattenbestrijding	0	0	0	0
Bedienen	03530	9.3 Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	3.320.118	3.320.118	0	0
Bedienen	04130	12.3 Beheer transportstelsels	4.487.366	0	0	4.487.366
Bedienen	04230	13.3 Beheer zuiveringsinstallaties	10.080.238	0	0	10.080.238
Bedienen	04240	13.4 WVO-heffing effluent	996.324	0	0	996.324
Bedienen	04250	13.5 Subsidies afhaakproblematiek	0	0	0	0
Bedienen	04330	14.3 Beheer slibverwerkingsinstallaties	1.956.730	0	0	1.956.730
Bedienen	04340	14.4 Afzet slib/restproducten	7.619.590	0	0	7.619.590
Bedienen	04410	15.1 Afvalwaterbehandeling door derden	4.225.608	0	0	4.225.608
Bedienen	05260	20.6 Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	533.868	266.934	266.934	0
Centraal management	21000	1 Centraal management	870.943	539.984	0	330.958
Bouwen	n.v.t.		0	0	0	0
Concerncontrol	53000	7 Concerncontrol (en financieel beleid)	177.398	88.699	0	88.699
VTH ⁵	01210	2.1 Plannen van derden	1.217.570	1.217.570	0	0
VTH	06210	23.1 Vergunningen en meldingen	1.564.490	1.439.331	78.225	46.935
VTH	06310	24.1 Wabo adviezen	502.278	251.139	0	251.139
VTH	06320	24.2 Adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	48.096	45.691	2.405	0
VTH	06420	27.2 Subsidies lozingen	65.217	32.608	0	32.608
VTH	06610	25.1 Toezicht	2.464.205	1.626.376	49.284	788.546
VTH	06710	26.1 Bestuursrechtelijke handhaving	1.090.687	708.946	43.627	338.113
VTH	06720	26.2 Strafrechtelijke handhaving	222.719	146.994	4.454	71.270
			3.224.512	36.924	2.173.393	1.014.194
		Bijdrage provincie vaarwegenbeheer			-2.173.393	
		Bedrijfsresultaat Jaarrekening 2024:	1.051.118	36.924	0	1.014.194

⁵ VTH: Vergunningen, Toezicht en Handhaving

Bijlage 3: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de programma's

PROCES BGD	BBP BEHEER-PRODUCT	BEDRIJFS-PROCES	Water-systemen	Water-veiligheid	Water-keten	2024 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
Waterbeleid & Plannen	01120	Opstellen beleid en sturen	75,00%	15,00%	10,00%	99.702	74.777	14.955	9.970
Waterbeleid & Plannen	01150	Maken plannen	75,00%	10,00%	15,00%	2.594.864	1.946.148	259.486	389.230
Waterbeleid & Plannen	01155	Maken plannen	0,00%	0,00%	100,00%	1.388.320	0	0	1.388.320
Waterbeleid & Plannen	03110	Maken plannen	100,00%	0,00%	0,00%	388.632	388.632	0	0
Waterbeleid & Plannen	03120	Maken plannen	100,00%	0,00%	0,00%	11.078	11.078	0	0
Waterbeleid & Plannen	06110	Opstellen beleid en sturen	80,00%	20,00%	0,00%	102.017	81.613	20.403	0
Waterbeleid & Plannen	06410	Maken plannen	50,00%	0,00%	50,00%	25.849	12.924	0	12.924
Waterbeleid & Plannen	06430	Maken plannen	50,00%	0,00%	50,00%	875.918	437.959	0	437.959
Waterbeleid & Plannen	51000	Opstellen beleid en sturen	35,00%	15,00%	50,00%	267.116	93.491	40.067	133.558
Organisatie	31000	Opstellen beleid en sturen	35,00%	15,00%	50,00%	547.492	191.622	82.124	273.746
Organisatie	32000	Voeren personeels- en salarisadministratie	51,00%	11,00%	38,00%	4.326.247	2.206.386	475.887	1.643.974
Organisatie	32500	Opstellen beleid en sturen	51,00%	11,00%	38,00%	403.289	205.677	44.362	153.250
Organisatie	33000	Opstellen beleid en sturen	35,00%	15,00%	50,00%	1.359.812	475.934	203.972	679.906
JFIV ⁶	07110	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07120	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	4.272.945	1.153.695	1.153.695	1.965.555
JFIV	07130	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	385.853	104.180	104.180	177.493
JFIV	07140	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	16.743	4.521	4.521	7.702
JFIV	07145	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07150	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07160	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07170	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07180	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07310	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07320	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	07330	Heffen en invorderen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
JFIV	08130	Beheren (programmeren)	60,00%	20,00%	20,00%	364.408	218.645	72.882	72.882
JFIV	09110	Geen bedrijfsproces	33,00%	14,00%	53,00%	0	0	0	0
JFIV	09120	Geen bedrijfsproces	specifiek	specifiek	specifiek	0			
JFIV	09130	Geen bedrijfsproces	specifiek	specifiek	specifiek	0			
JFIV	09140	Geen bedrijfsproces	33,00%	14,00%	53,00%	-2.546.783	-840.438	-356.550	-1.349.795
JFIV	09150	Geen bedrijfsproces	33,00%	14,00%	53,00%	0	0	0	0
JFIV	34000	Adviseren	51,00%	11,00%	38,00%	1.198.209	611.087	131.803	455.320
JFIV	41000	Adviseren	35,00%	15,00%	50,00%	1.303.078	456.077	195.462	651.539
JFIV	42000	Opstellen beleid en sturen	35,00%	15,00%	50,00%	206.646	72.326	30.997	103.323
JFIV	43000	Rapporteren beleid en bijsturen	35,00%	15,00%	50,00%	940.326	329.114	141.049	470.163
JFIV	45000	Rapporteren beleid en bijsturen	35,00%	15,00%	50,00%	413.292	144.652	61.994	206.646
JFIV	73000	Bouwen, inrichten en verwerven	0,00%	0,00%	0,00%				
Bestuur & Communicatie	08110	Leveren bestuur ondersteunende diensten	52,00%	15,00%	33,00%	3.895.900	2.025.868	584.385	1.285.647
Bestuur & Communicatie	08120	Leveren bestuur ondersteunende diensten	52,00%	15,00%	33,00%	1.069.771	556.281	160.466	353.025
Bestuur & Communicatie	08210	Communiceren	45,00%	10,00%	45,00%	1.358.781	611.452	135.878	611.452

6 JFIV: Juridische zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed

PROCES BGD	BBP BEHEER-PRODUCT	BEDRIJFS-PROCES
Bestuur & Communicatie	55000	Adviseren
Programmeren & Monitoren	01110	Beheren (programmeren)
Programmeren & Monitoren	01125	Beheren (programmeren)
Programmeren & Monitoren	01140	Beheren (programmeren)
Programmeren & Monitoren	01160	Maken plannen
Programmeren & Monitoren	01165	Beheren (programmeren)
Programmeren & Monitoren	02110	Monitoren
Programmeren & Monitoren	02120	Monitoren
Programmeren & Monitoren	02130	Monitoren
Programmeren & Monitoren	02210	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	02230	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	02250	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	02410	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	03130	Monitoren
Programmeren & Monitoren	03140	Monitoren
Programmeren & Monitoren	03210	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	03230	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	03510	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	03610	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	03710	Monitoren
Programmeren & Monitoren	03720	Monitoren
Programmeren & Monitoren	03720	Monitoren
Programmeren & Monitoren	04110	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	04140	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	04210	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	04270	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	04310	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	04350	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	05110	Monitoren
Programmeren & Monitoren	05120	Monitoren
Programmeren & Monitoren	05210	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	05240	Bouwen, inrichten en verwerven
Programmeren & Monitoren	05320	Beheersen crisisorganisatie
Programmeren & Monitoren	61000	Monitoren
Facilitair & ICT	35000	
Facilitair & ICT	36000	Beheren (programmeren)
Facilitair & ICT	44000	Leveren van ICT - signaleren tot corrigeren
Onderhouden	02220	Onderhouden
Onderhouden	02240	Onderhouden
Onderhouden	02260	Onderhouden
Onderhouden	02270	Onderhouden
Onderhouden	02280	Onderhouden
Onderhouden	03220	Onderhouden
Onderhouden	03240	Onderhouden
Onderhouden	03250	Onderhouden
Onderhouden	03260	Onderhouden
Onderhouden	03270	Onderhouden

Water-systemen	Water-veiligheid	Water-keten
51,00%	11,00%	38,00%
0,00%	100,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
43,00%	40,00%	17,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
100,00%	0,00%	0,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	0,00%	100,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
49,88%	30,00%	20,12%
51,00%	11,00%	38,00%
51,00%	11,00%	38,00%
51,00%	11,00%	38,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
0,00%	100,00%	0,00%
100,00%		0,00%
100,00%		0,00%
100,00%		0,00%
100,00%		0,00%
100,00%		0,00%

2024 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
358.023	182.592	39.382	136.049
149.467	0	149.467	0
238.872	238.872	0	0
66.930	66.930	0	0
250.306	107.632	100.122	42.552
0	0	0	0
181.800	0	181.800	0
84.610	0	84.610	0
1.901.760	0	1.901.760	0
9.850.586	0	9.850.586	0
2.624.039	0	2.624.039	0
59.837	0	59.837	0
5.822	0	5.822	0
334.248	334.248	0	0
280.553	280.553	0	0
4.805.974	4.805.974	0	0
114.237	114.237	0	0
4.749.309	4.749.309	0	0
485.146	485.146	0	0
761.750	761.750	0	0
3.341.278	3.341.278	0	0
220.461	220.461	0	0
14.428.576	0	0	14.428.576
0	0	0	0
11.980.379	0	0	11.980.379
0	0	0	0
2.418.824	0	0	2.418.824
0	0	0	0
49.857	0	49.857	0
22.892	0	22.892	0
57.155	0	57.155	0
195.945	0	195.945	0
0	0	0	0
1.683.987	839.972	505.196	338.818
3.717.755	1.916.516	404.887	1.396.352
6.365.542	3.246.426	700.210	2.418.906
8.787.291	4.481.519	966.602	3.339.171
1.927.873	0	1.927.873	0
742.961	0	742.961	0
188.697	0	188.697	0
0	0	0	0
549.005	0	549.005	0
10.195.857	10.195.857	0	0
259.573	259.573	0	0
689.194	689.194	0	0
96.238	96.238	0	0
549.005	549.005	0	0

PROCES BGD	BBP BEHEER-PRODUCT	BEDRIJFS-PROCES	Water-systemen	Water-veiligheid	Water-keten	2024 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
Onderhouden	03410	Onderhouden	100,00%		0,00%	374.617	374.617	0	0
Onderhouden	03420	Onderhouden	100,00%		0,00%	2.214.893	2.214.893	0	0
Onderhouden	03430	Onderhouden	100,00%		0,00%	685.352	685.352	0	0
Onderhouden	03440	Onderhouden	100,00%		0,00%	0	0	0	0
Onderhouden	03450	Onderhouden	100,00%		0,00%	0	0	0	0
Onderhouden	03460	Onderhouden	100,00%		0,00%	0	0	0	0
Onderhouden	03520	Onderhouden	100,00%		0,00%	2.531.295	2.531.295	0	0
Onderhouden	04120	Onderhouden	0,00%		100,00%	3.116.925	0	0	3.116.925
Onderhouden	04220	Onderhouden	0,00%		100,00%	7.032.399	0	0	7.032.399
Onderhouden	04260	Onderhouden	0,00%		100,00%	170.870	0	0	170.870
Onderhouden	04320	Onderhouden	0,00%		100,00%	1.810.231	0	0	1.810.231
Onderhouden	05220	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	695.288	0	695.288	0
Onderhouden	05220	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	6.510	0	6.510	0
Onderhouden	05230	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	786.324	0	786.324	0
Onderhouden	05231		0,00%	100,00%	0,00%	54.464	0	54.464	0
Onderhouden	05250	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	763.532	0	763.532	0
Onderhouden	05270	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	114.709	0	114.709	0
Onderhouden	05310	Onderhouden	0,00%	100,00%	0,00%	28.484	0	28.484	0
Onderhouden	71000	Onderhouden	50,00%	50,00%	0,00%	0	0	0	0
Bedienen	03530	Bedienen	100,00%		0,00%	3.320.118	3.320.118	0	0
Bedienen	04130	Bedienen	0,00%		100,00%	4.487.366	0	0	4.487.366
Bedienen	04230	Bedienen	0,00%		100,00%	10.080.238	0	0	10.080.238
Bedienen	04240	Bedienen	0,00%		100,00%	996.324	0	0	996.324
Bedienen	04250	Verlenen subsidies	0,00%		100,00%	0	0	0	0
Bedienen	04330	Bedienen	0,00%		100,00%	1.956.730	0	0	1.956.730
Bedienen	04340	Bedienen	0,00%		100,00%	7.619.590	0	0	7.619.590
Bedienen	04410	Bedienen	0,00%		100,00%	4.225.608	0	0	4.225.608
Bedienen	05260	Bedienen	0,00%	100,00%	0,00%	533.868	0	533.868	0
Centraal management	21000	Geen bedrijfsproces	51,00%	11,00%	38,00%	870.943	444.181	95.804	330.958
Bouwen	n.v.t.		0,00%		0,00%	0	0	0	0
Concerncontrol	53000	Adviseren	34,00%	16,00%	50,00%	177.398	60.315	28.384	88.699
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	01210	Uitvoeren watertoets	80,00%	20,00%	0,00%	1.217.570	974.056	243.514	0
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06210	Toetsen aanvraag, opstellen beschikking	77,00%	20,00%	3,00%	1.564.490	1.204.658	312.898	46.935
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06310	Adviseren	50,00%	0,00%	50,00%	502.278	251.139	0	251.139
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06320	Adviseren	50,00%	50,00%	0,00%	48.096	24.048	24.048	0
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06420	Verlenen subsidies	50,00%	0,00%	50,00%	65.217	32.608	0	32.608
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06610	Houden toezicht	40,00%	28,00%	32,00%	2.464.205	985.682	689.977	788.546
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06710	Bestuursrechtelijk handhaven	59,00%	10,00%	31,00%	1.090.687	643.505	109.069	338.113
Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	06720	Strafrechtelijk handhaven	58,00%	10,00%	32,00%	222.719	129.177	22.272	71.270
Netto lasten Jaarrekening:						182.870.458	63.412.628	29.379.866	90.077.963

Bijlage 4: Staat van activa

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet	Aanschafwaarde 1/1		Externe vermeerderingen		Geactiveerde lasten	Externe verminderingen		NETTO UITGAVEN TOTAAL	Aanschafwaarde 31/12	
(alle bedragen X € 1.000)	Aanschafwaarde	Subsidie s/ bijdragen	Overname	Nieuwbouw Derden		Verkoop / desinvestering	Subsidie/ Bijdrage		Aanschafwaarde	Subsidie/ bijdragen
Immateriële vaste activa	175.934	6.776	41	10.725	2.387	0	408	12.746	189.087	7.183
Sluiten geldleningen en saldo agio/disagio										
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	23.069	3.760		1.355	711		203	1.862	25.135	3.963
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven	691								691	
Subsidies en bijdragen aan rijk	17.386			8.707				8.707	26.093	
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	10.168	631		107	357		47	416	10.632	678
Subsidies en bijdragen aan overigen	815	67		140	196		144	192	1.151	211
Geactiveerde bijdrage rijk	79.254								79.254	
Overige immateriële vaste activa	44.551	2.318	41	417	1.124		13	1.569	46.132	2.331
Materiële vaste activa -in exploitatie	1.196.679	328.834	415	33.444	3.207	0	4.912	32.155	1.233.745	333.746
Gronden en terreinen	14.463	5.362		74	6		1	79	14.544	5.363
Vervoermiddelen	5.550								5.550	
Machines, apparaten en werktuigen	15.224	938	415	7	129			552	15.776	938
Bedrijfsgebouwen	48.274	837		267	22		4	286	48.564	841
Dienstwoningen	463								463	
Waterkeringen	210.502	133.380		19.382	1.441		2.893	17.930	231.325	136.273
Watergangen, kunstwerken en gemalen	272.437	109.407		3.997	784		1.986	2.795	277.219	111.394
ZTW ⁷ Transportsyst.	278.687	43.640		7.474	567		27	8.014	286.728	43.667
ZTW Zuiveringsinst.	265.844	23.453		1.648	177			1.825	267.669	23.453
ZTW Slibverw.inst.	53.737	2.084		20	34			54	53.791	2.084
Vaarwegen en havens	28.839	9.733		574	46			620	29.459	9.733
Overige materiële vaste activa	2.658								2.658	

⁷ ZTW: Zuiveringstechnische Werken

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet	Aanschafwaarde 1/1		Externe vermeerderingen		Geactiveerde lasten	Externe verminderingen		NETTO UITGAVEN TOTAAL	Aanschafwaarde 31/12	
(alle bedragen X € 1.000)	Aanschafwaarde	Subsidies/bijdragen	Overname	Nieuwbouw Derden		Verkoop / desinvestering	Subsidie/Bijdrage		Aanschafwaarde	Subsidie/bijdragen
Materiële vaste activa - onderhanden werken	40.136	9.986	3.722	25.391	7.039	1.130	10.076	24.947	76.971	20.061
Gronden en terreinen	7.718		2.092	70	9	1.130		1.041	8.758	
Vervoermiddelen	29				0			0	29	
Machines, apparaten en werktuigen			1.630		163			1.793	1.793	
Bedrijfsgebouwen	568			371	139			510	1.078	
Dienstwoningen										
Waterkeringen	5.156	1.885		1.898	1.406		1.798	1.506	8.460	3.683
Watergangen, kunstwerken en gemalen	15.927	5.950		9.192	2.163		6.376	4.979	27.283	12.326
ZTW ⁸ Transportsyst.	611	53		2.137	948			3.085	3.696	53
ZTW Zuiveringsinst.	5.592			8.426	1.784		5	10.206	15.802	5
ZTW Slibverw.inst.	342			153	296			449	791	
Vaarwegen en havens	4.194	2.097		4.957	131		1.897	3.191	9.281	3.994
Overige materiële vaste activa										
Correctie nog te ontv. fact.				-1.813				-1.813		
Financiële vaste activa	40.690								40.690	
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	40.690								40.690	
Kapitaalverstrekkingen overheden										
Verstrekte geldleningen										
Overige uitzettingen										
TOTALE VASTE ACTIVA	1.453.439	345.595	4.178	69.560	12.634	1.130	15.395	69.848	1.540.494	360.990

⁸ ZTW: Zuiveringstechnische Werken

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet	Totale afschrijving per 1/1	Afschrijvingen 2024		Totale afschrijving 31/12	Boekwaarde		Rente 2024	Totale kapitaallasten 2024	Overboeking onderhouden werk
(alle bedragen X € 1.000)		Normale afschrijving	Extra afschrijving		Boekwaarde per 1/1	Boekwaarde per 31/12			
Immateriële vaste activa	110.781	13.120	6	123.908	58.377	57.996	1.159	14.285	
Sluiten geldleningen en saldo agio/disagio									
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	12.426	2.048		14.474	6.884	6.698	140	2.187	
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven					691	691	12	12	
Subsidies en bijdragen aan rijk	2.653	3.820		6.474	14.733	19.619	342	4.162	
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	3.102	193	6	3.301	6.435	6.652	119	318	
Subsidies en bijdragen aan overigen	269	10		279	478	661	10	20	
Geactiveerde bijdrage rijk	61.152	4.879		66.030	18.102	13.223	324	5.203	
Overige immateriële vaste activa	31.179	2.171		33.350	11.054	10.451	212	2.383	
Materiële vaste activa -in exploitatie	421.338	32.378	290	454.006	446.507	445.994	8.275	40.943	73.223
Gronden en terreinen	1.975	135		2.109	7.127	7.072	128	263	
Vervoermiddelen	5.017	460		5.478	533	72	10	470	
Machines, apparaten en werktuigen	9.093	761	61	9.914	5.194	4.924	97	919	2.112
Bedrijfsgebouwen	18.684	1.482	46	20.211	28.754	27.512	517	2.045	
Dienstwoningen	226	9		235	238	228	4	14	
Waterkeringen	12.082	1.457		13.539	65.040	81.513	1.322	2.779	58.926
Watergangen, kunstwerken en gemalen	66.767	6.443		73.210	96.263	92.614	1.748	8.191	5.143
ZTW Transportsyst.	102.125	10.174	181	112.480	132.922	130.580	2.450	12.806	2.395
ZTW Zuiveringsinst.	161.683	8.630		170.312	80.708	73.904	1.461	10.090	2.402
ZTW Slibverw.inst.	33.029	1.690	2	34.721	18.624	16.986	334	2.026	335
Vaarwegen en havens	9.368	1.067		10.435	9.738	9.291	180	1.247	1.909
Overige materiële vaste activa	1.291	70		1.361	1.367	1.297	24	94	
Materiële vaste activa - onderhanden werken	0	0	290	290	33.304	57.961	779	1.069	-73.223
Gronden en terreinen			290	290	7.718	8.468	147	437	
Vervoermiddelen					29	29	1	1	
Machines, apparaten en werktuigen						1.793	16	16	-2.112
Bedrijfsgebouwen					568	1.078	15	15	
Dienstwoningen									
Waterkeringen					3.271	4.777	72	72	-58.926

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet	Totale afschrijving per 1/1	Afschrijvingen 2024		Totale afschrijving 31/12	Boekwaarde		Rente 2024	Totale kapitaal-lasten 2024	Overboeking onderhouden werk
(alle bedragen X € 1.000)		Normale afschrijving	Extra afschrijving		Boekwaarde per 1/1	Boekwaarde per 31/12			
Watergangen, kunstwerken en gemalen					9.977	14.956	223	223	-5.143
ZTW Transportsyst.					558	3.643	38	38	-2.395
ZTW Zuiveringsinst.					5.592	15.797	191	191	-2.402
ZTW Slibverw.inst.					342	791	10	10	-335
Vaarwegen en havens					2.096	5.287	66	66	-1.909
Overige materiële vaste activa									
Correctie nog te ontv. fact.					3.154	1.341			
Financiële vaste activa	37.387	172	0	37.559	3.303	3.131	59	231	
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	37.387	172		37.559	3.303	3.131	59	231	
Kapitaalverstrekkingen overheden									
Verstekte geldleningen									
Overige uitzettingen									
TOTALE VASTE ACTIVA	569.506	45.670	586	615.763	541.491	565.083	10.271	56.528	

Bijlage 5: Staat van geldleningen (gecomprimeerd)

	Soort lening (alle bedragen x € 1.000)	Restant- bedrag lening begin boekjaar	Mutaties in 2024		Restant- bedrag lening einde boekjaar	Aflossing in het volgend boekjaar	Totaal rente ten laste van het boekjaar	Gem. restant- looptijd	Gem. rente- voet
			Vermeer- deringen nieuwe leningen	Verminde- ringen aflossingen					
A	Obligatieleningen								
B	Andere geldleningen financiële instellingen	472.149	60.000	22.020	510.129	18.020	9.644	18,3	1,96%
C	Bij waterschap gestorte waarborgsommen								
D	Overig								
	TOTAAL	472.149	60.000	22.020	510.129	18.020	9.644	18,3	1,96%

Bijlage 6: Principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend

Wijze van doorberekening kostenplaatsen

Sleutel	Toerekening van:	Toerekening aan:	Principe van toerekening
Sleutel A	Kostenplaats 1010 Kapitaallasten	Beheerproducten	Op basis van specifiek nut (staat van activa)
Sleutel B	Kostenplaatsen teams/processen (personeelskosten) 2000 t/m 2999	Beheerproducten	Op basis van begrote uren/fte's per beheerproduct

Wijze van doorberekening ondersteunende beheerproducten

De programma's Buiten Gewoon Doen maken gebruik van 10 processen om de waterschapsdoelen te realiseren. Hierbij is geen onderscheid meer tussen primaire en ondersteunende processen. Met ingang van de gewijzigde Begroting 2020 Buiten Gewoon Doen worden de kosten van de ondersteunende beheerproducten dan ook niet meer toegerekend aan de primaire beheerproducten. Alle beheerproducten kennen een sleutel naar de wettelijke taken (zie bijlage 2) en de programma's Buiten Gewoon Doen (zie bijlage 3).

Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. Er wordt nog steeds op basis van de projecturen een deel van de kosten van huisvesting en ICT doorbelast naar de projecten. De resterende kosten worden via de verdeelsleutel in de productenlijst direct naar de taken en programma's doorbelast.
2. Vanwege afspraken die gemaakt zijn rondom het muskusrattenbeheer worden er vanuit de ondersteunende processen nog steeds kosten doorbelast naar het product muskusrattenbeheer, ten behoeve van de kostenverrekening naar de drie deelnemende waterschappen (waterschap De Dommel, waterschap Aa en Maas en waterschap Brabantse Delta).

Bijlage 7: Overzicht van de door het bestuur toegekende kredieten in 2024

Investerings-besluit project nr.	Omschrijving project	Datum krediet verstrekking	Krediet verstrekt door
800176	AWP 2.0 - deel 3 Reconstructie knooppunt Hoeven, UVK	21/02/2024	AB
800413	Implementatie nieuw huisvestingsconcept veerkrachtig werken, UVK	27/02/2024	DB
800720	Renovatie Pendelzuigruimers RWZI Nieuwveer, UVK	13/02/2024	DB
544	Nieuwbouw en capaciteitsvergroting rioolgemaal Kaatsheuvel, UVK	13/02/2024	DB
800752	Vervanging onderhouds- en calamiteitenmaterieel 2024, UVK	13/02/2024	DB
800728	Verbetering primaire kering traject Moerdijk - Drimmelen, UVK	03/04/2024	AB
800881	Verbetering primaire keringen Wilhelminakanaal, Amertak en Donge, VBK	03/04/2024	AB
800676	Monitoring primaire keringen n.a.v. uitkomsten 4e ronde toetsing 2023, UVK	12/03/2024	DB
800818	Renovatie diverse rioolgemaal 2024-2026, UVK	23/04/2024	DB
801003	Versnellen aanleg deel persleiding rioolgemaal Dinteloord, UVK	22/05/2024	AB
800651	Realiseren van EVZ Wildertse arm, Dongen en Loon op Zand, VBK	04/06/2024	DB
800494	Renovatie en optimalisatie ontvangstwerk RWZI Nieuwveer, UVK	26/03/2024	DB
800895	Realiseren beek- en kreekherstel en natte natuurplek noordelijk deel Markdal, VBK	22/05/2024	AB
800890	Datagedreven waterschap 2024 en 2025, UVK	21/05/2024	DB
800647	Vervangen elektrotechnische installatie RWZI Bath, UVK	23/04/2024	DB
800836	Infrastructuurplan ICT 2024, UVK	07/05/2024	DB
800993	Innovatie Initiatieven Waterketen, UVK	21/05/2024	DB
800999	Vervangen en automatiseren stuw Markiezaatsmeer, UVK	04/06/2024	DB
800302	Bijdrage HWBP 2024, UVK	25/06/2024	DB
800470	Renovatie & Modificatie bedrijfswaterinstallatie RWZI Nieuwveer, UVK	02/07/2024	DB
800733	Baggeren stedelijke gebieden 2024, UVK	16/07/2024	DB
800965	Aanpassen watersysteem Turfvaart Rijsbergen, UVK	25/09/2024	AB
800811	Automatiseren inlaten en stuwen, UVK	30/07/2024	DB
800700	Instandhouding RWZI Rijen, UVK	24/09/2024	DB
800915	Renovatie verbindingsleiding 1 Persstation Bergen op Zoom, UVK	03/12/2024	DB
800658	Verbeteren kunstwerken regionale keringen, UVK	20/11/2024	AB
800794	Knelpunten PA/PI rioolgemaal, UVK	24/09/2024	DB
800897	Baggeren vaarwegen regulier onderhoud 2022-2026, UVK	15/10/2024	DB

Investerings-besluit project nr.	Omschrijving project	Datum krediet verstrekking	Krediet verstrekt door
800922	Renoveren van de primaire slibindikker op RWZI Bath, UVK	10/09/2024	DB
800530	Realiseren ecologische verbindingszone Terheijden-Zonzeel fase 1, VBK	12/11/2024	DB
800671	Renovatie damwanden en overige oeververdedigingen fase 1, UVK	12/11/2024	DB
800983	Uitvoeren maatregelen wateroverlast en klimaatadaptatie, UVK	12/11/2024	DB
800506	Leiding werk AWP 4e Inspectiereeks, UVK	03/12/2024	DB
800650	Realiseren van Beekherstel Heiloo te Ossendrecht, VBK	17/12/2024	DB

Bijlage 8: Overzicht onderhanden werken met een restantkrediet eind 2024

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
192	Realisatie ecologische verbindingszone Molenbeek Roosendaal fase 3	310	259	51	340	Het project duurt veel langer dan verwacht i.v.m. de ontwikkeling van woningbouw die vooraf gaat aan realisatie van de EVZ. Er is meer begeleiding nodig door die langere duur. Dit leidt tot hogere kosten.
544	Nieuwbouw en capaciteitsvergroting rioolgemaal Kaatsheuvel	4.500	405	4.095	4.500	
6685	Anticiperende strategische grondaankoop	20.550	8.623	11.927	20.003	
8455	Aankoop primaire waterkeringen	945	197	748	945	
800176	AWP 2.0	114.550	104.879	9.671	113.550	
800198	Verbetering regionale kering Kerkvaartse haven in Waspik	40	41	-1	400	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800214	Realisatie maatregelen tegen wateroverlast Vosdonk Etten-Leur	4.000	1.249	2.751	4.000	
800332	Uitvoering gebiedsinrichting Cruislandse Kreken (fase 2)	2.735	1.637	1.098	5.250	De laatste kredietaanvraag is in december 2023 gedaan. Het beschikbare krediet is verstrekt voor grondaankoop en engineering. De volgende kredietaanvraag wordt gedaan als het ontwerp gereed voor aanbesteding is.
800337	Uitvoering inrichting natte natuurparel Noordrand Midden	23.650	12.990	10.660	23.650	

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800364	Realiseren ecologische verbindingzone Steenbergse Vliet - Ligne Steenbergse	750	644	106	750	
800385	Renovatie Slibgisting RWZI Dongemond & Waalwijk	7.000	706	6.294	14.000	Er is in feite geen sprake van een kredietoverschrijding, er is een 1e deel uitvoeringskrediet aangevraagd en beschikt. De aanvraag 2e deel volgt naar verwachting 2e helft van 2025.
800403	Groot onderhoud Bouvigne	552	256	296	552	
800413	Implementatie nieuw huisvestingsconcept veerkrachtig werken	2.200	385	1.815	2.200	
800470	Renovatie & Modificatie bedrijfswaterinstallatie RWZI Nieuwveer.	1.900	263	1.637	950	
800494	Renovatie en optimalisatie Ontvangstwerk RWZI Nieuwveer	20.000	2.173	17.827	35.000	Er is in feite geen sprake van een kredietoverschrijding. Er wordt gewerkt met een UVK deel 1 (reeds verstrekt) en een UVK deel 2 wat later zal worden aangevraagd.
800495	Cofinanciering plattelandontwikkelingsprogramma (POP3) water	1.210	87	1.123	1.228	Als gevolg van de weersomstandigheden en juridische procedure (Raad van Staten) duurt het project 800517 Tilburg West langer dan verwacht waardoor er meer uren nodig zijn en wordt het krediet overschreden. Door de natte terreinomstandigheden zijn er meer kosten ontstaan tijdens de

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
						uitvoering. Die kosten worden geboekt op 800495 Cofinanciering POP t.b.v. Tilburg West.
800508	Herstel afvalwatertransportleidingen vanuit 4e Inspectie	100	60	40	2.500	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800513	Realiseren ecologische verbindingszone Bleekloop en Smalle Beek bij Bergen op Zoom en Roosendaal	840	392	448	410	
800515	Uitvoeren integrale maatregelen Halsterslaag en Oudland	160	112	48	1.202	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800517	Realisatie ecologische verbindingszone en Beekherstel Tilburg West	1.300	1.149	151	1.430	Als gevolg van de weersomstandigheden en juridische procedure (Raad van Staten) duurt het project 800517 Tilburg West langer dan verwacht waardoor er meer uren nodig zijn en wordt het krediet overschreden. Door de natte terreinomstandigheden zijn er meer kosten ontstaan tijdens de uitvoering. Die kosten worden geboekt op 800495 Cofinanciering POP t.b.v. Tilburg West.
800530	Realiseren ecologische verbindingszone Terheijden-Zonzeel fase 1	650	268	382	1.500	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800539	Inspectie en herstel kathodische bescherming leidingtracé Schelde Rijn Kanaal - Waarde	100	40	60	1.190	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800565	Realiseren ecologische verbindingzone Landstad de Baronie	10.200	1.823	8.377	10.200	
800568	Vestigen ontbrekende zakelijke rechten afvalwaterpersleidingen	1.500	726	774	1.500	
800577	Realisatie ecologische verbindingzone Kibbelvaart Halderberge	625	34	591	573	
800591	Inrichten EVZ's en beekherstel binnen de gemeente Roosendaal	100	54	46	1.147	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800593	Verduurzaming wagenpark	495	29	466	279	
800601	inrichten EVZ's en beekherstel binnen gemeente Steenbergen	100	36	64	3.316	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800621	Groene Berging maatregel afvalwaterakkoord Woensdrecht	93	24	68	1.700	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800647	Vervangen Elektrotechnische Installatie RWZI Bath	35.500	6.955	28.545	35.500	
800650	Realiseren van Beekherstel Heiloo te Ossendrecht	350	265	85	1.150	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800651	Realiseren van EVZ Wildertse arm, Huis ter heide	750	335	415	2.100	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800655	Aanpassen kunstwerken t.b.v. vismigratie 2022 - 2027	10.800	5.895	4.905	10.800	
800657	Verbetering primaire kering traject Willemstad Noordschans	7.100	2.401	4.699	83.500	Er is UVK voor de fases Voorverkenning (reeds afgerond in

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
						2023) en Verkenning (opgestart per 2024). De prognose van kosten valt binnen dit UVK. De totaalprognose voor dit project betreft alle projectfases, dus inclusief de realisatie- en nazorgfase.
800658	Verbeteren kunstwerken regionale keringen	10.000	3.644	6.356	10.000	
800666	Baggeren inhaalslag vaarwegen	13.200	7.985	5.215	13.200	
800671	Renovatatie damwanden en overige oeververdedigingen fase 1	1.040	32	1.008	1.040	
800676	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2023	600	143	457	600	
800695	Vervangen van beschoeiingen 2021 - 2025	3.120	360	2.760	3.120	
800697	Nieuwbouw bedrijfsgebouw en werkplaats Dongemond	150	107	43	3.800	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800700	Renovatatie RWZI Rijen fase 1	5.000	2.343	2.657	5.000	
800717	Realiseren Demo Installatie Vivianiet terugwinning op RWZI Nieuwveer (LIFE-project Phos4EU 101113877)	2.500	324	2.176	15.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800720	Renovatatie Pendelzuigruimers RWZI Nieuwveer	4.300	215	4.085	3.500	

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800728	Verbetering primaire kering traject Moerdijk - Drimmelen	5.650	1.550	4.100	116.670	Voor het project wordt per fase krediet aangevraagd in lijn met de subsidieverstreking vanuit het HWBP, vooralsnog is alleen het geld beschikbaar gesteld voor de voorverkenning en de verkenningsfase. De prognose is voor het gehele project, dus inclusief uitvoering.
800733	Baggeren stedelijke gebieden 2024	1.920	205	1.715	1.920	
800737	Baggeren landelijk gebied kreken en beken 2024	1.620	284	1.336	1.620	
800752	Vervanging onderhouds- en calamiteitenmaterieel 2024	800	437	363	800	
800758	Renovatie en modificatie van kleine kunstwerken 2023 en 2024	1.680	1.198	482	1.680	
800761	Renovatie kleine kunstwerken 2025 t/m 2027	3.600	3	3.597	3.600	
800768	Ontwikkeling methodiek klimaatbestendig watersysteem	400	92	308	400	
800794	Knelpunten PA/PI Modificatie Rioolgemaal	4.800	229	4.571	4.800	
800798	Renovatie beluchtingssysteem 10 aeratietanks RWZI Bath	4.500	3.156	1.344	5.050	De beluchtingstanks zijn altijd in bedrijf en staan dan vol met water waardoor inspectie onder de waterlijn op voorhand niet mogelijk. Nu tijdens de renovatie blijkt dat onderdelen (onder de waterlijn) veel slechter zijn dan verwacht en is uitstel van vervanging

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
						bedrijfsvoeringstechnisch ongewenst. Dit valt binnen het mandaat van het DB en er wordt tijdig aanvullend UVK aangevraagd.
800801	Vervangen persleiding Dinteloord	150	84	66	2.505	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800802	Vervangen Persleiding Nispen	60	48	12	550	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800803	Nieuwbouw RG St Willebrord	250	170	80	4.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800811	Aanleg en automatisering stuwen en inlaten	1.440	209	1.231	1.140	
800818	Renovatie diverse rioolgemalen 2024-2026	6.000	132	5.868	9.500	Er wordt nog een 2e fase UVK aangevraagd.
800825	Renovatie & Modificatie Diverse Rioolgemalen 2025-2027	5.000	54	4.946	7.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800833	Onderzoek en uitvoering kleinschalige maatregelen bestrijding blauwalg	990	894	96	990	
800836	Infrastructuurplan ICT 2024	1.750	1.356	394	1.750	
800858	Verbeteren regionale keringen Markkanaal	125	42	83	2.244	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800859	Verbeteren regionale kering Drongelens kanaal	250	47	203	2.988	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800860	Uitwerken Stappenplan Risicobeheersing Waterveiligheid	600	53	547	600	
800861	Uitvoeren kwaliteitsimpuls beheerregister	500	90	410	500	
800881	Verbetering primaire keringen Wilhelminakanaal, Amertak en Donge	915	238	677	262.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800890	Datagedreven waterschap 2024 en 2025	1.600	809	791	1.600	
800893	Renovatie en Ontwikkelingen RWZI Baarle Nassau	2.500	210	2.290	25.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800895	Realiseren beek- en kreekherstel en natte natuurpleel noordelijk deel Markdal	2.200	480	1.720	6.350	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800897	Baggeren vaarwegen regulier onderhoud 2022-2026	6.082	4.630	1.452	7.482	Het krediet wordt overeenkomstig de jaarschijven, in fasen aangevraagd.
800902	Realiseren Klimaatrobuuste bovenlopen Markdal – stroomgebied Merkske	250	191	59	1.780	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800911	Planproject toekomstbestendige RWZI's nav ketenplan	900	312	588	900	
800914	Modificatie Debietmeterput de Zoom	100	11	89	1.980	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800915	Renovatie verbindingsleiding 1 Persstation Bergen op Zoom	1.710	203	1.507	1.710	
800916	Versnellen Doelstellingrealisatie Onderhouden	750	212	538	750	
800922	Renovatie Primaire Slibindikker RWZI Bath	950	97	853	950	
800923	Vervangen chemicaliën doseerinstallaties diverse rwzi's	100	30	70	6.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800945	Preventieve maatregelen tegen graafschade in primaire keringen	2.000	157	1.843	2.000	
800946	Monitoring en uitvoering restopgave natuurinrichting Westelijke Langstraat (fase 2)	250	170	80	8.700	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800955	Trajectaanpak verbetering primaire keringen rondom keersluis Schipdiep en schutsluis Waalwijk	340	48	292	300	
800959	Monitoring regionale keringen	60	34	26	600	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800962	Realisatie toekomstbestendige RWZI Nieuw Vossemeer	250	71	179	8.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800965	Aanpassen watersysteem Turfvaart Rijsbergen	550	121	429	440	
800972	Bijdragen aan NNP in stroomgebieden Merkske en Strijbeekse Beek	150	42	108	1.210	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2024	Restant krediet eind 2024	Prognose totale uitgaven	Toelichting
800981	Upgrade PAPI Waterketen	75	-	75	1.750	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800983	Uitvoeren maatregelen wateroverlast en klimaatadaptatie fase 1	960	542	418	646	Cluster heeft nieuwe kredieten toegekend gekregen in 2025. Krediet is nu 960 k.
800990	Implementatie wetten Vet en WON op de elektrische installatie	20	8	12	2.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800992	Dijkverbetering Geertruidenberg-Noord en Dombosch	250	157	93	43.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800993	Innovatie Initiatieven Waterketen	1.500	31	1.469	5.000	Er wordt gewerkt met een UVK deel 1 (reeds verstrekt) en een UVK deel 2 later zal worden aangevraagd.
800997	Realisatie innovatielab	75	41	34	1.300	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
801003	Versnellen aanleg deel persleiding RG Dinteloord	500	244	256	500	
801010	Onderzoek en uitvoering kleinschalige maatregelen bestrijding blauwalg 2025- 2028	250	-	250	1.000	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.

Bijlage 9: Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen en provinciale middelen (SiSa-methode)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060851 Gemeente Steenbergen	5000005133	€ 0	€ 6.600	€ 0	€ 18.771
			Kopie CBS(code) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Kopie beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			1 060851 Gemeente Steenbergen	5000005133	Nee			
			Kopie CBS(code) Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Kopie beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Naam/nummer maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 060851 Gemeente Steenbergen	5000005133				

lenW	E87	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater	Beschikkingsnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/01</i>	Totale besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87/02</i>	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/03</i>	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87/04</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/05</i>	Volledige zelfstandige uitvoering ? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/06</i>
		1	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000006241	€ 136.266	€ 293.597	€ 109.522	€ 216.685	Ja
		2	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000007001	€ 16.218	€ 16.218	€ 8.109	€ 8.109	Ja
		3	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000006871	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			Kopie beschikkingsnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/07</i>	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/08</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/09</i>			
		1	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000006241	€ 0	Ja			

lenW	E107	Subsidieregeling stimulerings uitvoering maatregelen Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	2	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000007001	€ 0	Nee			
			3	Toekenningsbeschikking specifieke uitkering Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater / nummer 5000006871	€ 0	Nee			
				Beschikkingnummer	Totale bestedingen (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: E107/01	Aard van controle R Indicator: E107/02	Aard controle R Indicator: E107/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E107/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E107/05	
L16B	L16B	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur	1	IENW/BSK-2024/335857	€ 0	€ 181.410	€ 181.410	Nee	
				Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Naam uitvoeringsprogramma	Besteding (jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulatieve besteding apparaatskosten (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma volgens projectplan uitgevoerd (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/02	Aard controle R Indicator: L16B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/06
		SiSa tussen medeoverheden	1	030010 Provincie Noord-Brabant	Subsidieregeling natuur Noord-Brabant § 14 Versnelling herstel stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden	€ 52.756	€ 104.060	€ 104.060	Ja

			2	030010 Provincie Noord-Brabant	Subsidieregeling natuur Noord-Brabant § 14 Versnelling herstel stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden	€ 63.830	€ 63.830	€ 63.830	Nee
				Kopie uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma afgerond (Ja/Nee)	Toelichting per uitvoeringsprogramma			
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/09</i>			
			1	<i>Subsidieregeling natuur Noord-Brabant § 14 Versnelling herstel stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden</i>	Ja	C2317208/ 5333776 Uitwerking maatregelen kwelherstel Ulvenhoutse Voorbos 2023			
			2	<i>Subsidieregeling natuur Noord-Brabant § 14 Versnelling herstel stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden</i>	Nee	C2318392 - watersysteemherstel Ossendrecht Heiloo. Er zijn wel subsidiabele kosten t/m 2024. Het project wordt met een kleinere scope uitgevoerd daarom "nee" ingevuld bij indicator L16B/06 en er is vertraging geweest.			

Bijlage 10. Financiële verantwoording – Regeling Uitvoeringskosten NPLG Waterschappen

Ter voorbereiding op de transitieopgave Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) hebben de waterschappen voorbereidingskosten gemaakt. In dat kader levert ook waterschap Brabantse Delta een bijdrage aan de totstandkoming van het provinciale gebiedsprogramma onder het NPLG. Het ministerie van LNV heeft hiervoor een maximale tegemoetkoming per waterschap toegekend. De maximale bijdrage is door het ministerie van LNV door een wijziging van de regeling uitvoeringskosten NPLG waterschappen d.d. 17 april 2024 gewijzigd. De verleende subsidie inzake onderstaand verplichtingenummer is verhoogd waardoor aanvullend op de realisatie 2023, nog subsidiabele kosten in 2024 zijn verantwoord.

Verplichtingenummer 1400013920

	Bedrag begroot BEDRAG	Realisatie 2023 BEDRAG	Realisatie 2024 BEDRAG
Totaal subsidiabele kosten	€ 400.000,00	€ 306.097	€ 29.326
Totaal bijdrage subsidie	€ 400.000,00	€ 300.000	€ 35.423

Bijlage 11: Overzicht van de door het waterschap actief openbaar gemaakte documenten in 2024 in het kader van de Wet open overheid

Onderstaande tabel bevat een uiteenzetting van de elf informatiecategorieën en het online platform dat is gebruikt om de informatie openbaar te maken.

Cat.	Artikelnr. Woo	Omschrijving	Online platform
1	3.3, 1a, 1b en 1c	- Wet en regelgeving - Overige besluiten van algemene strekking - Ontwerpen waarover extern advies is gevraagd	Officiële bekendmakingen.nl
2	3.3, 1d en 1e	- Inzicht in de organisatie en werkwijze - Inzicht in de bereikbaarheid - Informatie over de manier waarop een informatieverzoek kan worden ingediend	Brabantsedelta.nl
3	3.3, 2a en 2c	- Vergaderstukken en verslagen van het algemeen bestuur - Vergaderstukken en verslagen van de AB commissies - Bij het algemeen bestuur ingekomen stukken	Brabantsedelta.bestuurlijkeinformatie.nl
4	3.3, 2d	- Agenda's van het dagelijks bestuur - Besluiten van het dagelijks bestuur	Brabantsedelta.bestuurlijkeinformatie.nl
5	3.3, 2e	- Adviezen over de ontwerpen uit categorie 1 - Adviezen van adviescommissies over niet individuele zaken	Nog niet online
6	3.3, 2f	Convenanten	Nog niet online
7	3.3, 2g	- Jaarplannen - Jaarverslagen	Brabantsedelta.nl
8	3.3, 2i	- Woo-verzoeken incl. beslissing - Gedeelde documenten op verzoek	Nog niet online
9	3.3, 2j	Onderzoeksrapporten	Nog niet online
10	3.3, 2k 3.3a	Beschikkingen	Officiële bekendmakingen.nl
11	3.3, 2l	Klachtoordelen	Nog niet online

Bijlage 12: Resultaattabellen programma's

Resultaattabel programma Waterketen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Innovatie						
Knelpunten in hydraulische of vervuilingcapaciteit worden opgelost met innovaties en pilots om de transitie in de waterketen vooruit te helpen (% knelpunten opgelost met innovaties en pilots)	100%	100%	100%	Continu	Eigen wens	Dit is een continu proces, als het zich voordoet lossen we het op.
We maken gericht plannen waarbij we naast instandhouding ook mogelijke innovaties en herontwerp als alternatief meenemen (% plannen met innovaties en herontwerp als alternatief)	100%	100%	100%	Continu	Eigen wens	In plannen en ontwerp wordt innovatie meegenomen.
Planvorming/herontwerp Halsteren (status)	Start	80%	Gerealiseerd	2024	Inspanning	Vanuit de omgevingsscan zijn meer potentieel realistische scenario's geïdentificeerd dan verwacht.
Planvorming/herontwerp Dongemond (status)	Start	Gestart	Gerealiseerd	2025	Inspanning	Planvorming is gestart, projectplanning loopt volgens schema. Scenariotraject is afgerond.
Vivimag project is uitgevoerd (status)	Start	Gestart	Gerealiseerd	2029	Inspanning	Voorbereidingen gestart, de installatie moet in 2025 operationeel zijn om in 2029 resultaten te kunnen leveren.
Omgevingsbewust						
Bij herontwerp van een RWZI wordt de omgeving actief betrokken en worden koppelkansen (op het gebied van bijvoorbeeld energie, water, recreatie, kostenverlaging) expliciet opgenomen in het voorstel voor herontwerp (% herontwerpvoorstellen waarin koppelkansen zijn benoemd)	100%	100%	100%	Continu	Eigen wens	Dit wordt meegenomen en gewaardeerd door de omgeving. Het kan wel leiden tot vertraging in het proces van de planvorming. Dit komt de kwaliteit van de plannen wel ten goede.

Resultaattabel programma

Waterketen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
De vergunningen van alle 17 zuiveringsinstallaties worden besproken met de vergunningverlener om kansen te identificeren om de waterkwaliteit van het effluent te verhogen (aantal besproken zuiveringsinstallaties met bijbehorende vergunningen)	2	3	17	Continu		Voor alle zuiveringen zijn de gesprekken gestart. Ook is landelijk duidelijk geworden welke lijn gevolgd moet worden. Ook is duidelijk hoe voldoen aan de KRW ingevuld wordt. Daarbij zal voldoen aan de vergunning niet altijd leiden tot voldoen aan de KRW. In deze gevallen volgen voorstellen aan het bestuur voor bovennormatieve aanpassingen.
Bij herontwerp van een RWZI die minder dan 2 meter boven NAP ligt wordt ook gekeken naar maatregelen voor een snelle herstart bij overstroming (% herontwerp waarin maatregelen zijn meegenomen)	100%	100%	100%	Continu	Eigen wens	Dit is onderdeel van de planvorming bij de zuiveringen Halsteren, Dongemond, Nieuw-Vossemeer, Baarle Nassau en Rijen (2025).

Prestaties

Voldoen aan lozingsseisen (% wat voldoet)	99%	100%	99%	Continu	Resultaat	Conform afspraak
Voldoen aan gemaakte afnameafspraken (% wat voldoet)	99%	99%	99%	Continu	Resultaat	Conform afspraak
Realiseren stikstofverwijderingsrendement (% gerealiseerd rendement)	77%	78%	77%	Continu	Resultaat	Als gevolg van het natte jaar stonden de rendementen onder druk, desondanks zijn de resultaten toch behaald.
Realiseren fosfaatverwijderingsrendement (% gerealiseerd rendement)	76%	76%	76%	Continu	Resultaat	
Voldoen aan de nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater die in 2024 wordt herzien (status)	Opstellen plan van aanpak	Gerealiseerd	Gerealiseerd	P.m.	Resultaat	Alleen voor verwijdering medicijnresten lijkt de ERSA strenger te zijn dan huidige maatregelen. In de komende jaren wordt dit uitgewerkt tot Nederlandse wetgeving.

Resultaattabel programma Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Algemeen						
De watersystemen blijven aan de norm voldoen door risicogestuurd beheer en onderhoud (assetmanagement)* (in %)	100%	100%	100%	Continu	Inspanning	Onderhoudswerkzaamheden zijn in 2024 conform planning uitgevoerd.
Onderhoud watersysteem wordt uitgevoerd conform AOWW 2020-2030 (% gewerkt conform AOWW)	100%	100%	100%	Continu	Resultaat	
Plan maken om communicatie te versterken over waarom en hoe we onderhoud uitvoeren (fase)	Operationeel	Operationeel	Operationeel	2025	Eigen wens	In 2024 is, eerder dan gepland, uitvoering gegeven aan versterking van de communicatie over onderhoudsuitvoering. Ook in het kader van de opgetreden wateroverlast eind mei 2024 zijn afspraken met de frontoffice gemaakt teneinde de communicatie naar buiten toe te verbeteren.
Gezond water / Natuurlijk water						
Realisatie KRW-maatregelpakket* (% gerealiseerd)	49%	54%	100%	2027	Resultaat	Het resultaat voor de jaarrekening is uitgekomen op 54%, een iets hogere realisatie dan was verwacht.
Uitvoeren tussenevaluatie KRW gericht op uitvoering van maatregelen, het behaalde doelbereik, prognose 2027 met bijbehorend handelingsperspectief om dichterbij de doelen te komen (status)	In uitvoering	In uitvoering	Uitgevoerd	2025	Inspanning	In 2024 is de tussenevaluatie uitgevoerd en zijn aanbevelingen in de bestuurlijke route gebracht.
Opstellen goede motivering van (mogelijke) toepassing van uitzonderingen op de KRW doelrealisatie in 2027 (status)	Vorbereiding		Opgesteld	2027	Eigen wens	
Samenbrengen van kennis en wetenschap in één samenwerkingsproject met Vlaanderen (status)	Vorbereiding	in uitvoering	Uitgevoerd	2027	Eigen wens	Binnen het stroomgebied Merkske wordt inmiddels samengewerkt met Vlaanderen en kennis uitgewisseld/opgedaan. Ook komende jaren dit worden gecontinueerd. Hiermee is voor dit actiepunt voldoende invulling gegeven.
KRW waterlichamen met herziene peilafweging (waterlichamen Ligne, Gat van den Ham, Bavelse Leij en Markiezaatsmeer) (aantal herzien)	1	1	4	2027	Inspanning	In 2024 is geen herziene peilafweging binnen een KRW stroomgebied uitgevoerd. Markiezaatsmeer is reeds in 2023 uitgevoerd.

Resultaattabel programma

Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Onderzoeken of kwaliteitsbaggeren (voedselrijke sliblaag verwijderen) kan leiden tot verbeterde waterkwaliteit (waterlichamen Gat van den Ham, Rietkreek-Langewater, Oude Maasje en Binnenschelde) (aantal onderzoeken uitgevoerd)	3	3	4	2027	Inspanning	In 2024 zijn geen onderzoeken uitgevoerd. Wel is gestart met het baggeren van het Langewater.
Strategie en uitvoeringsagenda vastgesteld voor vergroten waterbewustzijn en handelingsperspectief (2023) en uitvoeringsagenda uitgevoerd (2027 - voortgang in %)	100%	100%	100%	2027	Inspanning	In 2024 is gewerkt conform de opgestelde communicatievisie waarin ook de te hanteren methodiek is vastgelegd. Dit zal komende jaren worden gecontinueerd Hiermee wordt aan dit actiepunt voldoende invulling gegeven.
Alle vergunningen die de waterkwaliteit (blijvend) verslechteren worden geweigerd (% hieraan voldaan)	100%	100%	100%	Continu	Wettelijke verplichting	Het aantal weigeringen neemt toe op basis van de waterkwaliteit
Biodiversiteit: Verkennen mogelijkheden voor het stimuleren van biodiversiteit bij categorie B waterlopen (bijvoorbeeld actief randenbeheer) (fase)	In voorbereiding	In voorbereiding	Gerealiseerd	2027	Eigen wens	Dit punt wordt meegenomen bij de uitwerking van de beleidsnota Biodiversiteit.
Biodiversiteit: Onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot het mee laten tellen van categorie A waterlopen voor de ecoregeling van het Gemeenschappelijk Land Bouwbeleid (GLB) (fase)	Onderzocht	Onderzocht	Onderzocht	2024	Eigen wens	
Schoon Water						
Onderzoek uitgevoerd naar doelmatige, aanvullende maatregelen voor het verbeteren van de effluentkwaliteit (RWZI's Halsteren, Rijen en Baarle-Nassau) (cumulatief aantal onderzoeken uitgevoerd)	1	2	3	2027	Inspanning	Conform planning, afronding onderzoek RWZI Baarle Nassau in 2024 (Halsteren is al eerder uitgevoerd)
Het waterschap monitort de voortgang van de genomen bovenwettelijke maatregelen conform Deltaplan Agrarisch Waterbeheer in het beheergebied (voortgang in % van het beheergebied)	45%	60%	80%	2027	Inspanning	De hogere deelname aan projecten is vooral toe te wijten aan meer deelnemers aan het Bodem up project

Resultaattabel programma Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Het waterschap zorgt jaarlijks voor betrouwbare, actuele waterkwaliteitsmetingen conform de landelijke voorschriften en regelgeving (% hieraan voldaan)	100%	uitgevoerd	100%	Continu	Resultaat	uitgevoerd
Adviseren van gemeenten bij riooloverstorten die een probleem vormen (in ieder geval bij de stroomgebieden Bavelse Leij, Zoom-Bleekloop en Donge) (aantal uitgebrachte adviezen)	1	3	3	2027	Inspanning	De advisering van gemeenten bij overstorten is in elke gemeente aan bod gekomen. Door de KRW is hier alleen maar meer focus naar uit gegaan.
We maken de situatie rondom normverschillen tussen Vlaanderen en Nederland inzichtelijk bij het Rijk en de EU (status)	Uitgevoerd	In uitvoering	Uitgevoerd	2024	Eigen wens	Joint fact finding proces met Vlaanderen is gestart onder regie van ministerie IenW. Uitvoering loopt door in 2025.
Onderzoek uitgevoerd met ketenpartners naar voorkomen, verspreiding van en handelingsperspectief bij microplastics, medicijnresten en nieuwe stoffen (aantal onderzoeken uitgevoerd)	1	1	1	2027	Inspanning	
Kennis wordt opgebouwd (o.a. pilots om meer gedetailleerd te meten en brononderzoek) over microverontreinigingen zodat effectieve maatregelen kunnen worden genomen (kennis bijhouden)	Continu	In uitvoering	Continu	Continu	Inspanning	In 2024 is een stoffenanalyse uitgevoerd en afgerond en is de pilot Rietkreek - Lange Water gestart om bronnen en mogelijke maatregelen van micro's beter in beeld te krijgen. Afronding van de pilot vindt plaats in Q2 2025. Daarnaast zijn er nog diverse andere onderzoeken uitgevoerd op het gebied van micro's zoals biotametingen etc.
Vaststellen nieuw beleid en strategie op basis van nieuwe regelgeving op het gebied van microverontreinigingen (incl. zeer zorgwekkende stoffen) (status)	Vastgesteld	In voorbereiding	Vastgesteld	2024	Inspanning	Vaststelling is niet gelukt in 2024. Vaststelling wordt verwacht Q2 van 2025.
We passen andere methodieken in de handhaving toe, actualiseren vergunningen en dragen bij aan regelgevingsactualisatie (% actuele vergunningen)	Plan van aanpak opstellen	In uitvoering	100%	2027	Inspanning	

Resultaattabel programma Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Aantrekkelijk Water						
Officiële zwemwateren hebben altijd minstens de kwaliteitsklasse 'aanvaardbaar' (aantal wat hieraan voldoet)	18	17	18	Continu	Inspanning	De Binnenschelde had in 2024 een negatief zwemadvies en heeft dit voor 2025 opnieuw gekregen vanwege de aanwezigheid van e-coli bacterien.
Van iedere prioritaire blauwalgoverlastlocatie is onderzocht wat oorzaken en mogelijke gebiedsspecifieke oplossingen zijn (aantal onderzocht)	11	11	31	PM	Inspanning	
Beleid voor recreëren in niet-aangewezen zwemwateren is samen met medeoverheden en belanghebbenden ontwikkeld en vastgesteld (status)	In voorbereiding	In voorbereiding	Vastgesteld	2027	Inspanning	
Voldoende water/water en ruimte						
Ruimtelijke adaptatie						
Met gemeenten zijn een aantal knelpunten in stedelijk gebied aangepakt die ook leiden tot vermindering van hittestress (aantal aangepakt)	1	1	5	2027	Inspanning	Vermindering van hittestress wordt tegenwoordig in 90% van de plannen meegenomen. Enkele hiervan zijn gecombineerd met onze eigen NWB toetsing en het behalen van andere doelen zoals een EVZ
De waterschapsverordening is bijgewerkt, zodat deze klimaatadaptatie ondersteunt waar dat kan (status)	In voorbereiding	In voorbereiding	Bijgewerkt	2026	Resultaat	In 2024 zijn voorbereidende werkzaamheden verricht om te komen tot het beleidsrijk maken van de verordening.
Zoetwater in de Zuid Westelijke Delta						
De maatregelen afgesproken in de Bestuursovereenkomst zoet water Zuid Westelijke Delta zijn uitgevoerd* (aantal maatregelen uitgevoerd)	2	2	11 + PM	2027	Inspanning	
Voor het peilbesluitplichtige areaal is er een actueel peilbesluit (% van het areaal wat voldoet)	90%	90%	80%	Continu	Resultaat	Voor peilbesluitgebied Halderberge is pilot afgesloten.

Resultaattabel programma Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Deltaplan Hoge Zandgronden						
In de prioritaire gebieden Zundert en ABG-gebied (Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen) is een gebiedsgerichte aanpak uitgevoerd of in uitvoering (aantal in uitvoering)	2	2	2	2027	Inspanning	In beide gebieden is een gebiedsgerichte aanpak in uitvoering. In Zundert heet dit 'Water in Balans' (loopt al van voor 2024) en eind februari 2025 wordt de tussenrapportage opgeleverd. Voor de ABG is dit de aanpak van de Mark en Bovenlopen. In 2024 heeft het een besluit genomen over de rol die het waterschap gaat pakken, is een plan vanaanpak opgesteld en wordt de uitvraag voor een coordinator voorbereid. ook is er een rijksbijdrage vanuit de regiodeal West Brabant toegezegd.
Maatregelen om het watersysteem aan te passen aan de nieuwe omstandigheden en de grondwatervoorraad op een efficiënte manier te beheren zijn uitgevoerd (in omvang totaal geïnvesteerde €)	1.050k	1,5 milj	8,25 miljoen	2027	Inspanning	Betreft 12 projecten die zijn gestart en of zijn afgerond.
Maatregelen voor aanpassing van het huidig gebruik om minder kwetsbaar te worden voor extreem weer zijn uitgevoerd (in omvang geïnvesteerde €)	200k	0,5 milj	2 miljoen	2027	Inspanning	
Uitvoeren eerste (theoretische) verkenning van de herstelopgave na een calamiteit, bv aan de hand van de waterbom analyse van Deltares (status)	Uitgevoerd	Beleid	100%	2027	Eigen wens	
Aanpak wateroverlast						
Aandachtspunten uit NBW toetsing 2019 aangepakt (aantal aangepakt)	10	13	110	2027	Inspanning	Na overleg met de gebiedsadviseurs is bekend geworden dat op 13 locaties (verspreid door het hele beheersgebied) aandachtspunten zijn opgelost.
GGOR en verdroogtebestrijding						
Maatregelen genomen voor hydrologisch herstel N2000#, Natte Natuurparels en overige verdroogde natuurgebieden* (in ha waar maatregelen zijn genomen)	763	1187	3740	2027	Resultaat	

Resultaattabel programma Watersystemen

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Toelichting jaarrekening 2024
Streefpeilplannen zijn opgesteld voor ieder vrijafwaterend gebied, gecommuniceerd en goed vindbaar/raadpleegbaar (% van het vrijafwaterend oppervlak wat voldoet)	20%	0	100%	2027	Inspanning	Er is in 2024 geen 20% van het gebied voorzien van een streefpeilplan. Eerst zullen heldere kaders opgesteld dienen te worden over hoe streefpeilen te bepalen.
Knelpunten landelijk gebied uit de NBW/GGOR-toetsing 2019 zijn aangepakt in de 3 prioritaire gebieden waar een gebiedsgerichte aanpak wordt doorlopen (aantal knelpunten aangepakt)	4	4	24	2027	Inspanning	
Van tenminste 1 stroomgebied uit de prioritaire gebieden is een grens-ontkennende stroomgebiedbenadering uitgewerkt met Vlaamse partners, voor een samenhangende aanpak van voldoende en gezond water (aantal uitgewerkt)	0	in voorbereiding	1	2027	Inspanning	Met name bij het Merkske wordt grensontkennend invulling gegeven aan beekherstel aan beide zijdes van de landsgrens.
Droogtebestrijding						
Visie en plan op onttrekken, vasthouden, aanvullen en gebruik van water is vastgesteld (status) - visie zoetwaterbeschikbaarheid	In voorbereiding	In voorbereiding	Vastgesteld	2025	Eigen wens	
Acties vanuit de droogteagenda* worden verder doorvertaald voor het waterschap (2025) en uitgevoerd (% uitgevoerd)	Doorvertaling 50% gereed	Doorvertaling 100% gereed	1	2027	Inspanning	Alle acties uit droogte agenda worden opgenomen in het programmaplan 2025
No regret maatregelen rondom het thema 'droogte' worden uitgevoerd* (% uitgevoerd)	100%	80%	3	2027	Inspanning	80% van de maatregelen is uitgevoerd.
Een nieuw beregeningsbeleid is opgesteld op basis van nieuwe inzichten uit pilots en onderzoeksresultaten (fase)	Pilot zundert in uitvoering	in voorbereiding	Opgesteld	2027	Inspanning	
Grondwater						
Er is een nieuw grondwaterbeleid gemaakt en geoperationaliseerd waardoor de aanvulling en het gebruik van grondwater weer in evenwicht is (status)	In voorbereiding	In voorbereiding	Vastgesteld	2027	Resultaat	

* In bijlage op de volgende pagina's is een nadere uitwerking van de maatregelen te vinden

De Natura 2000-opgaven worden door de provincie en Rijkswaterstaat geformuleerd. Eventuele aanpassingen zijn op dit moment nog niet bekend, de opgave kan daarmee nog veranderen.

Bijlage resultaat tabel programma Watersystemen

	Einddoel	Jaarrekening 2024	Jaar	% geprogram- meerd*	% in voorbereiding in 2024*	% in uitvoering in 2024*	% gerealiseerd cumulatief eind 2024*
KRW-maatregelenpakket							
Realisatie KRW-maatregelenpakket (% gerealiseerd)	100%	54%	2027	100%	38%	44%	54%
Natte natuurplek (aantal ha gerealiseerd)	2240	1.187	2027	voor de voortgang van de 812 ha N2000 en 1428 ha primaire natte natuurplek wordt verwezen naar de GGOR maatregelen			53%
Beek en kreekherstel (aantal km gerealiseerd)	67	13	2027	100%	46%	35%	19%
Bouwen met Natuur (aantal km gerealiseerd)	85	6	2027	100%	85%	8%	7%
Ecologische verbindingzones (aantal km gerealiseerd)	67	21	2027	100%	47%	21%	32%
Vispassages (stuks gerealiseerd)	16	11	2027	100%	0%	31%	69%
Onderzoeken/pilots (stuks uitgevoerd)	20	10	2027	100%	10%	10%	50%
Akkerrandenbeheer (aantal km met overeenkomst)	999	999	jaarlijks	100%	-	100%	100%
Extensief onderhoud (aantal km extensief onderhouden)	467	467	jaarlijks	100%	-	100%	100%
Aanpak wateroverlast							
Eenvoudige aandachtspunten in het landelijk gebied uit de NBW-toetsing 2019 aangepakt (aantal knelpunten aangepakt)	36	3	2027	50%	47%	14%	8%
Reguliere aandachtspunten in het landelijk gebied uit de NBW-toetsing 2019 aangepakt (aantal knelpunten aangepakt)	48	9	2027	50%	71%	15%	19%
Aandachtspunten in het stedelijk gebied uit de NBW- toetsing 2019 aangepakt (aantal knelpunten aangepakt)	26	1	2027	50%	42%	15%	4%
Zoet Water in de Zuidwestelijke Delta							
Afgesproken maatregelen 'slimmer regionaal waterbeheer' zijn uitgevoerd (aantal maatregelen uitgevoerd)	10	11	2027	80%	0%	0%	40%
Afgesproken maatregelen 'hergebruik effluent' zijn uitgevoerd (aantal maatregelen uitgevoerd)	120k	12k	2027	0%	0%	0%	10%
Afgesproken maatregelen 'monitoren en modelleren' zijn uitgevoerd (aantal maatregelen uitgevoerd)	1 + pm	25 k	2027	20%	20%	0%	0%

Bijlage resultaat tabel programma

Watersystemen

	Einddoel	Jaarrekening 2024	Jaar	% geprogram- meerd*	% in voorbereiding in 2024*	% in uitvoering in 2024*	% gerealiseerd cumulatief eind 2024*
Maatregelen voor hergebruik water aan de voet van de Brabantse Wal (samen met Zeeland)	250k	350 k	2027	0%	0%	0%	20%
Optimaliseren zoetwatervoorziening in de polders langs het Volkerak-Zoommeer (Prins Hendrikpolder, Auvergnepolder en polders van Nieuw-Vossemeer)	10k	25 k	2027	0%	0%	0%	10%
GGOR en verdrogingsbestrijding							
Maatregelen genomen voor hydrologisch herstel N2000-gebieden (aantal ha gerealiseerd)	812	430	2027	100%	0%	47%	53%
Maatregelen genomen voor hydrologisch herstel van de primaire natte natuurgebieden (aantal ha gerealiseerd)	1.428	757	2027	100%	21%	26%	53%
Maatregelen genomen voor hydrologisch herstel van overige verdroogde natuurgebieden (aantal ha gerealiseerd)	1.500	0	2027	10%	0%	0%	0%
Acties vanuit Droogte agenda							
Sponswerking vergroten en vernattingsmaatregelen realiseren in de haarvaten van het watersysteem (afhankelijk van bestuurlijke keuzes met provincie en waterschappen)	pm	-	-	-	-	-	-
Nemen van vernattingsmaatregelen in bufferzones rondom natuurgebieden (afhankelijk van bestuurlijke keuzes met provincie en waterschappen)	pm	-	-	-	-	-	-
Overige acties (deelname aan werkgroep en proef met diepinfiltratie)	2	2	2024	-	-	100%	100%
No regret maatregelen 'droogte'							
Opstellen strategie brabantbrede aanpak inclusief kansenoeverzicht mbt de (on)mogelijkheden voor hergebruik van effluent in het kader van zoetwaterbeschikbaarheid (status)	Opgesteld	Opgesteld	2024	Verschillende toepassingsgebieden zijn bepaald (grondwateraanvulling, landbouw, industrie, stedelijke omgeving) waar vervolgens de eerste stap is gezet in het maken van een potentiekaart waar het grondwater oppervlakkig en in diepere lagen het aangevuld kan worden.			

Bijlage resultaat tabel programma Watersystemen

	Einddoel	Jaarrekening 2024	Jaar	% geprogram- meerd*	% in voorbereiding in 2024*	% in uitvoering in 2024*	% gerealiseerd cumulatief eind 2024*
Actuele data mbt droogte en waterbalansen is beschikbaar voor monitoring en prioritering en wordt ontsloten voor derden (fase)	Beschikbaar en ontsloten	In voorbereiding	2027				
Alle kleine grondwateronttrekkingen die zijn gemeld ivm de meldingsplicht zijn ingevoerd (% ingevoerd)	100%	100%	2024	100% gereed. Behalve de handmatige			
Een communicatieplan is opgesteld rondom 'droogte' om betrokkenen aan te zetten tot het ondernemen van actie (status)	Opgesteld	Opgesteld	2024	Opgesteld, onderdeel van algemene communicatiestrategie			
De concrete rol die het waterschap wil spelen in financieringsvraagstukken rondom watergebruik is vastgesteld (status)	Vastgesteld	Vastgesteld	2024	Vastgesteld			
Onderdelen risicogestuurd beheer en onderhoud							
Legger op orde - inclusief halfjaarlijkse update en uitgelijnd proces voor doorgeven wijzigingen	Werkend	Werkend	2024	Werkend			
Implementatie PA/PI (procesautomatisering en procesinformatisering)	Gereed	In uitvoering	2027	Uitrol van het integraal concept over meerdere locaties via andere projecten (o.a. RWZI Bath en een aantal rioolgemalen), daarnaast worden generieke bouwblokken ontwikkeld			
Klimaat en duurzaamheid							
In het kader van de Energie- en CO2 doelstellingen in beeld brengen wat het energieverbruik is van de individuele assets (geautomatiseerde stuwen en gemalen). Dit is mogelijk door het koppelen van de EAN codes vanuit het Fudura systeem aan de afzonderlijke assets en interne systemen als OBS en Geoweb. (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	eind 2024	Gerealiseerd			

* Toelichting:

% geprogrammeerd = % van het einddoel wat is opgenomen in het investeringsprogramma (concreet gekoppeld aan of gereserveerd voor projecten)/de exploitatie (financieel)

% in voorbereiding in 2024 = % wat in 2024 naar verwachting in voorbereiding is **

% in uitvoering in 2024 = % wat in 2024 naar verwachting in uitvoering is*

% gerealiseerd cumulatief eind 2024 = % wat eind 2024 naar verwachting gerealiseerd is (van de totaalopgave)

** voorbereiding of uitvoering: keuze gemaakt op basis waar het zwaartepunt naar verwachting ligt in het lopende jaar

Resultaattabel programma Waterveiligheid & Vaarwegen	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Jaarrekening 2024
Klimaatbestendige ruimtelijke inrichting						
Opstellen regionale gebiedsopgaven robuust West-Brabant (status)	Voorbereiden	Voorbereiden	Uitgevoerd	2027	Eigen wens	
Besloten is hoe de compartimenteringskeringen bijdragen aan het verminderen van overstromingsrisico's (status)	PvA opgesteld	gestart	Besluit	2027	Eigen wens	Door personele omstandigheden is later gestart met deze activiteit. In 2024 is daarom geen plan van aanpak afgerond. Dit plan van aanpak zal in het tweede kwartaal 2025 zijn opgesteld.
Strategisch crisismanagement						
Het waterschap kan real-time een inschatting geven van de overstromingskansen en -gevolgen (d.m.v. actuele scenario's) (status)	Uitvoering	Uitvoering	Gerealiseerd	2027	Inspanning	
Actieve en gerichte communicatie rondom handelingsperspectief Waterveiligheid (intern en extern) (in %)	100%	100%	100%	2024	Eigen wens	
Vastgestelde herstelplannen waterveiligheid (status)	PvA opgesteld	PvA opgesteld	Gerealiseerd	2027	Eigen wens	
Beheer van vaarwegen						
Uitvoeren van nieuw nautisch beleid (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	Inspanning	
De belangrijkste trajecten voldoen aan de diepte conform vaarwegklassen en BRTN-diepten (in %)	50%	50%	100%	2027	Resultaat	
Het waterschap voert op basis van actuele, betrouwbare en complete assetgegevens risicoanalyses uit (%)	60%	60%	100%	2027	Eigen wens	
Sterke waterkeringen						
Primaire keringen voldoen aan de norm (in %)	60%	64%	100%	2050	Resultaat	

Resultaattabel programma Waterveiligheid & Vaarwegen	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Soort verplichting	Jaarrekening 2024
Genormeerde regionale keringen voldoen aan de norm (in %)	77%	91%	100%	2030	Resultaat	
Monitoring en beheer						
Beoordeling primaire keringen LBO-2 (voortrollend) (status)	PvA opgesteld	PvA opgesteld	Gerealiseerd	2035	Resultaat	
Toetsing regionale keringen (voortrollend) (status)	PvA opgesteld	PvA opgesteld	Gerealiseerd	2031	Resultaat	
Scenario-analyse eigendom en beheer van regionale keringen (status)	Uitvoering	Gestart	Uitvoering	2024	Eigen wens	In 2024 is later dan verwacht gestart met de scenarioanalyse rondom het doelmatig beheer en eigendom van regionale keringen.
Geen beweiding meer door groot vee op de kering (% keringen met groot vee beweiding)	0%	0%	0%	2024	Inspanning	
Implementatie vrijwillige dijkinspecties intern (status)	start	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	Eigen wens	
Verkenning naar vrijwillige dijkinspecties extern (status)	Vorbereiding	Vorbereiding	Uitvoering	2025	Eigen wens	
Hoogwatermaatregelen zijn ingeregeld (status)	Gestart	Gestart	Uitvoering	2027	Inspanning	
Muskusratten zijn teruggedrongen naar de landsgrenzen (status)	-10%	-64%	Gerealiseerd	2035	Inspanning	In 2024 hebben in het beheergebied van waterschap Brabantse Delta significant minder vangsten plaatsgevonden (493 in 2024 t.o.v. 1352 in 2023). De oorzaak hiervoor kan worden gevonden in het actief nemen van maatregelen in 2023. Brabantbreed wordt juist een toename van het aantal vangsten gezien.
Onderzoek naar de mogelijkheden voor innovatieve inspectiemethodieken (status)	Gestart	Gestart	Gerealiseerd	2024	Eigen wens	

Resultaattabel programma Klimaat & Duurzaamheid

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
Duurzaam opdrachtgeverschap					
Bij alle inkopen en aanbestedingen wordt Duurzaam Opdrachtgeverschap toegepast (in %)	100%	67%	100%	Continu	Bij alle inkopen en aanbestedingen worden afwegingen gemaakt op het gebied van duurzaamheid. Er zijn veel mooie voorbeelden waarbij deze afwegingen hebben geleid tot duurzame inkoop en aanbestedingen, zoals [2 voorbeelden]. Echter, een totaalbeeld van waar al deze afwegingen precies toe geleid hebben en of we hier-mee voldoen aan de duurzaamheidsambities is niet duidelijk. Daarvoor is een verdere concretisering nodig: van ambities en beleid naar concrete eisen en gunningscriteria voor de verschillende producten en diensten die ingekocht worden. Op die manier zetten we niet alleen in op een inspanning, maar ook op resultaat.
Bij alle op te starten grond-, weg- en waterbouw (GWW) projecten wordt de methodiek Duurzaam grond-, weg- en waterbouw (DGWW) toegepast (in %)	100%	100%	100%	Continu	Bij alle op te starten projecten wordt Duurzaam GWW toegepast. Hierbij wordt er door de projectteams gewerkt met projectspecifieke ambitiewebben en bijbehorende duurzaamheidsdoelstellingen. Hierin is vastgelegd aan welke generieke doelstellingen de verschillende projecttypes moeten voldoen. Dit geeft projectteams houvast bij het maken van een duurzaam ontwerp en realisatie. Afgelopen jaar zijn deze doelstellingen en ambitiewebben verder geïmplementeerd in de bestaande werkwijze en is het duurzaam bouwen geïntegreerd in het Handboek Projecten.
Klimaatneutraal in 2035					
Vergroten duurzame opwek op assets (zowel eigen gebruik als voor derden) o.a. conform Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater (opwek in TJ)	374	372 TJ (178 TJ opwek zelf 194 TJ derden)	400	2030	De nota energie als strategische asset is vastgesteld. Hierin ligt een voorstel om duurzame energieopwek op eigen gronden te vergroten. Uitvoering en herziening van opwekdoelstellingen volgt op zijn vroegst in 2026.
Vaststellen plan 'Energie als strategische asset' met voorstel om duurzame energieopwek te vergroten en uitwerking projecten op diverse RWZI's (Waalwijk, Oosterhout, Breda) (status)	Vastgesteld	Vastgesteld	Gerealiseerd	2024	De nota Energie als Strategische asset is vastgesteld door het dagelijks bestuur. 2025 is een voorbereidend jaar om te komen tot een goed integraal plan voor duurzame opwek.

Resultaattabel programma Klimaat & Duurzaamheid

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
Het energieverbruik van de hele organisatie verminderen (verbruik in TJ)	337	376 TJ	300	p.m.	Document en rekensheet is aangemaakt om te komen tot energiereductie. De TVT is over het algemeen ruim boven de 10 jaar. Hierdoor zullen de meest voorgeschreven maatregelen op een natuurlijk vervangingsmoment worden doorgevoerd.
Opstellen organisatiebreed energiebesparingsplan inclusief een evaluatie van de huidige besparingsdoelstelling (status)	Opgesteld	Lopend	Gerealiseerd	2024	Document en rekensheet is aangemaakt om te komen tot energiereductie. De TVT is over het algemeen ruim boven de 10 jaar. Hierdoor zullen de meest voorgeschreven maatregelen op een natuurlijk vervangingsmoment worden doorgevoerd.
Bedrijfsgebouwen (8 panden) naar minimaal energielabel A (aantal panden en energielabel)	1 op A	4 locaties (Heijningen, Raamsdonksveer, Inforuimte Nieuwveer en Bouvigne) hebben een label A of hoger. Verder is het aantal labelplichtige panden van Facilitair nu 7. Het bedrijfsgebouw op Nieuwveer is niet labelplichtig.	8 op minimaal A	2030	Raamsdonksveer: Hier is de zolder geïsoleerd en zijn in het verleden uitgevoerde isolatiemaatregelen anders doorgerekend op basis van regelgeving. - Heijningen en inforuimte Nieuwveer zijn A+++ en A++. Dit is ergens verkeerd doorgegeven door alle discussies en onderzoeken. - Bedrijfsgebouw Nieuwveer is door omgevingsdienst opnieuw beoordeeld en valt buiten de labelplicht. - Onderzoek loopt naar Bath. Mogelijk wordt deze nu wel labelplichtig door realisatie van een projectruimte. - Bouwprojecten RenD lab en Bedrijfsgebouw Dongemond worden minimaal Label A (waarschijnlijk hoger).
Klimaatneutraal in 2035					
Vertaling van de strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit' in routekaart voor waterschap Brabantse Delta (status routekaart)	Vastgesteld	Vertraagd	Gerealiseerd	2024	Activiteit is doorgeschoven naar begroting 2025
Ontwikkelen dashboard klimaatneutraliteit om actuele CO ₂ -uitstoot inzichtelijk te maken (status)	Operationeel	Operationeel	Gerealiseerd	2024	Het dashboard 2024 is operationeel met de momenteel beschikbare data. De volledige CO ₂ -uitstoot van het waterschap is nog niet volledig in beeld. Om het dashboard optimaal te benutten en van de juiste data te voorzien, is verdere afstemming nodig over de verdeling van rollen en taken

Resultaattabel programma Klimaat & Duurzaamheid

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
Alle bedrijfswagens zijn klimaatneutraal (% bedrijfswagens van het totaal)	5%	13%	90%	2028	Inmiddels worden er 50 auto's vervangen. Hiervan zijn er 20 elektrisch. Op een totaal van 160 auto's is dit 12,5%. Het einddoel gaat sowieso niet worden gehaald. Door beperkingen in het aanbod van Bedrijfsauto's die voldoen aan de gestelde eisen (actieradius, laadvermogen, trekvermogen en soms 4x4) moeten we op dit moment nog geregeld kiezen voor diesel (voorkeur HVO100)
Uitvoeren onderzoek naar de mogelijkheden voor wijziging van het peilbeheer in verband met broeikasgasemissies veenweidegronden (de eventuele keuze wordt in de peilbesluiten voorgelegd) (status)	Onderzoek en besluitvorming afgerond	Onderzoek loopt	Onderzoek en besluitvorming afgerond	2024	Intern is in kaart gebracht aan de hand van landelijke bodemdata en met de Wagening Universiteit waar veen aanwezig is in ons beheergebied en wat de aandachtsgebieden zijn. Het geschatte droogstaande veen in relatie tot de grondwaterstand moet nog in kaart gebracht worden met een aanname van het al geoxideerde veen. De mogelijke invloed die wij zouden kunnen uitoefenen met het peil en wat voor winst we hiermee zouden kunnen behalen moet ook nog in kaart worden gebracht. Hierna kan besluitvorming plaatsvinden naar de mogelijkheden rondom het peil en op welke manier dit in het beleid opgenomen kan worden.
Vergroten inzicht in uitstoot broeikasgassen, te starten op RWZI Dongemond (status inzicht RWZI Dongemond)	Overzicht beschikbaar	Project Aanpak Lachgas gestart	Overzicht beschikbaar	2024	Als uitbreiding op het landelijke Versnellingsplan Lachgas, heeft het waterschap in 2024 geld vrijgemaakt voor meten en reduceren van lachgas. Dit is het project Aanpak Lachgas.
Klimaatadaptief in 2050					
Het waterschap bevordert klimaatadaptatie in strategische ruimtelijke trajecten als BPLG, Verstedelijking, RES, Samenwerking Groen Blauw, Grote Oogst (aantal strategische ruimtelijke trajecten waarin geparticipeerd en bevorderd wordt)	5	5	5	Continu	Momenteel zijn onder meer de Stedelijke Regio West Brabant West, Stedelijke Regio Breda Tilburg, de GGA's, SWWB, RWB, RES, Hart van Brabant de trajecten waarin het waterschap actief is.
Onderzoeksprogramma klimaat-bestendig en veerkrachtig water-landschap opgesteld en uitgevoerd om kennis te vergroten	Opgesteld	opgesteld	Opgesteld	2027	Al opgesteld, uitbouwen en actueel houden is een continue proces
Er is een programma om inwoners en ondernemers van informatie op maat te voorzien over de klimaatgevolgen in hun	Operationeel	Operationeel	Operationeel	2024	Het waterschap geeft daar onder andere via de samenwerking in de waterkringen met gemeenten vorm aan.

Resultaattabel programma Klimaat & Duurzaamheid

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
omgeving en de mogelijkheden die zij hebben om daar zelf iets aan te doen					
Opzetten stimuleringsregeling om kleine klimaatadaptieve initiatieven van inwoners en bedrijven, zoals bodem-opslag van water, te bevorderen (status)	Operationeel	In ontwikkeling	Inzet beschikbare budget	2024-2027	DB heeft eerste half jaar de uitgangspunten vastgesteld. Eerst actie is een nieuwe Algemene Subsidieverordening vaststellen als juridische basis. Deze is vertraagd in het besluitvormingstraject.
Stimuleren nieuwe vormen van klimaat-bestendige ruimtelijke ontwikkeling en afkoppelen	Operationeel	In ontwikkeling	Inzet beschikbare budget	2024-2027	Hangt samen met ontwikkeling stimuleringsregeling. Afkoppelen doorloopt apart beleidsvormend traject (lopende)
Circulair in 2050					
Concretiseren doelbereik circulair door de doelstellingen helder te maken en een dashboard te ontwikkelen (status)	Geconcretiseerd	Vertraagd	Geconcretiseerd + Dashboard ontwikkeld	2025	Langdurige afwezigheid van trekker spoor circulair.
Circulair water - Verminderen water in de keten					
Concretiseren doelstelling verminderen afvalwater (huidige hoeveelheid: 64 miljoen m3 /jaar) (afvalwater in miljoen m3 /jaar)	Concretiseren doel	Vertraagd	P.m.	2030	Langdurige afwezigheid van trekker spoor circulair.
Concretiseren doelstelling verminderen hemelwater in het riool (huidige hoeveelheid: 30 miljoen m3 /jaar) (hemelwater in het riool in miljoen m3 /jaar)	Concretiseren doel	Vertraagd	P.m.	2030	Langdurige afwezigheid van trekker spoor circulair.
Concretiseren doelstelling effluent hergebruik (huidige hoeveelheid: 355.000 m3 /jaar) (hergebruik in m3 /jaar)	Concretiseren doel	Vertraagd	P.m.	2030	Langdurige afwezigheid van trekker spoor circulair.
Opstellen waterbesparingsplan (gericht op de hele keten) (status)	Opgesteld	Opgesteld	Opgesteld	2024	Het plan is in concept gereed, scope is beperkt tot water in eigen invloedssfeer en eigen (drink)watergebruik.
Uitvoeren studie 'ultieme waterfabriek' (gericht op effluent hergebruik) (status)	Start uitvoering	Gestart	Gereed	2026	Waterschap Brabantse Delta neemt deel aan het project ultieme waterfabriek.
Hergebruik grondstoffen					
Concretiseren doelstelling hergebruik beschoeiingen (huidige hoeveelheid en	Inzicht	Vertraagd	P.m.	2030	Vertraagd vanwege gebrek aan capaciteit. Acties zijn doorgeschoven naar 2025 in programma watersystemen

Resultaattabel programma Klimaat & Duurzaamheid

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
huidig hergebruik bepalen in 2024) (hergebruik in %)					
Concretiseren doelstelling hergebruik maaisel (huidige hoeveelheid en huidig hergebruik bepalen in 2024) (hergebruik in %)	Inzicht	Vertraagd	P.m.	2030	Vertraagd vanwege gebrek aan capaciteit. Acties zijn doorgeschoven naar 2025 in programma watersystemen
Concretiseren doelstelling hergebruik bagger (huidige hoeveelheid en huidig hergebruik bepalen in 2024) (hergebruik in %)	Inzicht	Vertraagd	P.m.	2030	Vertraagd vanwege gebrek aan capaciteit. Acties zijn doorgeschoven naar 2025 in programma watersystemen
Opstellen hergebruikplan materiaal- stromen watersystemen (status)	Opgesteld	Vertraagd	Opgesteld	2024	Vertraagd vanwege gebrek aan capaciteit. Acties zijn doorgeschoven naar 2025 in programma watersystemen
Terugwinnen van grondstoffen uit influent door in te zetten op 3 grote innovatietrajecten					
Terugwinning CZV (bioplastic) (%) teruggewonnen/jaar)	1%	1%	80% CZV	2045	Dit jaar is het project PHA2USE afgerond. Hier bleek dat het mogelijk is om plastic vervangend materiaal uit rioolwater te produceren. Op het gebied van vetzuren produceren uit afvalwater(nodig om de PHA bacterien te groeien) bleek verder onderzoek noodzakelijk.
Uitvoeren innovatietraject PHA2USE (fase)	Besluit over toekomst	Besluit genomen	Besluit over toekomst	2024	Eind 2024 is besloten nog een jaar het project PHA2USE door te zetten. Dit heet de transitie fase.
Uitvoeren innovatietraject Vivianiet demo- installatie (fase)	Ontwerp gereed	Project vertraagd	Besluit over toekomst	p.m.	Vorbereidingen gestart, de installatie moet in 2025 operationeel zijn om in 2029 resultaten te kunnen leveren.
Terugwinning stikstof (%) teruggewonnen/jaar)	0%	0%	80% N (stikstof)	2045	Studie is uitgevoerd naar stikstofterugwinning uit de hoofdstroom.
Uitvoeren innovatietraject Pilot NH4 (fase)	Aanvraag pilotinstallatie na haalbaar- heidsstudie	Conform planning	Besluit over toekomst	p.m.	Haalbaarheidsstudie gedaan, conform planning. In 2025 gaan we verder kijken hoe ver hiermee te gaan.
Natuur en biodiversiteit					
Uitwerken van een actieplan op basis van de beleidsvisie biodiversiteit met aan-dacht voor indicatoren, inventarisatie areaal, concreet maatregelenpakket, communicatie en kennisborging (status actieplan)	Vastgesteld	Vastgesteld	Uitgewerkt	2024	Het actieplan Biodiversiteit is in 2024 vastgesteld samen met een jaarlijks budget voor 5 jaar beginnend in 2025.

Resultaattabel programma Innovatie & Digitale Transformatie

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
Slim- en informatiegestuurd					
De inzet van drones bij Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) is gerealiseerd én de leereffecten worden organisatiebreed gedeeld en benut (status)	In uitvoering	In uitvoering	Gerealiseerd	2025	Vergunningtraject loopt, piloten zijn opgeleid, protocollen zijn opgesteld, communicatie is betrokken en ethisch gesprekken zijn gevoerd. Start met vliegen via een 1-jarige pilot. Lancering in Q1-2025. Verbreding naar andere processen loopt door in 2025.
Een plan van aanpak opgesteld met betrekking tot BIM (Bouw Informatie Model, een digitaal 3D-ontwerp) en opdracht gegeven tot eerste stappen in de uitvoering (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	Plan van aanpak is opgesteld en vastgesteld. Medewerkers zijn gestart met opleiding. Uitvoering plan in 2025.
Verkrijgen van inzicht in toepassingsmogelijkheden Digital Twins en bepalen strategische positie. Op basis hiervan plan van aanpak opgesteld (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	De kansen die Digital Twins brengen zijn in kaart gebracht voor alle waterprogramma's. (Inzicht is gerealiseerd). In het datanetwerkteam en het R&D-lab wordt hiermee organisch geëxperimenteerd (in uitvoering) i.p.v. een pva.
Het verkrijgen van inzicht in én het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot actief en verantwoord delen van open data en bepalen strategische positie (status)	Gerealiseerd	Niet gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	I.v.m. onderbezetting (ziekte) lager geprioriteerd.
Doorontwikkeling Centrale Regiekamer (CRK) (status)	In uitvoering	In uitvoering	Gerealiseerd	2026	Visie is opgesteld, plan van aanpak in wording.
Assetmanagement					
Assetmanagement is doorontwikkeld tot certificeerbaar niveau conform NEN-ISO 55001 (status)	Certificeerbaar	80%	Certificeerbaar	2024	In uitvoering conform plan. Is eind 2024 'instrumenteel' dichtbij gewenst niveau conform ISO55000 te zitten. De organisatie-brede "verandering en verankering" vergt meer tijd. Note: streven is ontwikkeling naar certificeerbaar niveau, niet certificering an sich.
Bewustwording					
Iedere (team)manager kent het "Framework Digitale Transformatie voorbij de techniek" en is gestart met het doorlopen ervan met zijn of haar team (status)	100%	100%	100%	2024	Via o.a. traject Strategische Personeelsontwikkeling, Workshops "toekomst van werk"

Resultaattabel programma Innovatie & Digitale Transformatie

	Begroting 2024	Realisatie 2024	Einddoel	Jaar	Toelichting jaarrekening 2024
De medewerkertevredenheid is minimaal gelijk aan vóór de flexibele werksituatie (aantal onderdelen waarvan de score minimaal gelijk is gebleven aan het MO van 2019)	N.v.t.	N.v.t.	7 van 7	2025	
Ieder proces heeft zicht op kansen en risico's digitale transformatie en heeft dit opgenomen in het jaarplan (X-matrix) (aantal processen waar de kansen en risico's zijn opgenomen in de X-matrix)	11 van 11	11 van 11	11 van 11	2024	I.p.v. verwerkt in x-matrixen is een MT brede kanseninventarisatie gedaan, waar vervolgens via SPO en KN op gestuurd wordt in alle processen. 1 december 2024 is daarnaast een organisatiebrede pilot AI opgestart om te verkennen welke kansen generatieve AI kan bieden de komende jaren.
Innovatie (algemeen)					
Realiseren van een innovatie lab op Nieuwveer (status)	Realisatie gestart	In uitvoering	1 lab	2025	Ontwerp gereed, in voorjaar 2025 ter besluitvorming naar AB
Realiseren van Brabantse Delta Innovatiehub (innovatieproces en werkwijzen) (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2024	
Uitwerken toekomstscenario van een transitievraagstuk (status)	Gerealiseerd	Gerealiseerd	100%	2024	
Zichtbaar maken en verder brengen van de verschillende innovaties in het winnovatie etalage (via portfolio) (status)	Continu	continu	Continu	Continu	
Data					
De ist- en soll-situatie rondom datagovernance, strategie en beleid m.b.t. datamanagement zijn in kaart gebracht, inclusief een roadmap hoe daar te komen (status)	100%	100%	uitvoeren	2024	
Functioneel beheer wordt organisatiebreed georganiseerd (in % voldoen aan volwassenheidsniveau 2 o.b.v. Bisl)	100%	54%	100%	2024	De inventarisatie van het huidige volwassenheidsniveau is afgerond. Uit de analyse blijkt dat momenteel 54% van het gewenste volwassenheidsniveau is bereikt. In workshops zijn de onderliggende oorzaken van het resterende verschil onderzocht en zijn mogelijke oplossingsrichtingen geïdentificeerd en geprioriteerd. In 2024 is gestart met de implementatie van deze maatregelen, en de uitvoering wordt in 2025 voortgezet.

Bijlage 13: Jaarrekening 2024 gemeenschappelijke regeling

	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
Kosten			
Salarissen en sociale lasten	€ 2.400.806	€ 2.458.310	€ 2.122.462
Overige personeelslasten	€ 103.977	€ 60.500	€ 65.968
Personeel van derden	€ 9.750		€ 18.240
Duurzame gebruiksgoederen	€ 29.047	€ 40.000	€ 35.857
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	€ 95.243	€ 90.000	€ 98.801
Energie	€ 1.155	€ 1.000	€ 51
Verzekering	€ 1.157	€ 2.400	€ 2.447
Onderhoud door derden	€ 7.685	€ 15.000	€ 8.668
Overige diensten door derden	€ 43.006	€ 31.200	€ 32.349
Doorbelasting dienstauto's	€ 304.669	€ 355.000	€ 327.526
Doorbelasting dienstkleding	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000
Doorbelasting ondersteunende beheerproducten	€ 314.968	€ 276.300	€ 296.222
Totaal kosten	€ 3.340.461	€ 3.358.710	€ 3.037.590
Opbrengsten			
Overige personeelsbaten	€ 137.812	50.000	€ 50.114
Vergoeding beverrattenbeheer	€ 43.078	16.000	€ 16.613
Vergoeding uit solidariteitsfinanciering	€ 171.973	172.000	171.972,5
Nog te dekken door waterschappen	€ 2.987.598	3.120.710	€ 2.798.890
Totaal opbrengsten	€ 3.340.461	€ 3.358.710	€ 3.037.590
Te dekken per waterschap	€ 995.866	€ 1.040.237	€ 932.963
Inzet voorziening of bestemmingsreserve	€ -22.887	€ -22.887	€ -39.500
Bijdrage per waterschap	€ 972.979	€ 1.017.350	€ 893.463

Toelichting jaarrekening GR Muskusrattenbestrijding 2024 Verschillen Rekening - Begroting

Kosten

Personeelskosten (€ 4.277 voordeel)

De gemiddelde bezetting bedroeg in 2024 34 fte; per 31 december 2024 bedraagt de bezetting 33,67 fte.

In de begroting 2024 was uitgegaan van een bezetting van 34 fte.

Het team Muskusrattenbeheer bestaat uit een teammanager, 2 rayonleiders en 31 muskusrattenbeheerders.

-/- = voordeel ; +/- = nadeel

Personeelskosten	Rekening 2024	Begroting 2024	Vershil
Salarissen en sociale lasten	€ 2.400.806	€ 2.458.310	€ -57.504
Overige personeelslasten	€ 103.977	€ 60.500	€ 43.477
Personeel van derden	€ 9.750	€ -	€ 9.750
Totaal	€ 2.514.533	€ 2.518.810	€ -4.277

Het nadelige verschil bij de post overige personeelslasten heeft deels te maken met een medewerker die in de WIA is terechtgekomen.

Duurzame gebruiksgoederen (€ 10.953 voordeel)

In 2024 zijn 2 kano's, 2 elektrische bootaandrijvingen en accu's aangeschaft. Er zijn minder duurzame gebruiksgoederen aangeschaft dan begroot.

Overige gebruiks- en verbruiksgoederen (€ 5.243 nadeel)

Het betreft voornamelijk de aanschaf van waadpakken, reddingsvesten, sluitveren, klemmen en fuiken. In 2024 zijn extra buizen, palen en gaas aangeschaft. Daarnaast zijn er door diverse leveranciers kostenstijgingen als gevolg van inflatie doorgevoerd.

Onderhoud door derden (€ 7.315 voordeel)

Het betreft voornamelijk onderhoud van quads en kano's. Daarnaast zijn er enkele reparaties uitgevoerd. Het budget is voor het onderhoud en reparaties niet volledig benut.

Overige diensten door derden (11.806 nadeel)

Hieronder vallen o.a. datacommunicatie en telefonie, ICT dienstverlening maar ook de vergunningen en leges.

Doorbelasting dienstauto's (€ 50.331 voordeel)

Het voordelige verschil wordt veroorzaakt door wegvallende afschrijving van een deel van het wagenpark. Eind 2025 worden alle huidige dienstauto's vervangen.

Doorbelasting ondersteunende beheerproducten (€ 38.668 nadeel)

De kosten van de ondersteunende beheerproducten worden volgens de BBP methodiek op basis van bestede uren of directe kosten toegerekend aan de beheerproducten.

Toerekening ondersteunende beheersproducten	Rekening 2024	Begroting 2024
Centraal management	€ 4.256	€ 3.900
Organisatiebeleid en -beheer	€ 8.266	€ 9.000
Personeelsbeleid en -beheer	€ 144.220	€ 135.000
Interne communicatie	€ 21.536	€ 15.000
Bestuurlijke en juridische ondersteuning	€ 5.696	€ 4.200
Huisvesting	€ 11.128	€ 10.000
Interne faciliteiten	€ 17.029	€ 18.000
Financieel Beleid	€ 7.409	€ 4.500
Meerjarenraming en begroting	€ 3.120	€ 2.000
Comptabiliteit	€ 13.372	€ 9.000
Ontwikkeling, implementatie en onderhoud ICT	€ 39.769	€ 45.000
Bestuursprogramma	€ 4.033	€ 3.000
Kwaliteit, Arbo en Milieu	€ 10.188	€ 10.000
Concerncontrol	€ 2.678	€ 3.500
Onderhoud	€ 16.029	
Management- en bestuursrapportages	€ 6.240	€ 4.200
Totaal	€ 314.968	€ 276.300

Doorbelasting op basis van directe uren

De volgende ondersteunende beheerproducten worden doorgerekend op basis van de directe uren per primair beheerproduct.

- Ontwikkeling, implementatie en onderhoud ICT
- Huisvesting
- Centraal management
- Personeelsbeleid en -beheer
- Interne communicatie
- Bestuurlijke en juridische ondersteuning
- Interne faciliteiten

Hoe meer uren op het primaire beheerproduct geboekt worden hoe meer kosten van de ondersteuning worden toegerekend. De kosten van personeelsbeleid en -beheer en interne voorlichting worden gemaakt ten behoeve van alle medewerkers. Er wordt bij deze ondersteunende beheerproducten daarom gerekend met 34 fte. Van het kantoor, ICT en interne faciliteiten wordt uitsluitend door de teammanager en de opzichters gebruik gemaakt. Hierbij

wordt gerekend met slechts 2 fte's (2.800 uur). Ook voor Centraal management en Bestuurlijke en juridische ondersteuning wordt gerekend met 2 fte. Als voorbeeld volgt de berekening van centraal management. In de jaarrekening 2024 bedroeg het totaal aantal directe uren op de eindproducten 575.813 uur waaronder 51.435 valt toe te rekenen aan muskusrattenbestrijding. Dit is 8,932% van het totaal ($51.435/575.813 \times 100\%$). Het werkelijke aandeel van de muskusrattenbestrijding is hiermee $8,932\% \times \text{€ } 875.248 = \text{€ } 78.177$. Aan de GR muskusrattenbestrijding wordt hiermee $\text{€ } 4.256$ toegerekend ($(2 \times 1400/51.435) \times \text{€ } 78.177$) = $\text{€ } 4.256$).

Doorbelasting op basis van directe kosten

De volgende ondersteunende beheerproducten worden doorgerekend op basis van de directe kosten per primair beheerproduct.

- Organisatiebeleid en -beheer
- Financieel beleid
- Meerjarenraming en begroting
- Comptabiliteit
- Bestuursprogramma
- Concern control
- Management- en bestuursrapportages

Hoe meer directe kosten op het primaire beheerproduct worden geboekt des te meer kosten van de ondersteunende producten daaraan worden toegerekend. De directe kosten van de muskusrattenbestrijding bedragen 1,487% van de totale directe kosten van alle primaire beheerproducten. Van de totale kosten van bijvoorbeeld het ondersteunend beheerproduct Bestuursprogramma wordt daarom 1,4875% toegerekend aan de GR Muskusrattenbestrijding. In 2024 bedragen de kosten van het ondersteunend beheerproduct Organisatiebeleid en – beheer : $1,4875\% \text{ van } \text{€ } 271.149 = \text{€ } 4.033$.

Het ontstane nadeel wordt voor een groot deel veroorzaakt door proces onderhoud en proces personeelsbeleid en beheer. In 2024 zijn de urenleutels van de teams geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de daadwerkelijke inzet en besteding. Voor proces onderhoud betreft dit voornamelijk werkzaamheden aan werkmaterieel van alle muskusrattenbeheerders, zoals trailers en quads. In de begroting 2025 is hiermee rekening gehouden. Voor personeelsbeleid- en beheer zijn werkelijk meer kosten gemaakt dan voorzien.

Opbrengsten

Overige personeelsbaten (€ 87.812 voordeel)

Het ontstane voordeel heeft te maken met de ontvangen ziektegeden en uitkeringen vanuit het UWV. Deze komen ten gunste van de teams kostenplaats.

Inzet voorziening of bestemmingsreserve (€ 22.887)

In 2021 is door de waterschappen besloten de voorziening Sociaal Statuut in de jaren 2021 t/m 2024 in te zetten om de kosten van de tijdelijke formatie-uitbreiding te dekken. De voorziening Sociaal Statuut werd daarbij gesplitst: 2/3 deel voorziening Muskusrattenbeheer (deel waterschappen Aa en Maas en De Dommel) en 1/3 deel bestemmingsreserve Muskusrattenbeheer (deel waterschap Brabantse Delta).

In de jaarrekening 2024 is conform de begroting 2024 per waterschap een vrijval van € 22.887 geboekt. Per 31 december 2024 is zowel de voorziening (waterschappen Aa en Maas en De Dommel) als de bestemmingsreserve (waterschap Brabantse Delta) nihil.

Bijdrage per waterschap (€ 44.371 voordeel)

Per deelnemer bedraagt de definitieve bijdrage voor 2024 € 972.979. Begroot was € 1.017.350 per deelnemer.

Bovenstaande toelichting heeft uitsluitend betrekking op de financiën. Over de uitvoering van de taak en de vangstgegevens wordt gerapporteerd in het jaarverslag 2024 Muskus- en beverrattenrattenbeheer Brabantse waterschappen. Het jaarverslag wordt separaat aangeboden aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

Aan het algemeen bestuur van
Waterschap Brabantse Delta

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van waterschap Brabantse Delta te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van waterschap Brabantse Delta op 31 december 2024 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 18 december 2024 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstensoorten over 2024;
- 2 de balans per 31 december 2024;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol en normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 december 2024 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van waterschap Brabantse Delta zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.008.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in het waterschap en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het dagelijks bestuur en de commissie Financiën.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat de opbrengststromen bij het waterschap Brabantse Delta grotendeels vast zijn (zoals bijdragen vanuit het publieke instellingen) of bestaan uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is (zoals belastingopbrengsten). Daarbij is het proces omtrent belastingopbrengsten uitbesteed aan een serviceorganisatie.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij het volgende frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Het dagelijks bestuur of het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het dagelijks bestuur of het management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren.

Als wij kijken naar de jaarrekening van het waterschap ziet dit risico primair toe op het eventueel verschuiven van (project)lasten om zodoende binnen de budgetafspraken van het krediet dan wel programma te blijven of om externe subsidies te realiseren.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van handmatige boekingen op projecten en in het bijzonder op projecten waarbij sprake is van bijdragen derden. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de opgevoerde kosten subsidiabel zijn.

Verder is er sprake van een algemeen risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt. Om dit algemene risico te ondervangen hebben wij onder andere de volgende werkzaamheden verricht:

- Analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het dagelijks bestuur of het management zoals de waardering van de vaste activa en debiteuren en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het dagelijks bestuur bij deze posten. Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
 - Met betrekking tot vorderingen hebben wij de inschatting van het dagelijks bestuur van de inbaarheid van de (belasting)vorderingen en diens gevolg de omvang van de voorziening dubieuze (belasting)debiteuren gecontroleerd.
 - Met betrekking tot de voorzieningen hebben we vastgesteld dat de uitgangspunten voor de voorziening pensioenen plausibel zijn.
- Beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Verder hebben we ten aanzien van het frauderisico in de controle elementen van onvoorspelbaarheid in de controlewerkzaamheden opgenomen.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Het risico dat betalingen onrechtmatig zijn doordat betaald is aan een onjuist bankrekeningnummer

Vanwege het feit dat de betalingen binnen uw organisatie omvangrijk zijn hebben wij dit betaalproces als frauderisico aangemerkt in onze controle.

Wij hebben de opzet geëvalueerd en de werking getoetst van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot het aanmaken en uitvoeren van betalingen.

Om het risico op onrechtmatige onttrekkingen van liquide middelen te ondervangen hebben wij de volgende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat ingevoerde mutaties in het crediteurenstambestand door een andere medewerker zijn gecontroleerd op juistheid en vastgesteld dat op alle mutaties het vier-ogen-principe heeft plaatsgevonden;
- Wij hebben door middel van een bankanalyse (opgesteld op basis van de CAMT-bestanden) vastgesteld of er onrechtmatige betalingen plaatsgevonden. Ook hebben wij de juistheid vastgesteld van betalingen buitenom betaalbatches door controle op crediteuren met meerdere rekeningnummers of rekeningnummers met meerdere namen, waarbij gebruik is gemaakt van de IBAN-Naam check;

Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij middels een schriftelijke bevestiging door het dagelijks bestuur laten bevestigen dat alle gevallen van (mogelijke) fraude zijn gemeld aan ons.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het dagelijks bestuur heeft in de paragraaf Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het waterschap om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het dagelijks bestuur geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie waaronder de begroting en de financiële kengetallen inclusief de weerstandsratio.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van het waterschap zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de risicoparagraaf en de paragraaf weerstandsvermogen van het dagelijks bestuur en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het dagelijks bestuur de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.
- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector. Daarbij hebben we vastgesteld dat het waterschap een sluitende meerjarenbegroting heeft. De in de begroting opgenomen structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Hiermee wordt voldaan aan artikel 99, lid 3 van de Waterschapswet waarin wordt gesteld dat de begroting in evenwicht moet zijn.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van het waterschap door de toezichthouder.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het dagelijks bestuur een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van het waterschap, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 18 december 2024 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 december 2024, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van het waterschap;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 28 mei 2025
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend,

drs. B. Smeenk RA

I www.brabantsedelta.nl